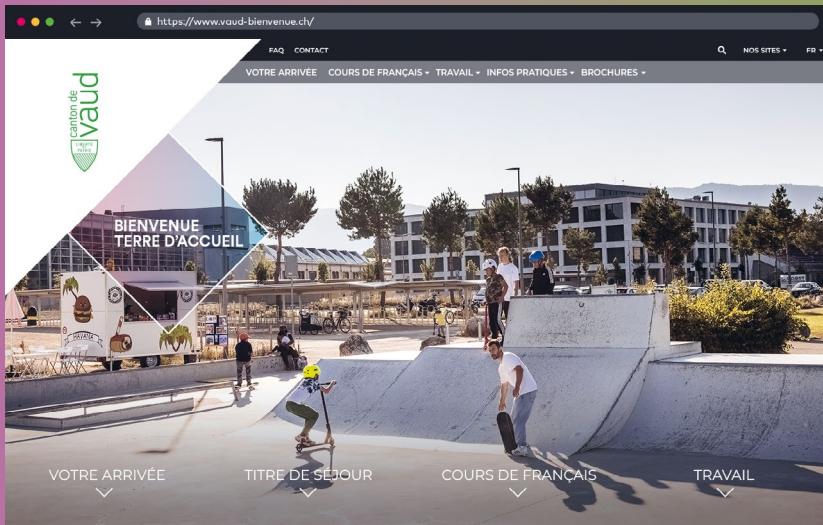

BOSNIAQUE/CROATE/SERBE

DOBRODOŠLI

U KANTON VAUD

SVE KORISNE INFORMACIJE NA PORTALU DOBRODOŠLICE

Da bi vam omogućio da se brzo snađete u mestu Vašeg stovanja, Portal dobrodošlice pojednostavljuje vaše procedure.

Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers et la prévention du racisme (BCI). Portal vam pruža informacije potrebne da biste se nastanili u kantonu i redovno se ažurira.

Portal vam omogućava da bolje razumete institucionalni sistem (boravišna dozvola, škola, osiguranje, zapošljavanje, itd.) i administrativne procedure koje treba preduzeti, ali i da identifikujete kontakt osobe koje vam mogu pomoći.

Posetite portal

vaud-bienvenue.ch

TRADICIJA GOSTOPRIMSTVA

U kantonu Vaud, poželeti dobrodošlicu novim stanovnicima nije samo fraza, to je tradicija i istinska politička volja vlasti ovog kantona. Ovu kulturu gostoprимstva nose brojni akteri kako državni, institucionalni, tako i asocijativni.

Ona se odražava u različitim ponudama koje imaju za cilj da olakšaju vaše doseljenje i otkrivanje vašeg novog životnog okruženja. Među njima je i ova brošura koja je zamisljena kao kompas koji vas vodi, informiše i usmerava u vašem svakodnevnom životu, porodičnom, ali i profesionalnom.

Želeći da uzme u obzir raznolikost svoje populacije kojom se ponosi, Kanton prevedi Brošuru dobrodošlice na mnoge jezike i nudi je i u digitalnom formatu kako bi bila dostupna što većem broju ljudi.

Na vama je da je otkrijete, koristite i predstavite je drugima u različitim oblicima!

U kontekstu u kome je važno obezbediti da se veza održava i razvija, nadamo se da će Brošura dobrodošlice, plod udruženog rada vrednih ljudi koji poseduju raznovrsne veštine, nastaviti da održava vezu između vas i vašeg kantona, kao što to čini već dugi niz godina.

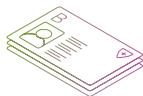
Amina Benkais

Delegat za kantonalne integracije kantona Vaud i šef Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers et la prévention du racisme (BCI)

SADRŽAJ

ŠTA TREBA DA URADITE KADA STIGNETE...

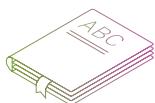
4

1 BORAVIŠNE DOZVOLE

- 1.1 Raditi, studirati, pridružiti se članu svoje porodice
- 1.2 Koraci upućivanja zahteva za boravišnu dozvolu
- 1.3 Azil

5

12
13

2 KURSEVI FRANCUSKOG JEZIKA

- 2.1 Učenje francuskog
- 2.2 Sertifikati
- 2.3 Dostupni kursevi francuskog

15

16
17
18

3 ZAPOSLENJE

- 3.1 Uslovi za pristup tržištu rada
- 3.2 Pre zaposlenja
- 3.3 Imam posao
- 3.4 Ako izgubim posao

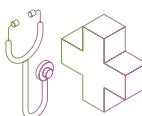
27

28
30
33
36

5 OSIGURANJA SOCIJALNA POMOĆ I POREZ

- 5.1 Socijalno osiguranje
- 5.2 Zdravstveno osiguranje
- 5.3 Trostubni sistem i osiguranje za nezaposlene
- 5.4 Osiguranje u vezi sa trudničkim i porodičnim bolovanjem i decom
- 5.5 Socijalna pomoć
- 5.6 Druga osiguranja
- 5.7 Porez

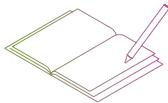
39

40
43
4649
50
51
55
57
58
61
62

6 ZDRAVLJE

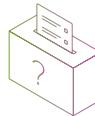
- 6.1 Gde i kome se obratiti
- 6.2 Roditeljstvo i rođenje deteta
- 6.3 Nasilje u porodici

63
64
68
71

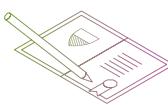
7 ŠKOLA I OBRAZOVANJE

7.1 Pre škole	74
7.2 Od 4 do 15 godina: obavezna škola i dnevni boravak za decu	76
7.3 Od 15. godine	80
7.4 Nači odgovarajuću obuku po dolasku	81

11 POLITIČKA PRAVA I NATURALIZACIJA

11.1 Politička prava na nivou opštine	106
11.2 Kako funkcioniše politički život u Švajcarskoj	107
11.3 Postati švajcarski državljanin: naturalizacija	108

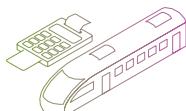
8 GRAĐANSKI STATUS

8.1 Prijava rođenja	84
8.2 Priznavanje očinstva	85
8.3 Sklapanje braka	86
8.4 Postupak u slučaju smrti	89

12 USMENO I PISANO PREVOĐENJE

12.1 Usmeno prevodenje na nivou zajednice	112
12.2 Pisano prevodenje na nivou zajednice	113

9 PRAKTIČNI SAVETI ZA SVAKODNEVNI ŽIVOT

9.1 Putovati u regionu kantona Vaud	92
9.2 Finansijske	94
9.3 Telekomunikacije i nabavke	96

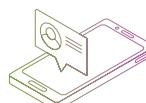
13 KANTON VAUD

13.1 Geografija	116
13.2 Istorija	117

10 SLOBODNO VРЕME I DRUŠTVENI ŽIVOT

10.1 Deca i mlađi	98
10.2 Odrasli	100

14 KORISNI KONTAKTI

121

ŠTA TREBA DA URADITE KADA STIGNETE...

1

Prijavite se lično Kontroli stanovnika vaše opštine prebivališta **u roku od 8 dana** od useljenja, sa sledećim **dokumentima**:

- Važeći lični dokument sa ulaznom vizom ako je potrebna
- Ugovor o zakupu stana u kome je navedeno vaše ime. Ako vaše ime nije u ugovoru o zakupu stana, potrebno je da imate:
 - Datiranu i potpisu potvrdu vašeg stanodavca (vaše ime mora da bude navedeno u ovom dokumentu)
- Fotografiju za pasoš

Morate platiti troškove upisa (maks. 40 fr.) baknovnom karticom ili gotovinom, nezavisno od troškova boravišne dozvole.

Može se desiti da vam Kontrola stanovništva postavi pitanje o vašoj veroispovesti. Ove informacije se koriste samo u statističke svrhe i ne utiču na buduće procedure. Odgovor je opcion.

PAŽNJA

Sva decu školskog uzrasta moraju da idu u školu, bez obzira na njihovu boravišnu dozvolu ili tok administrativnih postupaka.

2

Obavezno zdravstveno osiguranje koje morate da zaključite najkasnije 3 meseca po dolasku.

VIŠE INFORMACIJA

5.2 Zdravstveno osiguranje

3

Ako imate decu u školskom uzrastu (od 4. godine), morate što pre da ih upišete u najbližu školu.

PRONAĐITE ŠKOLSKU USTANOVU

7 Škola i obrazovanje

vd.ch > Autorités > Département de la formation, de la jeunesse et de la culture (DFJC) > Direction générale de l'enseignement obligatoire (DGEO) > Les établissements scolaires

1 BORAVIŠNE DOZVOLE

1.1 RADITI, STUDIRATI, PRIDRUŽITI SE ČLANU SVOJE PORODICE	6
1.2 KORACI UPUĆIVANJA ZAHTEVA ZA BORAVIŠNU DOZVOLU	12
1.3 AZIL	13

1.1 RADITI, STUDIRATI, PRIDRUŽITI SE ČLANU SVOJE PORODICE

RADITI U ŠVAJCARSKOJ

- Evropljani/Evropljanke EU i EFTA (Evropska aocijacija za slobodnu trgovinu)

Evropljani/Evropljanke, državljeni/ke država EU ili EFTA imaju pravo na slobodu kretanja osoba u Švajcarskoj. Oni mogu da dođu i traže posao 6 meseci u Švajcarskoj bez vize i mogu da se nastane u Švajcarskoj ako imaju dovoljno sredstava i ne traže socijalnu pomoć.

- Državljeni/ke trećih zemalja

Državljanima/kama koji nemaju pravo na slobodno kretanje osoba teže je da dođu i rade u Švajcarskoj. Poslodavac koji želi da ih zaposli mora da dokaze Zavodu za zapošljavanje (DGEM) da nije našao nikoga ni u Švajcarskoj (među Švajcercima ili stranim državljanima/kama), niti u Evropi (među državljanima/kama zemalja EU ili EFTA) za to radno mesto. Državljeni/ke trećih zemalja koji žele da dođu da rade u Švajcarskoj zato moraju imati retke i visoke stručne kvalifikacije.

Pored toga, broj dozvola koje se izdaju ovim državljanima/kama zemalja koje nisu članice EU i EFTA ograničen je sistemom kvota. Svakom kantonu se svake godine dodeljuje ograničen broj dostupnih dozvola.

PRIDRUŽITI SE ČLANU SVOJE PORODICE

Spajanje porodice omogućava supružniku i maloletnoj deci da prate ili se pridruže švajcarskom državljaninu/ki ili stranom licu koje ima boravišnu dozvolu u Švajcarskoj.

- Evropljani EU i EFTA (Evropska asocijacija za slobodnu trgovinu)

Pojam spajanja porodice proširuje se na decu od preko 18 do 21 godine, pa čak i stariju, ako su još uvek izdržavana lica.

LEKSIKON

Evropska unija (EU)

Politička i ekonomski unija dvadeset sedam evropskih država koje delegiraju ili ugovorom prenose vršenje određenih ovlašćenja na organe zajednice.

Evropska asocijacija za slobodnu trgovinu (EFTA)

Udruženje četiri države (Island, Lihtenštajn, Norveška i Švajcarska) sa ciljem uspostavljanja zone slobodne trgovine u Evropi.

Treća država

Država koja nije član Evropske unije ili Evropske asocijacija za slobodnu trgovinu. To je država sa kojom Švajcarska nema sporazum o slobodnom kretanju lica.

ROKOVI ZA SPAJANJE PORODICE (DECA)

Državljanin/ka treće zemlje sa boračnom dozvolom ima rok od 5 godina od dana sklapanja braka, priznanja porodice ili dobijanja boravišne dozvole da dovede svog supružnika ili decu.

PAŽNJA

Čim deca napune 12 godina, rok za njihovo dovođenje automatski prelazi na samo godinu dana.

Primer

M. stiže u Švajcarsku 2020. godine i ima boravišnu dozvolu. Njeno 10-godišnje dete je u inostranstvu. Ono ima rok do 2023. da dođe u Švajcarsku: dete puni 12 godina 2022. i tada mu ostaje još samo godinu dana da iskoristi spajanje porodice sa svojim roditeljem u Švajcarskoj.

Napomena

Ovi rokovi ne važe za osobe koje se pridružuju državljanima/kama EU ili EFTA u Švajcarskoj.

→ Državljanji/državljanke trećih država

Za punoletne državljane/ke trećih država koji podnose zahtev za boravišnu dozvolu da bi pratili ili se pridružili u Švajcarskoj suprugu, supruzi ili registrovanom partneru, takođe državljaninu/ki treće države neophodan je minimalni nivo znanja francuskog jezika.

U kantonu Vaud, ako ne postignete minimalni nivo francuskog, imate godinu dana da ispunite ovaj jezički uslov. Za više informacija pogledajte uokviren i tekst Nivoi jezika koji se zahtevaju prema Saveznom zakonu o strancima i integraciji (LEI) i Saveznom zakonu o švajcarskom državljanstvu (LN) na stranama 10-11.

STUDIRANJE U ŠVAJCARSKOJ

→ Evropljani/ke iz EU i EFTA

Evropljane/ke koji su državljeni EU ili EFTA ne postoje posebni uslovi za upis u obrazovnu ustanovu u Švajcarskoj. Oni ipak moraju, kao i državljeni trećih zemalja, biti u mogućnosti da se finansijski izdržavaju.

→ Državljeni trećih država

Državljeni/ke trećih država moraju pokazati da je cilj njihovog studiranja u Švajcarskoj deo koherentnog obrazovnog projekta. Boravišna dozvola je privremena i važi samo za period trajanja studija.

OBNAVLJANJE DOZVOLE

Kada dozvola istekne, savezne vlasti šalju «Obaveštenje o prestanku važenja» vašoj opštini prebivališta ili direktno vama. Tada morate da podnesete zahtev za obnavljanje opštini u kojoj živate, koja će ga proslediti nadležnoj kantonalnoj službi (Služba za stanovništvo, SPOP). Ispituju se vaša situacija i vaš stepen integracije, posebno vaša finansijska autonomija.

Može se desiti da nova dozvola ne bude odmah izdata, zbog velikog broja zahteva za obradu. U ovom slučaju, kantonalni organi za migracije neće, naravno, dovoditi u pitanje vaš boravak dok se zahtev ne obradi. Ako putujete u inostranstvo, prvo morate da podnesete na šalteru Službe za stanovništvo zahtev za „povratnu vizu“ da biste mogli da se vratite u Švajcarsku u nedostatku nove dozvole.

RAZLIČITE BORAVIŠNE DOZVOLE

**SLUČAJEVU U KOJIMA
BORAVIŠNA DOZVOLA ILI
DOZVOLA ZA DOSELJENJE
MOŽE DA PRESTANE DA VAŽI,
DA BUDE ODUZETA ILI DA
NE BUDE OBNOVLJENA**

- Krivično delo ili delikt za koje je izrečena osuđujuća presuda praćena odlukom o krivičnom proterivanju.
- Pod određenim uslovima, u slučaju prestanka bračne zajednice sa osobom sa kojom je izvršeno spajanje porodice.
- Primljena socijalna pomoć u značajnom iznosu.
- Na kraju studija (završenih ili prekinutih) privremena studentska boravišna dozvola se ne obnavlja.
- Odmah nakon najave odlaska iz Švajcarske ili nakon boravka van Švajcarske dužeg od 6 meseci bez prethodnog pristanka nadležnih organa.

B**BORAVIŠNA
DOZVOLA****Državljanin/ka treće države**

Traje do godinu dana, moguće je produžiti na još 2 godine.

Evropski državljanji/ke, (EU, EFTA)

Traje duže od godinu dana, može se obnoviti na 5 godina. Mogućnost zaposlenja zavisi od situacije osobe.

C**STALNA BORAVIŠNA
DOZVOLA**

Dozvola za stalni boravak više ne zavisi od razloga prisustva u Švajcarskoj. Dozvola (dokument) se obnavlja svakih 5 godina.

Uopšteno govoreći, C dozvola se daje samo osobama koje imaju dozvolu B, nakon 5 ili 10 godina u zavisnosti od situacije. Omogućava obavljanje delatnosti radi sticanja dobiti.

F**PRIVREMENI
PRIJEM**

Dodeljuje se osobama koje nisu formalno dobile azil, ali koje mogu legalno da ostanu u Švajcarskoj. Mogućnost zaposlenja je ista kao za nosioce dozvole B ili C ili Švajcarce. U slučaju dobre integrisanosti (ekonomski rezervni i posebno odsustvo osude) F dozvola može da se pretvoriti u B dozvolu.

G**POGRANIČNA
DOZVOLA**

Za ljudе koji rade u Švajcarskoj, ali nemaju tamo glavno prebivalište.

L**BORAVIŠNA DOZVOLA
ZA KRATAK PERIOD****Državljanin/ka treće države**

Traje do godinu dana, moguće je produžiti boravak jednom na godinu dana.

Evropski državljanin/ka (EU, EFTA)

Može da se obnovi na vreme trajanja prvog boravka (manje od jedne godine). Mogućnost zaposlenja zavisi od situacije osobe.

N**PRIVREMENA
DOZVOLA**

Čim nosilac boravišne dozvole napusti Federalni centar za tražioce azila (CFA) i kada ga Konfederacija rasporedi u kanton, on ima pravo da se zaposli.

S**DOZVOLA ZA
OSOBE KOJIMA JE
POTREBNA ZAŠTITA**

Privremena boravišna dozvola za Švajcarsku. Ne daje se garantija za pravo boravka tokom perioda važenja. Svako novo zapošljavanje ili promena posla podleže prethodnom odobrenju.

POTREBNI NIVOI PO- ZNAVANJA JEZIKA PO ZA- KONU

Federalni zakon o strancima i integraciji (LEI) i Federalni zakon o švajcarskom državljanstvu (LN) zahtevaju od kantonalnih vlasti da uzmu u obzir poznavanje jezika osobe stranog državljanstva. Tako je Savezno veće definisalo nivoje jezika spajanja porodice, obnavljanja boravišne dozvole (dozvola B), izdavanja dozvole za stalni boravak (dozvola C), kao i postupka naturalizacije u Švajcarskoj.

PRIVREMENA DOZVOLA (DOZVOLA F)	STALNA BORAVIŠNA DOZVOLA (OBIČNA C DOZVOLA)
A1 USMENO	A2 USMENO A1 PISMENO
Supružnik u okviru spajanja porodice (uključujući privremeno primljene izbeglice. čl. 74a OASA).	Redovna dodela nakon 10 godina boravka (čl. 60 OASA). Nova dodela nakon boravka u inostranstvu (čl. 61 OASA) ili nakon retrogradacije (čl. 61a OASA). Supružnik nosioca dozvole za stalni boravak ili švajcarskog državljanina/ke (čl. 73b OASA). Državljeni/ke određenih zemalja* koji imaju sa Švajcarskom ugovore o dodeli stalnih boravišnih dozvola izuzeti su od zahteva za poznavanjem francuskog jezika.
BORAVAK (DOZVOLA B, IZVAN EU-EFTA)	A1 USMENO
Supružnik nosioca dozvole za stalni boravak ili boravišne dozvole radi spajanja porodice (čl. 73a OASA). Raskid braka ili raspad porodice (čl. 77 OASA).	

PRETVARANJE DOZVOLE B U DOZVOLU C

Dozvola za stalni boravak (dozvola C) nudi stabilniji status od boravišne dozvole (dozvola B). Nakon perioda od 5 do 10 godina, u zavisnosti od nacionalnosti i razloga za boravak, moguće je da osoba koja ima B dozvolu podnese zahtev za dozvolu C.

STALNA BORAVIŠNA DOZVOLA (ANTICIPIRANA C DOZVOLA)

B1 USMENO A1 PISMENO

Anticipirana dodata nakon 5 godina boravka (čl. 62 OASA).

NATURALIZACIJA

B1 USMENO A2 PISMENO

Redovna naturalizacija posle 10 godina. Olakšana naturalizacija za supružnika švajcarskog državljanina, nakon 5 godina (čl. 6. OLN).

Za državljane zemalja nefrancuskog gornjeg područja potrebno je posjedovati službeni certifikat nivoa poznavanja francuskog jezika za dobivanje C dozvole.

OSOBE BEZ DOZVOLE BORAVKA

Švajcarsko zakonodavstvo predviđa, pod određenim uslovima, mogućnost da lica koja žive u Švajcarskoj bez dozvole boravka regulišu svoj status ako je njihova integracija uspešna i ako je njihov boravak dugotrajan i dovoljno dokazan. Konkretno, zahtev se upućuje Kantonu (SPOP), koji odlučuje da li će ga proslediti federalnim vlastima. Regulisanje statusa stupa na snagu tek kada ga Konfederacija odobri.

1.2 POSTUPAK PODNOŠENJA ZAHTEVA ZA BORAVIŠNU DOZVOLU

KOME SE OBRATITI?

→ Evropski državljeni/ke, EU i EFTA

Obratiti se opštini prebivališta u Švajcarskoj (Kancelarija za kontrolu stanovnika).

→ Ostala lica

Kontaktirati švajcarsko predstavništvo (ambasada ili konzulat) koje se nalazi u vašoj zemlji prebivališta.

U oba slučaja, dosije će biti poslat Odeljenju za stanovništvo kantona Vaud, koje će obraditi zahtev

DOKUMENTA KOJA TREBA PREDATI

UZ ZAHTEV

🌐 vd.ch > Thèmes >

Population > Population
étrangère > Entrée et séjour

DOZVOLE BORAVKA ZA EVROPSKE DRŽAVLJANE (EU, EFTA): NOVA DOKUMENTA U VIDU KREDITNE KARTICE

Od 1. jula 2021. godine, evropski državljeni koji imaju pravo na slobodu kretanja (državljeni/ke Evropske unije ili Evropske asocijacije za slobodnu trgovinu) koji dobiju ili obnove svoje dozvole dobijaju plastificiran dokument u formatu bankovne kartice umesto papirnog dokumenta.

Ova novina za njih podrazumeva odlazak na svakih 5 godina u Centar za biometriju i lična dokumenta u Lozani (u Flon) radi registrovanja digitalnih podataka. Buduća kartica će sadržati potpis i fotografiju u digitalnom obliku.

Do sada su takve kartice imali samo državljeni/državljanke trećih zemalja (za koje je bio potreban odlazak u Biometrijski centar).

1.3 AZIL

FEDERALNA NADLEŽNOST

Odluka da li će se azil odobriti ili ne zavisi isključivo od saveznih vlasti (Državni sekretarijat za migracije i Savezni upravni sud). Kantoni nemaju nadležnost da intervenišu u postupku azila.

KRITERIJUMI

Kriterijumi integracije se ne koriste za procenu zahteva za azil.

Odluka saveznih vlasti o priznavanju statusa izbeglice i odobravanju azila zasniva se na tome da li je osobi potrebna zaštita ili ne. Vlasti procenjuju da li je osoba u svojoj zemlji u opasnosti ili ne. Kriterijumi integracije u Švajcarskoj se stoga ne koriste za procenu zahteva za azil.

Osobe kojima je odobren azil dobijaju boravišnu dozvolu (dozvola B). Oni koji imaju samo status izbeglice ili koji ne mogu da budu vraćeni u svoju zemlju dobijaju „Pristupnu dozvolu“ (dozvola F). Ostali moraju da napuste Švajcarsku.

REGULARIZACIJA STATUSA OSOBA KOJIMA JE ODBIJEN AZIL

Pod određenim uslovima, posebno ako je u Švajcarskoj najmanje 5 godina, ako nije počinila prekršaj i ako je njeno prebivalište oduvek bilo poznato nadležnim organima, osoba kojoj je odbijen azil može tražiti od Kantona da podnese predlog za regularizaciju statusa uz odobrenje saveznih organa (član 14, par.2 ZPP).

BELEŠKE

un évier

Un moule à
gâteau

mite à
vapeur

un décaps

une tr

UN SAC

2 KURSEVI FRANCUSKOG JEZIKA

2.1 NAUČITI FRANCUSKI	16
2.2 SERTIFIKATI	17
2.3 PONUDE KURSEVA FRANCUSKOG JEZIKA	18

2.1 NAUČITI FRANCUSKI

UKRATKO

Poznavanje jezika zemlje u kojoj želite da se nastanite znatno olakšava svakodnevni život. Ovo vam omogućava da se informišete, nađete posao, komunicirate sa komšijama, razvijete svoj društveni život i pomognete svojoj deci u učenju.

Zakon o integraciji predviđa da je neophodno da se ljudi upoznaju sa društvom i načinom života u Švajcarskoj i da nauče jezik. Za određene procedure, kao što je obnavljanje dozvole, kantonalna uprava može od vas tražiti potvrdu o vašem nivou francuskog jezika.

NIVOI POZNAVANJA JEZIKA

vd.ch > Thèmes >
Population > Population
étrangère > Entrée et
séjour > Loi sur les étrangers
et l'intégration (LEI)

Za decu u Švajcarskoj škola je obavezna od 4 do 15 godina. Čim krenu u školu, učenici koji dolaze iz inostranstva imaju pravo na intenzivnu nastavu francuskog jezika u školi.

VIŠE INFORMACIJA

7.2 Od 4 do 15 godina: obavezna
škola i dnevni boravak za decu

Mladima od 15 do 20 godina koji su tek stigli, časovi integracije omogućavaju da nauče francuski i da pronađu obuku koja im odgovara. Prijava za prijem se vrši preko portala za migracije.

VIŠE INFORMACIJA

7.4 Naći odgovarajuću obuku po dolasku

Za odrasle, mnogi kursevi francuskog se nude širom regiona Vaud. Postoje dve vrste kurseva predstavljenih u ovom poglavlju: kursevi privatnih škola i kursevi udruženja.

SAVET

Veoma dobar način da naučite francuski je da ga praktikujete upoznavanjem drugih ljudi i učešćem u volonterskim aktivnostima, aktivnostima u slobodno vreme ili društvenim integracijama.

VIŠE INFORMACIJA

10 Slobodno vreme i društveni život
7 Škola i obrazovanje

PRIVATNE ŠKOLE

Kurseve francuskog nude privatne škole. Ovi kursevi imaju fleksibilne rasporede i promenljive uslove za prijem, po višoj ceni.

Ponudu možete pronaći tako što ćete posetiti sajt local.ch i uneti u pretraživač „Škola jezika“.

Veb stranica Udruženja privatnih škola kantona Vaud (AVDEP) sadrži imenik svih ovih privatnih škola.

VIŠE INFORMACIJA

avdep.ch

2.2 SERTIFIKATI

DOBITI SERTIFIKAT

Za određene procedure (na primer za zah-tev za dozvolu B, obnovu boravišne dozvole, anticipiranu dozvolu C ili proceduru naturalizacije), administracija će od vas tražiti potvrdu o vašem nivou francuskog.

Fide test (francuski, nemački, italijanski) je projekat Konfederacije za podsticanje migranata na učenje jezika. Ovaj test vam omogućava da proverite svoje usmene i pismene veštine i da dobijete jezički pasoš koji potvrđuje vaš nivo francuskog. Različite organizacije nude ove procene. Za više informacija o centrima za ocenjivanje i ispitnim rokovima, posetite veb sajt jezičkog pasoša.

VIŠE INFORMACIJA

 fide-info.ch

Za izdavanje jezičkog pasoša priznaju se i drugi sertifikati, kao što je sertifikat Diplôme d'étude en langue française (DELF). Da biste ga dobili, morate položiti pismeni i usmeni ispit iz francuskog jezika. Za više informacija o ispitnim rokovima, posetite veb stranicu Fondacije Esprit Francophonie.

VIŠE INFORMACIJA

 delfdalf.ch

 1.1 Raditi, studirati,
pridružiti se članu porodice

PRIZNAVANJE SERTIFIKATA

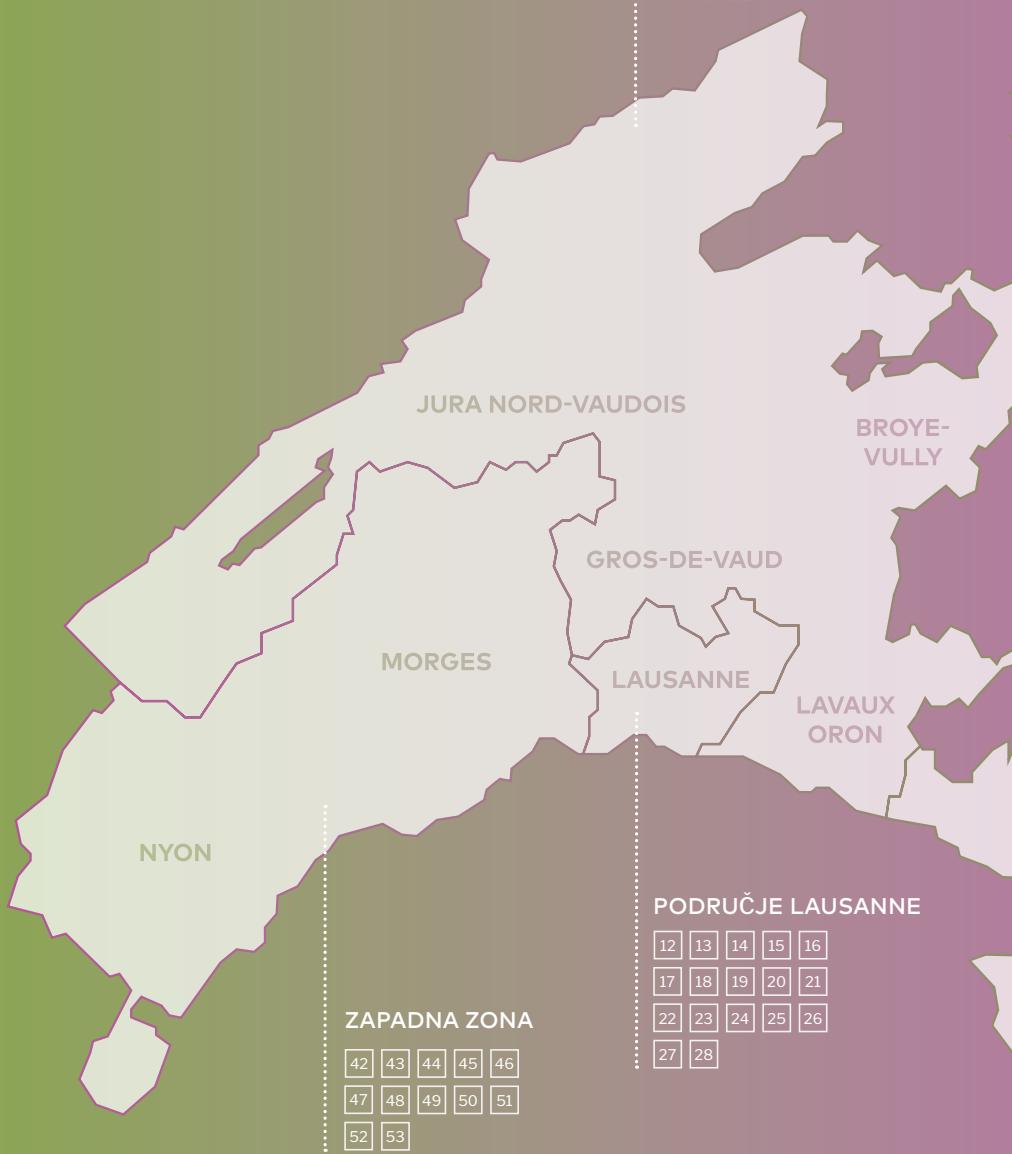
Ako ste već stekli neki drugi jezički sertifikat u Švajcarskoj ili inostranstvu, koji se nalazi se na listi priznatih sertifikata, možete ga poslati u Fide sekretarijat. Oni će vam, po uplati takse od 20 fr., izdati jezički pasoš koji potvrđuje odgovarajuće nivoe usmenog i pismenog pozvananja jezika.

Ako ste savladali jezičke veštine do nivoa B1 ili višeg, predavanje fide dosjeva može biti najlakši i najbrži način da dobijete jezički pasoš.

VIŠE INFORMACIJA

 fide-service.ch/fr/attestations/dossier-fide

2.3 DOSTUPNI KURSEVI FRANCUSKOG

UDRUŽENJA KOJA NUDE KURSEVE FRANCUSKOG U KANTONU

Država subvencionиše kurseve francuskog jezika koje održavaju udruženja. Ove kurseve održavaju obučeni profesionalci i dostupni su osobama sa skromnim budžetom. Uporedo sa nastavom ponekad se paralelno nudi i čuvanje dece. U nastavku ћete naći neka od udruženja koja nude kurseve francuskog. Sve pojedinosti o svim ovim ponudama dostupne su i ažurirane na internet portalu „Dobro došli u kanton Vaud“.

SPISAK UDRUŽENJA NA INTERNETU

🌐 [vaud-bienvenue.ch/
cours-de-francais](http://vaud-bienvenue.ch/cours-de-francais)

ISTOČNA ZONA

- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11

PAYS D'ENHAUT

RIVIERA

AIGLE

ISTOČNA ZONA

01 Appartenances – Espace femmes riviera

Časovi francuskog; za trudnice migrante ili majke male dece, na temu „Trudnoća, porodaj i rano detinjstvo“, sa prijemom dece predškolskog uzrasta. Prijem, susreti i socijalna orientacija žena migranata sa ili bez dece.

- ⌚ Vevey
- ⌚ 021 922 45 23
- ✉ ef.vevey@appartenances.ch
- 🌐 appartenances.ch

02 Association AMIS

Kursevi francuskog jezika sa prijemom dece predškolskog uzrasta. Konverzacione radionice za migrantkinje i Švajcarkinje, kao i za njihovu decu predškolskog uzrasta.

- ⌚ Aigle
- ⌚ 024 466 76 00 | 077 507 62 17
- ✉ info@planchette.ch
- 🌐 planchette.ch

03 Opština Bex/LIBex

Kursevi francuskog. Kursevi za odrasle čije dete ide u školu u Bex, usmereni na funkcioniranje škole i konverzacione radionice.

- ⌚ Bex
- 📞 079 686 6110
- ✉️ francais@bex.ch

04 Opština Château-d'Œx

Kursevi francuskog.

- ⌚ Château-d'Œx
- 📞 076 387 53 22
- ✉️ c.morier-genoud@bluewin.ch

05 Opština Montreux

Kursevi francuskog jezika. Raznovrsne društvene aktivnosti za učenje i korišćenje francuskog.

- ⌚ Clarens
- 📞 079 228 62 16
- ✉️ info@francais-clarens.ch
- 🌐 francais-clarens.ch

Radionice za razmenu iskustava, na francuskom, za žene migrantkinje sa decom.

- ⌚ Clarens
- 📞 078 845 86 18
- 🌐 montreux.ch/habiter-et-decouvrir/integration/associtions-et-projets-dintegration

06 Opština Roche

Kursevi francuskog.

- ⌚ Roche
- 📞 077 407 58 75
- ✉️ integration@roche-vd.ch

07 Opština Villeneuve – Commission d'intégration Villeneuve (CIV)

Kursevi francuskog i radi-onice konverzacije.

- ⌚ Villeneuve
- 📞 077 407 58 75
- ✉️ integration@villeneuve.ch

08 ECAP Vaud

Časovi francuskog.

- ⌚ Vevey
- 📞 021 923 59 90
- ✉️ infovd@ecap.ch
- 🌐 ecap.ch/fr

09 Français en jeu

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ La Tour-de-Peilz, Clarens, Lutry, Paudex, Montreux
- 📞 021 552 44 05
- ✉️ riviera@francaisenjeu.ch
- 🌐 francaisenjeu.ch/poles/est-vaudois

Kursevi francuskog za početnike za roditelje koji žele da nauče jezik kako bi bolje razumeli šta njihova deca rade u školi u kantonu Vaud.

- ⌚ Vevey, Clarens, Montreux, Pully, Aigle
- 📞 021 552 44 05
- ✉️ riviera@francaisenjeu.ch
- 🌐 francaisenjeu.ch/poles/est-vaudois/

10 Lire et écrire

Časovi čitanja i pisanja za ne-pismene odrasle osobe.

- ⌚ Vevey, La Tour-de-Peilz, Clarens, Aigle
- 📞 021 922 46 10
- ✉️ riviera@lire-et-ecrire.ch
- 🌐 lire-et-ecrire.ch/vaud

11 Grad Vevey

Kursevi francuskog jezika. Radionice za razmenu iskustava, na francuskom, za roditelje migrante. Radionice konverzacije za žene migrantkinje sa decom.

- ⌚ Vevey
- 📞 021 925 53 18
- ✉️ cohesion.sociale@vevey.ch

PODRUČJE LAUSANNE

♀ SAVET

Za iscrpu listu kurseva francuskog jezika u Lozani, može kontaktirati Kancelariju za imigrante u Lozani (BLI) (str. 22)

12 Appartenances – Espace femmes Lausanne

Kursevi francuskog; za trudnice migrantkinje ili majke male dece, na temu „Trudnoća, porođaj i rano detinjstvo“, sa dnevnim boravkom za decu predškolskog uzrasta. Prijem, susreti i društvena orientacija žena migranata sa ili bez dece.

- ⌚ Lausanne
- 📞 021 351 28 80
- ✉️ ef.lausanne@appartenances.ch
- 🌐 appartenances.ch

13 Appartenances – Espace hommes Lausanne

Uvodni kursevi i radionice francuskog za muškarce migrante. Stalni prijem, slušanje i usmeravanje za muškarce migrante u nesigurnim psihosocijalnim situacijama.

- ⌚ Lausanne
- 📞 021 320 01 31
- ✉️ eh.lausanne@appartenances.ch
- 🌐 appartenances.ch

14 Armée du salut

Kursevi francuskog jezika.
 ⌚ Lausanne
 📞 021 312 73 52
 🌐 ads-arclemanique.ch

15 Association Nouvelles perspectives

Kursevi i radionice francuskog subotom.
 ⌚ Lausanne, Chavannes-près-Renens
 📞 078 848 67 27
 ✉️ info@nouvelles-perspectives.ch
 🌐 nouvelles-perspectives.ch

16 Association Palabres

Radionice francuskog i prostor za razgovor.
 ⌚ Lausanne
 ✉️ info@palabres.ch
 🌐 palabres.ch

17 Bourse à travail

Kursevi francuskog.
 ⌚ Lausanne
 📞 021 323 77 15
 ✉️ bourse.travail@gmail.com
 🌐 la-bourse-a-travail.ch

18 Communauté Sant'Egidio

Kursevi francuskog jezika.
 ⌚ Lausanne
 📞 078 641 08 33
 ✉️ francais@santegidio.ch
 🌐 santegidio.ch

19 CORREF

Kurs francuskog i računanja.
 ⌚ Lausanne
 📞 021 341 71 11
 ✉️ administration@corref.ch
 🌐 corref.ch

20 ECAP Vaud

Časovi francuskog.
 ⌚ Lausanne
 📞 021 320 13 27
 ✉️ infovd@ecap.ch
 🌐 ecap.ch/fr

[21] EPER

InfoSuisse 50+. Kursevi praktičnog jezika za seniore.

- ⌚ Lausanne
- ⌚ 021 613 40 70
- @ info@eper.ch
- 🌐 eper.ch/project-explorer/infosuisse-50

[22] Français en jeu

Kursevi francuskog jezika. Kursevi francuskog za početnike za roditelje koji žele da nauče jezik kako bi bolje razumeli šta njihova deca rade u školi u kantonu Vaud.

- ⌚ Lausanne
- ⌚ 021 329 04 49
- @ lausanne@francaisenjeu.ch
- 🌐 francaisenjeu.ch/cours/

[23] Lire et écrire

Časovi čitanja i pisanja za ne-pismene odrasle osobe.

- ⌚ Lausanne
- ⌚ 021 329 04 48
- @ lausanneetregion@lire-et-ecrire.ch
- 🌐 lire-et-ecrire.ch/vaud

[24] OSTARA

Kursevi francuskog i tehnike učenja (*Brain Gym*) za žene migrantkinje.

- ⌚ Lausanne
- @ laure.caron@associationostara.ch
- 🌐 associationostara.ch

[25] Pôle Sud

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ Lausanne
- ⌚ 021 311 50 46
- @ info@polesud.ch
- 🌐 polesud.ch/activites-regulieres

[26] Université de Lausanne

Kursevi tokom raspusta (intenzivni kurs francuskog kao stranog jezika).

- ⌚ Lausanne
- ⌚ 021 692 30 90
- @ coursdevacances@unil.ch
- 🌐 unil.ch/cvac/en/home.html

[27] Université populaire de Lausanne

Kursevi francuskog.

- ⌚ Lausanne
- ⌚ 021 315 24 24
- @ info@uplausanne.ch
- 🌐 uplausanne.ch

[28] Bureau lausannois pour les immigrés (BLI) – Lausanne

Kursevi francuskog tokom leta u Vidy-Plage.

- ⌚ Lausanne
- ⌚ 021 315 72 45
- @ bli@lausanne.ch
- 🌐 lausanne.ch/vidy-plage

ZONE NORD

29 Appartenances – Espace femmes Yverdon

Kursevi francuskog jezika sa prijemom dece predškolskog uzrasta. Prijem, susreti i društvena orijentacija za žene migrantkinje sa ili bez dece.

- ⌚ Yverdon-les-Bains
- 📞 024 426 03 36
- ✉️ efyverdon@appartenances.ch
- 🌐 appartenances.ch

31 Kursevi francuskog i dnevni boravak za decu predškolskog uzrasta.

- ⌚ Yverdon-les-Bains
- 📞 024 425 32 48

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ Orbe, Chavornay
- 📞 079 289 10 88
- ✉️ coursdefrancais@caritas-vaud.ch
- 🌐 caritas-vaud.ch/nos-prestations/formations/cours-de-francais

30 Caritas Vaud CISEROC

Radionice za razmenu iskustava, na francuskom.

- ⌚ Orbe
- 📞 079 289 10 88
- ✉️ ciseroc@orbe.ch
- 🌐 orbe.ch/ma-ville/integration/ciseroc

32 Opština Yverdon-les-Bains

Kursevi francuskog tokom leta uz dnevni boravak.

- ⌚ Yverdon-les-Bains
- 📞 024 423 69 44
- ✉️ integration@yverdon-les-bains.ch
- 🌐 yverdon-les-bains.ch/vie-quotidienne/cohesion-sociale/integration

33 Opština Payerne

Kursevi francuskog uz dnevni boravak dece predškolskog uzrasta i konverzacione radionice.

- ⌚ Payerne
- 📞 026 662 68 68
- ✉️ helene.lelievre@payerne.ch
- 🌐 payerne.ch/controle-habitants-bureau-etrangers/cours-de-francais

34 Comission d'intégration d'Avenches

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ Avenches
- 📞 026 675 51 21 | 026 676 72 19
- ✉️ integration@commune-avenches.ch
- 🌐 commune-avenches.ch

35 ECAP Vaud

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ Yverdon-les-Bains, Le Sentier
- 📞 021 320 13 27
- ✉️ infovd@ecap.ch
- 🌐 ecap.ch/fr

36 Français en jeu

Kursevi francuskog za početnike za roditelje koji žele da nauče jezik kako bi bolje razumeli šta njihova deca rade u školi u kantonu Vaud.

- ⌚ Moudon, Lucens
- 📞 021 552 44 03
- ⌚ Penthalaz
- 📞 021 552 44 06
- ⌚ Échallens
- 📞 021 552 44 06
- ✉️ gdv@francaisenjeu.ch
- 🌐 francaisenjeu.ch/cours

37 Le pont du savoir

Radionice za razmenu iskustava, na francuskom, za žene migrantkinje.

- ⌚ Yverdon-les-Bains
- 📞 078 661 31 93

38 Lire et écrire

Časovi čitanja i pisanja za nepismene odrasle osobe. Dnevni boravak za decu predškolskog uzrasta u Yverdon-les Bains.

- ⌚ Yverdon-les-Bains, Orbe, Le Sentier, Payerne, Lucens, Moudon
- ⌚ 024 426 15 29
- @ nordvaud@lire-et-ecrire.ch
- 🌐 lire-et-ecrire.ch/vaud

39 Passerelle

Prostor za prijem svih žena migrantkinja sa ili bez dece za vežbanje francuskog.

- ⌚ Le Sentier
- ⌚ 077 434 77 02 | 078 707 97 01
- @ passerelle.valleedejoux@gmail.com
- 🌐 gamvj.wordpress.com

40 Tisserands du monde

Kursevi francuskog jezika uz dnevni boravak za decu predškolskog uzrasta.

- ⌚ Yverdon-les-Bains
- ⌚ 076 239 71 83
- 🌐 tisserandsdumonde.ch

41 Verso

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ Yverdon-les-Bains
- ⌚ 024 420 10 45
- @ info@verso-yverdon.ch
- 🌐 verso-yverdon.ch

ZAPADNA ZONA**42 Association Bienvenue**

Kursevi francuskog jezika uz dnevni boravak za decu predškolskog uzrasta.

- ⌚ Crissier
- ⌚ 079 453 45 79
- @ a-bienvenue@hotmail.com
- 🌐 association-bienvenue.com

43 Association Franc-parler

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ Renens
- ⌚ 021 634 69 63
- @ info@franc-parler.ch
- 🌐 franc-parler.ch

44 Association Nouvelles perspectives

Kursevi francuskog i konverzacione radionice subotom.

- ⌚ Morges, Chavannes-près-Renens
- ⌚ 078 848 67 27
- @ info@nouvelles-perspectives.ch
- 🌐 nouvelles-perspectives.ch

45 CARITAS Vaud

Kursevi francuskog i dnevni boravak za decu predškolskog uzrasta.

- ⌚ Nyon
- ⌚ 079 621 43 93
- ⌚ Gland
- ⌚ 079 621 43 93
- @ info@caritas-vaud.ch
- 🌐 caritas-vaud.ch/nos-prestations/formations/cours-de-francais

46 Opština Cossonay

Kursevi francuskog uz dnevni boravak.

- ⌚ Cossonay
- ⌚ 021 863 22 00
- @ secretariat@cossonay.ch
- 🌐 cossonay.ch/social-et-sante/cours-de-francais

47 Opština Nyon

Kursevi francuskog pored vode i besplatni časovi francuskog tokom leta.

- ⌚ Nyon
- ⌚ 079 211 02 74
- @ integration@nyon.ch
- 🌐 nyon.ch/integration

48 ECAP Vaud

Časovi francuskog.

- ⌚ Nyon
- ⌚ 021 320 13 27
- @ infovd@ecap.ch
- 🌐 ecap.ch/fr

49 Français en jeu

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ Morges
- ⌚ 021 552 44 02
- ⌚ Renens, Prilly
- ⌚ 021 552 44 04

Kursevi francuskog za početnike za roditelje koji žele da nauče jezik kako bi bolje razumeli šta njihova deca rade u školi u kantonu Vaud. Lausanne Kursevi za usavršavanje pisanog izražavanja na francuskom.

- ⌚ Renens, Écublens
- ⌚ 021 552 44 04
- @ ouest@francaisenjeu.ch
- 🌐 francaisenjeu.ch/cours

50 Globlivres

Kursevi francuskog jezika uz dnevni boravak za decu predškolskog uzrasta.

- ⌚ Renens
- ⌚ 021 635 02 36
- @ info@globlivres.ch
- 🌐 globlivres.ch

51 Lire et écrire

Kursevi čitanja i pisanja za ne-pismene odrasle osobe.

- ⌚ Prilly, Renens, Écublens
- ⌚ 021 329 04 48
- ⌚ Morges, Nyon, Rolle
- ⌚ 022 366 34 04
- @ lacote@lire-et-ecrire.ch
- 🌐 lire-et-ecrire.ch/vaud

52 Opština Rolle

Kursevi francuskog jezika.

- ⌚ Rolle
- ⌚ 079 449 70 06
- @ edith.norwell@bluewin.ch
- 🌐 rolle.ch

53 OSTARA

Kursevi francuskog i tehnike učenja (Brain Gym) za žene migrantkinje uz dnevni boravak za decu predškolskog uzrasta.

- ⌚ Renens
- 🌐 associationostara.ch

BELEŠKE

Mrs. Paula Barry

Career Objectives

Seeking a position where I will have the opportunity of working in creative, dynamic and fast-moving environment, improving and using all the personal and educated knowledge that not only increase the fiscal viability of the organization, but better my career prospects as well.

Experience

*Current Employer
Position Held
Period of Service
Responsibilities*

: Vero PR Company, HCMC
: Account Executive & Account Manager
: September 2011- Present

- : Worked as Account Executive for 3 months and now is an Account Manager**
- : Successfully worked with colleagues to organize the company's networking event in Ly's Club on March 1st, 2012 with the participation of more than 250 guests and collected valuable database**
- : Building client relationships to assigned accounts**
- : Providing constant leadership in servicing clients day-to-day and team to handle day-to-day account servicing & dealing with clients**
- : Developing PR strategy planning and over-all project management**
- : Pitching interesting stories to send to mainstream & target media**

*Employer
Position Held
Period of Service
Responsibilities*

: Maison Joint Stock Company, HCMC
: PR/Marketing Intern
: October 2010- April 2011

*Interned for 3 months as PR/Marketing Manager Assistant and worked Marketing Specialist for 4 months.
Worked in the busy PR/Marketing Department, covered all the aspects of PR & Advertising activities. Involved in assistance, assessment and recommendation to colleagues, kept contact and informed with the journalists of 10 most famous magazines in Vietnam.
Proposed the Creative Strategy Plan to push the sale of all 10 fashion brands for the whole 2011.
Proposed the Creative Concept for the fashion show of Charlton & Charles Collection 2011.
Successfully managed the Fashion Show of Minge & Charles&Kathy at June 29th Christmas 2010.
Finally worked with PR Marketing work members to help the non-profitable Events Center in Vietnam in November 2010, which all the donations of logistics.*

3 ZAPOSLENJE

3.1 USLOVI ZA PRISTUP TRŽIŠTU RADA	28
3.2 PRE ZAPOSLENJA	30
3.3 IMAM POSAO	33
3.4 AKO IZGUBIM POSAO	36

3.1 USLOVI ZA PRISTUP TRŽIŠTU RADA

UKRATKO

Posedovanje boravišne dozvole ne daje nužno pravo na rad u Švajcarskoj. Uslovi za pristup tržištu rada razlikuju se u zavisnosti od boravišne dozvole i zemlje porekla.

Svako strano lice koje dobije boravišnu dozvolu izdatu u okviru spajanja porodice može obavljati lukrativnu delatnost.

➡ Državljeni EU i EFTA

Državljeni zemalja Evropske unije (EU) i Evropskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA) u principu mogu da rade čim najave svoj dolazak u Inspektorat stanovnika opštine u kojoj žive.

POSEBNI USLOVI ZA AZILANTE

Za konkretnije uslove pristupa tržištu rada, kao što su određene dozvole vezane za status azilanta, potrebne informacije ćete pronaći u nastavku.

➡ Dozvola F

Od 1. januara 2019. godine lica sa dozvolom F mogu da obavljaju zavisnu ili samostalnu delatnost i da menjaju posao i zanimanje, pod uslovom da je ta delatnost najavljena nadležnim organima. Zakonodavac je, naime, smatrao da je bilo neophodno otkloniti administrativne prepreke njihovom pristupu tržištu rada i zameniti staru proceduru odobrenja jednostavnom prijavom njihove delatnosti.

➡ Dozvola N, knjižica za podnošenje zahteva za azil

Svaka profesionalna delatnost podleže zahtevu za odobrenje. Zapošljavanje je moguće samo nakon formalne pozitivne odluke Direction générale de l'emploi et du marché du travail (DGEM).

Čim lice u postupku traženja azila bude raspoloženo u kanton (i napusti federalni centar), pod određenim uslovima može da obavlja lukrativnu delatnost. Moraju se poštovati uobičajene naknade i uslovi rada; zapošljavanje tražioca azila ne sme biti u suprotnosti sa prioritetom koji je zakonom dat domaćim radnicama i radnicima (Švajcарcima/kinjama ili strancima/kinjama koji žive u Švajcarskoj) i državljanima/kama Evropske unije.

Kantoni takođe zadržavaju pravo da ograniče aktivnost tražilaca azila na određene ekonomske sektore.

Obaveza se može zaključiti u okviru ugovora na neodređeno vreme. Prekida se, međutim, ako se zahtev za azil odbije.

Čim negativna odluka u vezi sa zahtevom za azil stupa na snagu (postane izvršna), lice više nema zakonsku mogućnost da započne ili nastavi rentabilnu delatnost. Ako je osoba zaposlena, mora da napusti svoje radno mesto po isteku roka za odlažak koji je odredila Konfederacija.

VIŠE INFORMACIJA

- 1.1 Raditi, studirati, pridružiti se članu porodice

Da biste saznali uslove za pristup tržištu rada u odnosu na vašu boravišnu dozvolu, možete da pogledate Vodič za zapošljavanje koji je dostupan na internet vezi u nastavku.

USLOVI PRISTUPA

TRŽIŠTU RADA U
ODNOSU NA VAŠU
BORAVIŠNU DOZVOLU

- vd.ch > Thèmes >
Population > Intégration
des
étrangers et prévention du
racisme > Publications du BCI

3.2 PRE ZAPOSLENJA

TRAŽENJE POSLA

Posao se u Švajcarskoj može naći na nekoliko različitih načina. Obavljanje plaćene aktivnosti često zahteva prethodne procedure kao što je priznavanje vaše obuke i profesionalnog iskustva stečenog u zemlji iz koje dolazite.

Ako tražite posao u kantonu Vaud, možete:

- ⇒ da odgovorite na ponude za posao objavljene na Internetu ili u novinama.
- ⇒ da spontano pošaljete svoju kandidaturu kompanijama koje vas zanimaju. Adrese preduzeća možete pronaći na veb sajtu swissfirms.ch.
- ⇒ da se registrijete kod agencije za zapošljavanje koja će delovati kao posrednik za privremene poslove (nači ćete ih na veb sajtu swissstaffing.ch).

VIŠE INFORMACIJA

 5.3 Trostubni sistem i osiguranje za slučaj nezaposlenosti

♀ SAVET

Takođe ne zaboravite da se pozovete na svoje poznanike: 75% ljudi pronalazi posao u Švajcarskoj preko svoje društvene mreže.

DOSIJE KANDIDATURE

Da biste odgovorili na ponudu za posao, većina švajcarskih poslodavaca će od vas tražiti da im pošaljete „dosije kandidature“ koji treba da sadrži sledeće dokumente:

- ⇒ Propratno pismo.
- ⇒ Vašu biografiju (CV).
- ⇒ Kopiju vaših diploma i sertifikata o obuci.
- ⇒ Kopiju vaših potvrda o zaposlenju.

Ako su zainteresovani za vaš dosije, kontaktiraće vas za jedan ili više pojedinačnih razgovora.

PRONAĆI ZAPOSLENJE ODMAH PO DOLASKU

Office cantonal d'orientation scolaire et professionnelle (OCOSP), sa svojim regionalnim centrima, promoviše profesionalnu integraciju i zapošljivost svih ljudi, bez obzira na njihovu starost i obuku. Ona kandidatima stavlja na raspolaganje procene, brojne informacije i podršku u procesu izgradnje profesionalnog projekta u Švajcarskoj.

CENTRES REGIONAUX
D'ORIENTATION
SCOLAIRE ET
PROFESSIONNELLE

vd.ch > Thèmes >
Formation > Orientation >
Contact et adresses de l'OCOSP
et des Centres d'orientation

KAKO SAZNATI DA LI
JE DIPLOMA PRIZNATA
U ŠVAJCARSKOJ

sbfi.admin.ch > Formation >
Reconnaissance de
diplômes étrangers >
Reconnaissance et autorités
compétentes > Professions
réglementées et notes informatives

VODIČ ZA NEDAVNO
PRISTIGLE

vd.ch > Thèmes >
Formation >
Orientation > Pour les
personnes arrivées récemment
dans le canton de Vaud

Informativni portal za profesionalnu, akademsku i karijernu orijentaciju prikuplja sve informacije o izučavanju zanata, zanimanja i obuci.

VIŠE INFORMACIJA

vd.ch/orientation.ch

**PRIZNAVANJE STRANIH DIPLOMA I
PROFESIONALNA SERTIFIKACIJA
ZA ODRASLE (CPA)**

Pre nego što počnete da radite u Švajcarskoj, možda ćete morati da preduzmete korake kako bi vam se priznala obuka ili iskustvo stečeno u vašoj zemlji porekla. U Švajcarskoj se za određene profesije kaže da su „regulisane“. To znači da je za obavljanje ovih zanimanja potrebno zvanično priznata diploma. Ovo je na primer slučaj medicine, nege, obrazovanja, za koje je priznavanje diplome obavezno ako želite da se bavite tim zanimanjem. Za regulisane profesije obavezan je postupak priznavanja. Da li ste studirali u inostranstvu i želite da znate da li je vaša diploma priznata u Švajcarskoj? Saznajte više od Secrétariat d'État à la Formation, à la Recherche et à l'Innovation (SERI).

Odrasla lica sa višegodišnjim profesionalnim iskustvom u profesiji tipa CFC ili AFP imaju mogućnost da steknu zvanje na kraju obuke prateći kvalifikacioni postupak za odrasle na dva načina:

- Bilo polaganjem završnih pripravničkih ispita sa mogućnošću pohađanja pripremnih kurseva.
- Bilo praćenjem procedure za validaciju stečenog iskustva (VAE). Ovo uključuje prikupljanje dokumenata kojima se dokazuju veštine koje se odnose na određeni kvalifikacioni profil ciljane profesije, uz pomoć kolektivne i individualne podrške.

Takođe je moguće, na osnovu vašeg obrazovanja, pohađati kurs stručne obuke skraćenog trajanja.

**PROFESIONALNA SERTIFIKACIJA
ZA ODRASLE (CFC, AFP)**

Office cantonal d'orientation scolaire et professionnelle (OCOSP)

021 557 88 99

info.cpa@vd.ch

vd.ch/certification-adulte

PROFESIONALNA INTEGRACIJA

Mnoga udruženja su razvila projekte za profesionalnu integraciju za migrante. Ove ponude vam mogu pomoći u potrazi za poslom ili obukom. Neke od njih su navedene na portalu Dobrodošli u kanton Vaud.

UDRUŽENJA ZA
PROFESIONALNU
INTEGRACIJU
✉ vaud-bienvenue.ch >
Travail

VOLONTIRANJE

Pored proširenja vašeg polja veština i vaše mreže, volontiranje može biti odskočna daska za dobijanje plaćenog zaposlenja. Ako želite da posvetite nekoliko sati nedeljno nečemu do čega vam je stalo ili da osnujete udruženje, možete se obratiti centru Benevolat-Vaud.

VIŠE INFORMACIJA

Bénévolat-Vaud, Centre de compétences pour la vie associative

- 📍 Avenue Ruchonnet 1
1003 Lausanne
- 📞 021 313 24 00
- ✉ info@benevolat-vaud.ch
- 🌐 benevolat-vaud.ch

⌚ 10 Slobodno vreme i društveni život

OSIGURANJE ZA NEZAPOLENOST, MERE PROFESIONALNE INTEGRACIJE

Mere profesionalne integracije dostupne su, pod određenim uslovima, osobama koje su registrovane u Regionalnoj službi za poslovljanje (ORP) u svom regionu i kojima je priznato pravo na beneficije iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti.

OSNIVANJE I RAZVOJ PREDUZEĆA

Kanton Vaud nudi okvir pogodan za osnivanje i razvoj preduzeća. Service de la Promotion de l'Economie et de l'Innovation (SPEI) usmerava preduzetnike u njihovim nastojanjima i usmerava ih u odgovarajuće organizacije prema njihovim potrebama (savet, finansiranje, tehnološka podrška itd.). Podrška je dostupna kompanijama aktivnim u industrijskom i visokotehnološkom sektoru.

SERVICE DE LA PROMOTION DE L'ÉCONOMIE ET DE L'INNOVATION (SPEI)

- 📍 Rue Caroline 11
1014 Lausanne
- 📞 021 316 60 21
- ✉ info.spei@vd.ch

Chambre vaudoise du commerce et de l'industrie (CVCI) nudi usluge savetovanja o osnivanju preduzeća.

CHAMBRE VAUDOISE DU COMMERCE ET DE L'INDUSTRIE (CVCI)

- 📞 021 613 35 35
- ✉ creation@cvci.ch
- 🌐 cvci.ch Services > Entreprendre en pratique > Création d'entreprise

PRONALAŽENJE REŠENJA ZA ČUVANJE DETETA

Prilikom traženja posla bitno je da roditelji unapred isplaniraju rešenje za čuvanje dece.

VIŠE INFORMACIJA

- ⌚ 7.1 Pre škole

3.3 IMAM POSAO

33

UKRATKO

Profesionalna delatnost podleže pravima i dužnostima. Uslovi zapošljavanja, poreske obaveze i kolektivni ugovori na prvi pogled mogu delovati komplikovano. Njih je zapravo lakše razumeti nego što se čini i neophodno je biti upoznat sa njima. Ovde ćete pronaći detalje koje tražite.

UGOVOR O RADU

Kada poslodavac odluči da vas zaposli, on ili ona će tražiti da potpišete ugovor o radu. Iako se ugovor o radu može zaključiti usmeno, u Švajcarskoj je praksa da se ugovor zaključuje u pisanoj formi. U svakom slučaju moraju se razmotriti uslovi angažovanja (trajanje ugovora, radno vreme, visina godišnje plate, vrsta posla, socijalni odbici, broj sati, praznici, probni i otkazni rok, itd.). pre nego što započnete svoju profesionalnu delatnost.

PLATA

U Švajcarskoj, nivo plata značajno varira u zavisnosti od sektora delatnosti i regije. O platama se pregovara ili pojedinačno ili kolektivno.

Švajcarski zakon ne definiše minimalnu zaradu: visina plate je najčešće dogovorena između poslodavca i radnika prilikom angažovanja.

Međutim, neki kolektivni ugovori o radu (CCT) i standardni ugovori o radu (CTT) predviđaju obavezne minimalne zarade za određene kategorije zanimanja. Dogovor o plati sklapaju poslodavac i radnik. Ona zavisi od mnogih faktora (iskustvo, kvalifikacije, region, itd.). Visina plate se određuje na mesečnom nivou ili po satu. Poslodavac obično isplaćuje plate na kraju meseca na vaš bankovni ili poštanski račun. Važno je da proverite da li vam je plata uplaćena na račun. Zaposleni uglavnom dobijaju mesečni izveštaj o plati.

Zaposleni mogu uputiti poslodavcu zvanični zahtev da im u odgovarajućem roku isplati platu i da zaprete obustavom profesionalne delatnosti ako ne dobiju platu na vreme, pod uslovom da su prethodno obavili ugovoreni posao. 13. plata se isplaćuje samo ako je to izričito ugovorenog ugovorom o radu ili predviđeno važećim CCT ili CTT.

Posebna naknada se uglavnom predviđa za rad koji se privremeno obavlja noću, nedeljom i državnim praznicima. Ali to nije slučaj kada je radnoču ili nedeljom redovan. Da biste saznali koja je visina plate koja se primenjuje u dатој profesiji, postoje kalkulatori za obračun zarada, od kojih su neki navedeni na linku ispod.

PRONAĐITE KALKULATORE PLATA

orientation.ch > Travail et emploi > salaire

Poslodavac mora da poštuje princip ravnoravnosti žena i muškaraca po pitanju zarada. Bureau de l'égalité entre les femmes et les hommes će vam reći kako da postupite u slučaju diskriminacije u radnim odnosima.

BUREAU DE L'ÉGALITÉ ENTRE LES FEMMES ET LES HOMMES

✉ Rue Caroline 11
1014 Lausanne
☎ 021 316 61 24
✉ info.befh@vd.ch

SOCIJALNI ODBICI

Plate utvrđene ugovorom o radu iskazane su u bruto iznosima. Socijalni odbici se podjednako dele između kompanije i zaposlenog. To uključuje starosno i porodično osiguranje (AVS), invalidsko osiguranje (Al), naknadu za gubitak zarade (APG), osiguranje za slučaj nezaposlenosti (AC), kantonalne dodatne naknade za porodice (PCFam) i neprofesionalno osiguranje od nezgode (AANP), premiju koju u celosti plaća kompanija.

VIŠE INFORMACIJA

➲ 5.3 Trostubni sistem i osiguranje za slučaj nezaposlenosti

TRAJANJE ZAPOSLENJA

Za plaćeni rad postoji određeno radno vreme za koje zaposleni dobija naknadu. Švajcarski zakon utvrđuje maksimalno radno vreme na:

- ⇒ 45 sati nedeljno za zaposlene u industrijskim preduzećima, kancelarijsko osoblje, tehničko osoblje i prodajno osoblje u velikim trgovачkim lancima.
- ⇒ 50 sati nedeljno za ostale radnike.

PORODICA

⇒ Trudnička i porodiljska prava

Nekoliko zakona u Švajcarskoj reguliše prava trudnica, porodilja, kao i dojilja. To su, na primer: uslovi rada i normalna dužina radnog dana za trudnice, zaštita od otkaza tokom trudnoće i do šesnaest nedelja nakon porođaja, zabrana rada u narednih osam nedelja od porođaja, porodiljsko odustvvo, pravo na vreme za dojenje tokom rada i sl.

⇒ Očinstvo

Od 1. januara 2021. godine, muškarci koji postanu očevi imaju pravo na roditeljsko odsustvo od deset radnih dana.

TRUDNIČKA I
PORODILJSKA
PRAVA – ZAŠTITA
ZAPOSENIH
ŽENA, SECO

✉ seco.admin.ch >

Services et publications >

Publications > Travail > Conditions
de travail > Brochures et dépliants

UREĐENJE RADNOG
VREMENA ZA TRUDNICE
I PORODILJE, SECO
seco.admin.ch > Services et publications > Publications >
Travail > Conditions de travail >
Aide-mémoires et listes de contrôle.

NEPRIJAVLJENI RAD

U Švajcarskoj je neprijavljen rad, koji se naziva i „rad na crno“ nezakonit. O radu na crno govorimo kada se ne poštuje jedna od obaveza prijave ili ovlašćenja u pogledu zakona o socijalnom osiguranju, zakona o strancima ili poreskog zakona.

PORODIČNI DODACI

Porodični dodaci imaju za cilj da nadoknade deo troškova koje roditelji moraju pokriju za izdržavanje svoje dece.

VIŠE INFORMACIJA

5.4 Osiguranje za trudnice, porodilje i decu

IMAM PROBLEM SA POSLODAVCEM, ŠTA DA RADIM?

Mnoga radnička udruženja, nazvana „sindikati“, mogu da vam pruže informacije o zaposlenju i/ili da vam pomognu u slučaju bilo kakvog sukoba sa poslodavcem.

VIŠE INFORMACIJA

usv-vaud.ch

Među njima, sindikat UNIA je specijalizovan za prava ljudi sa migracionim poreklom. Ima nekoliko delova koji se prostiru na teritoriji Vaud.

VIŠE INFORMACIJA UNIA

Place de la Riponne 4
1005 Lausanne
 0848 606 606
 vaud@unia.ch
 vaud.unia.ch

Čim osoba radi na crno, nema zagarantovanu platu ni sigurnost zaposlenja. Iako u velikoj meri zavisi od dobre volje preduzeća, ona ipak ima prava na koja može da se pozove. Usmeni ugovor o radu garantuje minimalne uslove rada, kao što su pravo na platu u skladu sa lokalnim običajima i profesijom, pravo na plaćeni godišnji odmor, nastavak isplate zarade na određeno vreme u slučaju nesreće ili bolesti, poštovanje rokova za raskid ugovora.

U slučaju rada na crno, zaposleni može da zatraži razgovor sa svojim poslodavcem. U slučaju neuspeha tog razgovora, on ili ona mogu da se žale sindikatu (uključujući zaposlene bez boravišne dozvole) ili Sudu za rad. U slučaju rada na crno, nadležni organi će kazniti preduzeće.

POREZI

Svako ko živi ili ima izvor prihoda u kantonu Vaud dužan je da plaća porez, srazmerno svojoj plati i svojoj imovini.

VIŠE INFORMACIJA

5.7 Porez

3.4 AKO IZGUBIM POSAO

Gubitak posla je situacija sa kojom ćete se možda morati suočiti. Institucije, kao što su regionalni Birovi za zapošljavanje (ORP), će vam pomoći, naročito da bi olakšali vašu reintegraciju u svet rada. Ukoliko planirate da se samozaposlite, Odeljenje za unapređenje privrede i za inovacije (SPEI) će takođe moći da vam pruži podršku.

VIŠE INFORMACIJA

3.2 Pre zaposlenja

OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSENOSTI

U slučaju gubitka posla, potrebno je da se prijavite što je pre moguće (idealno najmanje mesec dana unapred ako znate datum prestanka vašeg ugovora) Offices régionaux de Placement (ORP) u vašem regionu. Ovo će vam omogućiti da dobijete podršku stručnika koji će vam olakšati reintegraciju na tržiste rada i prijavu za primanje novčane naknade za osiguranje u slučaju nezaposlenosti.

Pridruženi Coordination des ORP de la Direction générale de l'emploi et du marché du travail (DGEM), Offices Régionaux de Placement (ORP) su raspoređeni po celom kantonu Vaud.

INFORMACIJE O REGIONALNIM ZAVODIMA ZA ZAPOŠLJAVANJE

vd.ch > Thèmes > Économie > Demandeurs d'emploi

VIŠE INFORMACIJA

3.2 Pre zaposlenja

01 ORP Aigle

⌚ Rue de la Zima 4
Case postale 187 | 1860 Aigle
📞 024 557 77 40
✉️ orp.aigle@vd.ch

02 ORP Échallens

⌚ Place du Château 10 B
Case postale 231 | 1040 Échallens
📞 021 557 18 90
✉️ orp.echallens@vd.ch

03 ORP Lausanne

⌚ Place Chauderon 9, 3. sprat
Case postale 5032 | 1002 Lausanne
📞 021 315 78 99
✉️ orp@lausanne.ch

04 ORP Morges

⌚ Avenue de la Gottaz 30
Case postale 2056 | 1110 Morges
📞 021 557 92 00
✉️ orp.morges@vd.ch

05 ORP Gland

⌚ Avenue du Mont-Blanc 24
1196 Gland
📞 022 557 53 60
✉️ orp.gland@vd.ch

06 ORP Ouest Lausannois, Prilly

⌚ Route de Renens 24
1008 Prilly
📞 021 557 04 50
✉️ orp.orpol@vd.ch

07 ORP Payerne

⌚ Rue de Guillermaux 1
1530 Payerne
📞 026 557 31 30
✉️ orp.payerne@vd.ch

08 ORP Pully

⌚ Avenue Charles-Ferdinand-Ramuz 43
Case postale 240 | 1009 Pully
📞 021 557 19 10
✉️ orp.pully@vd.ch

09 ORP Riviera, Vevey

⌚ Quai de Copet 1
1800 Vevey
📞 021 557 15 00
✉️ orp.riviera@vd.ch

10 ORP Yverdon-les-Bains

⌚ Rue des Pêcheurs 8A
1400 Yverdon-les-Bains
📞 024 557 69 00
✉️ orp.yverdon@vd.ch

11 ORP Orbe

⌚ Rue des Remparts 23
Case postale 165 | 1350 Orbe
📞 024 557 79 70
✉️ orp.orbe@vd.ch

BELEŠKE

4 STANOVANJE

4.1 NAĆI SMEŠTAJ	40
4.2 PODRŠKA	43
4.3 RAZVRSTAVANJE OTPADA	46
4.4 NEKOLIKO PRAVILA DOBROSUSEDSKIH ODNOŠA	47

4.1 NAĆI SMEŠTAJ

NAĆI STAN U KANTONU VAUD

U kantonu Vaud, pronađenje smeštaja može potražati i biti teško zbog napete situacije na tržištu nekretnina. Takođe treba napomenuti da su stanarine često skuplje u centru grada nego na periferiji, zbog čega je moguće potražiti smeštaj u predgrađu. Predgrađa su područja koja su generalno veoma dobro opslužena javnim prevozom.

Stana ili kuća se najčešće iznajmljuju preko agencije za nekretnine.

Naći ćete oglase za smeštaj koji su dostupni onlajn ili na sajtovima agencija za nekretnine.

Ako ste zainteresovani za neki stan, imate mogućnost da ga posetite. Ako vam odgovara, možete predati svoj dosije agenciji. U onlajn oglasu ćete naći kontakt stanara ili agencije koja će vam pokazati stan.

Treba napomenuti, međutim, da poseta stana ne garantuje da ćete ga dobiti.

♀ SAVET

Razgovarajte sa ljudima iz svog okruženja i koristite društvene mreže.

PAŽNJA

Prevarе sa iznajmljivanjem stanova su uobičajene. Čuvajte se ponude koja se čini previše privlačnom ili uslova za podnošenje prijave koji vam se čine nenormalnim. Za više informacija o prevaraima pri iznajmljivanju stanova, posetite veb stranicu kantonalne policije Vaud:

[◍ votrepolice.ch > Criminalité >](http://votrepolice.ch)

Arnaque à la location
d'appartements

PODNOŠENJE DOSIJEA AGENCIJI

Ako vam se nakon posete smeštaj svideo, možete otići do agencije i predati svoj dosije koji sadrži sledeće elemente:

- Obrazac za informacije koji daje agencija.
- Kopija ličnog dokumenta i/ili boravišne dozvole.
- Kopija platnih listova za poslednja 3 meseca.
- Nedavna potvrda o neosuđivanju koju izdaje tužilaštvo.

OFFICES DES POURSUITES

vd.ch > Autorités > Ordre judiciaire vaudois > Offices des poursuites

- Potvrda o osiguranju domaćinstva i građanska odgovornost (nije obavezna, ali se traži).

VIŠE INFORMACIJA

5.6 Druga osiguranja

- Ako ne ispunjavate sve ove uslove, možete da zamolite nekoga iz svog bližeg okruženja da vam bude garant.

Ako imate bilo kakva pitanja, možete se obratiti direktno agenciji.

UGOVOR O ZAKUPU I GARANCija STANARINE

Nakon dobijanja smeštaja, između zakupca i agencije se potpisuje ugovor o zakupu. Česta je praksa da se garancija za zakup, koja je ekvivalentna dvomesečnoj ili tromešечноj zakupnini, platи u roku od 30 dana. Vi imate dve opcije u zavisnosti od vaših finansijskih mogućnosti:

→ Da odete u banku sa ugovorom o zakupu, ličnim dokumentom i da otvorite bankovni račun „garancije za iznajmljivanje“ na svoje ime. Tamo možete deponovati traženi iznos, koji će biti blokiran do primopredaje zakupa.

→ Da se obratite poznaniku ili jemstvenoj kompaniji da vam bude garant. Iznos vaše garancije za zakup će platiti jemstvena kompanija koju ste izabrali. Zauzrat, moraćete da platite godišnje premije, odnosno približno 5% iznosa koji odgovara trostrukom iznosu mešćne kirije.

ZATEČENO STANJE, ZAKUPNINA I DAŽBINE

Kada uđete u stan, prilikom popisa stanja prostorija, uverite se da su sve štete koje je počinio bivši zakupac evidentirane i po potrebi zatražite radove. Zakupnina stana se plaća na kraju meseca za naredni mesec. Na računu za zakup naći će se i dodatne troškove koji predstavljaju dažbine (grejanje, održavanje) kao i druge troškove industrijskih usluga (struja, voda). Neke zakupnine uključuju troškove tih usluga. Zatim plaćate avans. Vlasnik je dužan da sačini detaljnu izjavu, najmanje jednom godišnje i, u zavisnosti od vaših troškova, višak će vam biti nadoknađen ili će vam se tražiti doplata na kraju godine. Kao i svi računi, izvod o dažbinama mora biti pažljivo proveren.

CARINSKE FORMALNOSTI

Da biste mogli da prevezete svoje stvari iz inostranstva (nameštaj, automobil, itd.), morate da prenesete svoje prebivalište u Švajcarsku. Zatim, tokom selidbe, carinarnicima čete predočiti:

- Ugovor o zakupu ili ugovor o radu kao dokaz.
- Carinski obrazac 18.44 „Carinska obrada predmeta za domaćinstvo“. Troškovi u vezi sa ovim postupcima mogu se odbiti od vaših poreza.

**ADMINISTRATION FÉDÉRALE
DES DOUANES**
✉ ezv.admin.ch

REGISTRACIJA U KANCELARIJI ZA KONTROLU STANOVNIKA VAŠE OPŠTINE

U roku od 8 dana od useljenja morate da se prijavite Kancelariji za kontrolu stanovnika vaše opštine.

**ASSOCIATION VAUDOISE DES
CONTRÔLES DES HABITANTS ET
BUREAUX DES ÉTRANGERS**
✉ avdch.ch > Communes

Osoblje na šalteru će vas dočekati i rado odgovoriti na vaša pitanja u vezi sa vašim doseljenjem u opštini (dozvola boravka, škola, čuvanje dece, centar za sakupljanje otpada, itd.). Ne ustručavajte se da im postavljate pitanja.

KAKO RASKINUTI UGOVOR O ZAKUPU STANA

Ugovor o zakupu mogu raskinuti zakupac i zakupodavac. Rokovi koje treba poštovati navedeni su u ugovoru. Stanari koji žele da napuste svoj smeštaj moraju da raskinu zakup u dogovorenim rokovima pismenim putem, a najbolje preporučenom poštom.

Ako ste u braku ili u registrovanom partnerstvu, raskid važi samo ako su ga potpisale obe osobe koje stanuju u smeštaju.

Generalno, raskid treba da se najavi 3 meseca unapred. Zahtev za raskid ugovora mora obavezno da stigne zakupodavcu pre isteka roka (najkasnije jedan dan pre početka roka za raskid). Otkazni rok se obično navodi u ugovoru o zakupu; ako to nije slučaj, moraju se poštovati zakonski rokovi koji su na snazi u kantonu.

Ako nameravate da napustite svoj smeštaj van rokova predviđenih ugovorom, a da ne morate da platite zakupninu do isteka zakupa, morate predložiti drugog zakupca kojeg zakupodavac ne može razumno odbiti: ovaj ili ovaj zakupac mora biti sposoban i voljan da preuzme vaš zakup pod istim uslovima. Zakupodavac ima 30 dana da ispita da li predloženi zakupac ispunjava uslove ugovora o zakupu i da li može da plati zakupninu.

4.2 PODRŠKA

POMOĆ ZA STANOVANJE

Ako, iz finansijskih ili društvenih razloga, imate poteškoća da pronađete i/ili zadržite stabilan smeštaj, možete pozvati Le Relais Foundation i Rel'og strukture koji mogu da vam pruže pomoć. Sve njihove usluge su potpuno besplatne i otvorene za sva lica kojima je potrebna pomoć.

Fondation Le Relais

Permanences Morges

- ⌚ Grand-Rue 82
1110 Morges
- 📞 021 804 88 11
- ✉️ info@relais.ch
- 🌐 relais.ch > Prestations > Se loger

Rel'og

Zapad Lausanne

- ⌚ Avenue de la Poste 3
1020 Renens
- 📞 021 923 35 38
- ✉️ relog.renens@relais.ch

Vevey

- ⌚ Rue de Lausanne 17
1800 Vevey
- 📞 021 923 09 20
- ✉️ relog.vevey@relais.ch

Yverdon-les-Bains

- ⌚ Avenue Haldimand 8
1400 Yverdon-les-Bains
- 📞 021 923 35 30
- ✉️ relog.yverdon@relais.ch

UDRUŽENJE ZA ODBRANU STANARA (ASLOCA)

U slučaju problema sa vašim stanodavcem ili vašom upravom, Association suisse des locataires (ASLOCA) nudi pravnu pomoć i savete uz naknadu od 70 fr.godišnje. Možete da koristite njihove usluge ako se učlanite u udruženje. Ovo članstvo će vam dati pravo na informacije o zakonima vezanim za stanovanje putem telefona, pravne konsultacije po dogovoru, podršku u vašim stambenim procedurama. Imajte na umu da neke usluge nisu uključene u godišnju naknadu i da mogu izazvati dodatne troškove.

⌚ DOBRO JE ZNATI

Zakupac ima prava. On ili ona može, na primer, da ospori iznos svoje stanařine. Association suisse des locataires (ASLOCA) je tu da savetuje stanare u ovom procesu.

VIŠE INFORMACIJA

ASLOCA

- 🌐 asloca.ch > Se défendre >
Contestation du loyer initial

ASLOCA Vaud

Broye Vaudoise

Ⓐ Avenue de la Gare 9
Case postale 16 | 1522 Lucens
∅ 021 906 60 45

La Côte

Ⓐ Chemin des Plantaz 13a
1260 Nyon
∅ 022 361 32 42

Lausanne

Ⓐ Rue Jean-Jacques-Cart 8
Case postale 56 | 1006 Lausanne
∅ 084 017 10 07

Montreux – Istok Vaud

Ⓐ Avenue des Alpes 5
Case postale 1024 | 1820 Montreux
∅ 021 963 34 87

Morges

Ⓐ Rue de la Gare 3
Case postale 24 | 1110 Morges 1
∅ 084 017 10 07

Sjever Vaud

Ⓐ Avenue des Sports 28
Case postale 92 | 1401 Yverdon-les-Bains
∅ 084 017 10 07

Renens

Ⓐ Rue de Lausanne 31b
1020 Renens
∅ 084 017 10 07

Vevey-La-Tour-de-Peilz

Ⓐ Rue du Simplon 40
Case postale 38 | 1800 Vevey
∅ 021 922 79 62

HITAN SMEŠTAJ

U teškoj situaciji, hitan smeštaj nude razne službe i udruženja.

VIŠE INFORMACIJA

Le Portail Caritas

Nudi smeštaj za hitne slučajeve
i prtvremen smeštaj
🌐 caritas-vaud.ch > Nos prestations >
Hébergement

Le Hublot

Riviera centar za hitni smještaj
Ⓐ Rue du Clos 8
1800 Vevey
∅ 021 921 49 00
@ lehublot@caritas-vaud.ch

La Lucarne

Nord-Vaudois centar za hitni smještaj
Ⓐ Curtil-Maillet 23
1400 Yverdon-les-Bains
∅ 024 420 33 84
@ lalucarne@caritas-vaud.ch

Association Sleep-In

Centar za hitni smještaj u Lausanne
Ⓐ Chemin de l'Usine-à-Gaz 10
1020 Renens
∅ 021 625 66 77
@ admin@sleep-in.ch

Étape Saint-Martin

Centar za hitni smještaj u Lausanne
Ⓐ Rue Saint-Martin 16
1003 Lausanne
∅ 021 315 72 69

La Marmotte

Centar za hitni smještaj u Lausanne
Ⓐ Rue du Vallon 17
1005 Lausanne
∅ 021 311 79 12
@ marmotte@armeedusalut.ch

Poste de l'Arc Lémanique

✉ Rue de la Louve 10
1003 Lausanne
☎ 021 312 73 52

SUBVENCIJE ZA STANOVANJE

Neke opštine u kantonu Vaud nude subvencije za stanovanje namenjene zakupcima skromnih finansijskih sredstava. Da bi mogli da koriste subvencije za stanovanje, stanari moraju da ispunjavaju uslove prihoda, imovine i stope popunjenošti (broj korisnika u odnosu na broj soba u kući). Svi ovi kriterijumi će biti procenjeni prilikom podnošenja zahteva za subvenciju kako bi se procenilo da li možete ili ne možete da koristite ovu vrstu pomoći.

Spisak stanova za koje može da se dobije subvencija u kantonu Vaud se redovno ažurira. Pruža direktnu finansijsku podršku porodicama koje: Ako su vam potrebni saveti i informacije o ovoj temi, обратите se Direction du logement (DIL).

DIRECTION GÉNÉRALE DU
TERRITOIRE ET DU
LOGEMENT (DGTL) –
DIRECTION DU
LOGEMENT (DIL)

✉ Rue Caroline 11 bis
1014 Lausanne
☎ 021 316 64 00
✉ info.logement@vd.ch
🌐 vd.ch > Thèmes > Territoire et
construction > Logement > Aides
en matière de logement dans le
canton de Vaud > Aide à la pierre

INDIVIDUALNA STAMBENA POMOĆ (AIL)

Individualna stambena pomoć (AIL) dodeljuje se u određenim opština kantona. To je direktna finansijska pomoć namenjena porodicama koje:

- ➡ Imaju dovoljno sredstava da zadovolje svoje potrebe.
- ➡ Moraju da snose troškove zakupa koji su previsoki u odnosu na njihov prihod.
- ➡ Ne primaju ni prihod za integraciju (socijalna pomoć kantona Vaud) niti dodatne AVS/AI beneficije.

AIL se obračunava na osnovu porodične situacije, prihoda domaćinstva i stanarine. Kriterijumi za dodelu AIL-a su definisani na nivou kantona. Neke opštine su ove zakonske osnove dopunile posebnim uslovima. AIL se dodeljuje na 12 meseci sa mogućnošću obnavljanja.

**SPISAK OPŠTINA I
VEZE ZA PODNOŠENJE
ZAHTEVA ZA AIL**
🌐 vd.ch > Thèmes > Aides
financières et soutien
social > Aides financières
et comment les demander

4.3 RAZVRSTAVANJE OTPADA

OČUVANJE ŽIVOTNE SREDINE

Švajcarska je jedna od evropskih zemalja sa najvećom proizvodnjom otpada po glavi stanovnika. Iz tog razloga, neophodno je da sistem upravljanja otpadom bude efikasan. Time se izbegava zagađivanje životne sredine i sve druge neprijatnosti u vezi sa odlaganjem „divljeg“ otpada.

U Švajcarskoj otprilike dve trećine otpada čine materijali koji se mogu reciklirati. Ovo se posebno odnosi na staklo, karton, aluminiјum, određenu plastiku i organski otpad. Ove poslednje vrste otpada sadrže više od polovine vode i stoga je poželjno da se ne spaljuju. Sortiranje otpada omogućuje uštedu novca i zaštitu životne sredine. Iz tog razloga, neophodno je obratiti pažnju na informacije koje slede u ovom poglavljiju. Većina opština praktikuje „porez po kesi“. Stanovnici moraju da kupuju oporezovane kese za smeće u prodavnicama i pozvani su da razvrstavaju svoj otpad kako bi sačuvali životnu sredinu. U nekim opštinaima porez se ne plaća po kesi za smeće, već po težini.

Oporezovane kese za smeće se moraju koristiti za kućni otpad (koji ne može da se reciklira) i smeštati u kontejnere koji se nalaze u stambenom prostoru. Reciklabilni, kabasti ili opasni otpad se odlaže besplatno ako odete u centar za reciklažu koji je najbliži vašem prebivalištu. Da biste imali pristup tom centru, u nekim opštinaima morate zatražiti (bilo u Kancelariji za kontrolu stanovnika ili na internet portalu

opštine) obrazac za dobijanje lične kartice koja omogućava pristup centru za prikupljanje otpada.

Neke opštine organizuju mesečno sakupljanje kabastog otpada i dele kalendar sa datumima prikupljanja.

Većina zgrada/okruga ima kontejnere za odlaganje stakla, papira i biljnog otpada. Tržni centri uglavnom sakupljaju aluminiјum, PET i korišćene baterije.

Elektronski uređaji se mogu besplatno i bez obaveze kupovine vratiti na bilo koje prodajno mesto ovih uređaja (računari, mobilni telefoni, televizori, kućni aparati, hi-fi itd.).

KANCELARIJA ZA KONTROLU
STANOVNIKA VAŠE OPŠTINE
ILI POGLEDAJTE VEB SAJT
 vd.ch > Thèmes > Environnement >
Déchets

⌚ DOBRO JEZNATI

Neke opštine nude oslobođanje od poreza na kese pod određenim uslovima (na primer za porodice ili domaćinstva sa niskim prihodima).

4.4 NEKOLIKO PRAVILA DOBROSUSEDSKIH ODNOSA

ŽIVETI U ZAJEDNICI

U stambenim zgradama za iznajmljivanje sa više stanova važno je održavati dobre odnose sa komšijama. Posebno je neophodno:

- Poštovati komšije tako što ćete izbegavati, na primer, buku nedeljom i uveče posle 22 sata i poštovati njihovu privatnu imovinu i zajedničke prostore.
- Ne parkirati se na mestima za posetioce «Visiteurs».
- Poštovati raspored koji je utvrđen za korisnike vešernice i uvek srediti i očistiti prostor nakon upotrebe.
- Odlagati svoje smeće na za to predviđeno mesto i učestvovati u selektivnom sortiranju.
- Voditi računa da vaši kućni ljubimci ne smetaju komšiluku bukom i da ne prljaju zajedničke prostore.

ULOGA KONSIJERŽA

Konsijerž ili čuvar zgrade igra suštinsku ulogu u pravilnom funkcionisanju stambene zgrade. On ili ona obezbeđuje poštovanje propisa i bezbednosnih pravila stambene zgrade. Istovremeno, on ili ona brine o održavanju zajedničkih prostorija. On ili ona takođe služi kao kontakt osoba i posrednik između stanara i suvlasnika i možete mu/joj se bez oklevanja obratiti za bilo koje pitanje u vezi sa vašim mestom stanovanja.

Ako vaša zgrada nema konsijerža, možete se obratiti svojoj upravi zgrade.

♀ SAVET

Komšijski dan se organizuje poslednjeg utorka u maju u pojedinim kvartovima nekih opština kantona Vaud. Ovo je prilika da upoznate stanovnike vašeg naselja.

VIŠE INFORMACIJA

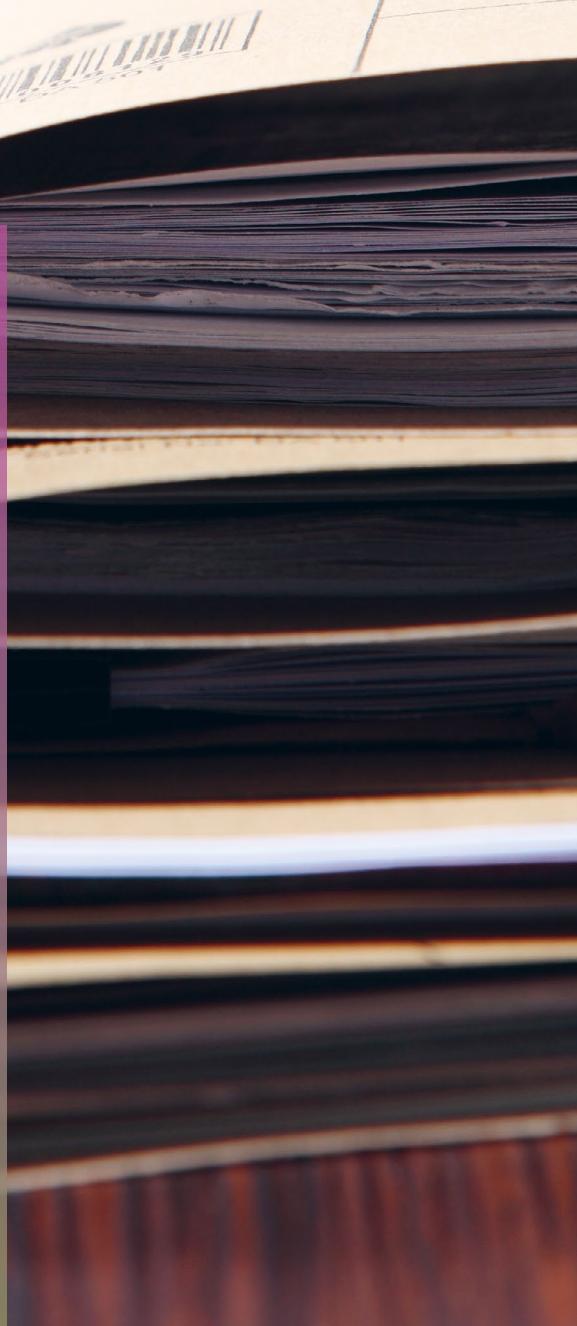
 10 Slobodno vreme i društveni život

BELEŠKE

5 OSIGURANJA, SOCIJALNA POMOĆ I POREZI

5.1 SOCIJALNO OSIGURANJE	50
5.2 ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	51
5.3 TROSTUBNI SISTEM I OSIGURANJE ZA NEZAPOLENE	55
5.4 OSIGURANJE U VEZI SA TRUDNIČKIM I PORODILJSKIM BOLOVANJEM I DECOM	57
5.5 SOCIJALNA POMOĆ	58
5.6 DRUGA OSIGURANJA	61
5.7 POREZ	62

5.1 SOCIJALNO OSIGURANJE

OSIGURANJA U ŠVAJCARSKOJ

Većina socijalnih osiguranja su obavezna. Ona omogućavaju radnicima i njihovim potrošicama koji su dali doprinose odbijanjem od plate da imaju određeni prihod u slučaju prekida rada, bolesti ili nezaposlenosti, na primer. Njima uglavnom upravlja poslodavac (osim zdravstvenog osiguranja!).

Švajcarski sistem socijalnog osiguranja uključuje nekoliko vrsta osiguranja:

- ➡ Starosno i porodično osiguranje, invalidsko osiguranje i dodatne federalne beneficije (AVS, AI i PC: 1. stub).
- ➡ Profesionalno osiguranje (LPP: 2. stub).
- ➡ Naknade za gubitak zarade u slučaju služenja vojnog roka, državne službe, civilne zaštite, porodiljskog dodatka i roditeljskog odsustva (APG).
- ➡ Osiguranje za slučaj nezaposlenosti (AC).
- ➡ Porodični dodaci (LAFam).
- ➡ Zdravstveno osiguranje i osiguranje u slučaju nezgode (LA-Mal i LAA).

U kantonu Vaud, agencije za socijalno osiguranje (AAS) su vam na raspolaganju da vam pruže informacije i da vas usmere i informišu o vašim pravima i obavezama u pogledu osiguranja. Dostupno je nekoliko agencija po regionu. Da biste pronašli onu

koja odgovara vašem mestu stanovanja, pogledajte vezu ispod.

**PRONAĐITE AGENCIJU ZA
SOCIJALNO OSIGURANJE
U SVOJOJ BLIZINI**

🌐 vd.ch > Aides financières et soutien social > Trouver une agence d'assurance sociale (AAS)

VIŠE INFORMACIJA

📘 3.3 Imam posao

Takođe možete direktno kontaktirati svog poslodavca.

5.2 ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

51

OSNOVNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE (LAMaI)

Zdravstveno osiguranje je obavezno u Švajcarskoj. Od vas se traži da ga uzmete najkasnije 3 meseca nakon dolaska. Ako to ne učinitе u roku od 3 meseca, biće vam naplaćeni dodatni troškovi. Osiguranje će stupiti na snagu na početku boravka. Preporučljivo je to učiniti što je pre moguće kako ne biste morali da plaćate 3 meseca u isto vreme.

Postoji razlika između osnovnog zdravstvenog osiguranja, koje je obavezno, i dopunskog zdravstvenog osiguranja koje nije obavezno i pokriva druge medicinske troškove kao što su putni medicinski troškovi, troškovi alternativne medicine, privatne ili poluprivate hospitalizacije itd. U kantonu Vaud postoji nekoliko vrsta zdravstvenog osiguranja.

PAŽNJA

Osiguranje u slučaju nezgode se takođe mora uzeti ako već niste obuhvaćeni osiguranjem od nezgode koje je zaključio vaš poslodavac.

izaberite bilo koje od njih. To osiguranje ima obavezu da Vas primi i pruži vam obavezno zdravstveno osiguranje, bez obzira na godine i zdravstveno stanje.

Kao osiguranik, plaćate mesečnu premiju osiguranja koja ne zavisi od vaših primanja, ali koja varira u zavisnosti od iznosa vaše franšize.

Međutim, u zavisnosti od vašeg prihoda i veličine vašeg domaćinstva, možda ćete imati pravo na subvenciju (vidi u nastavku). Franšiza čini deo vaših medicinskih troškova koje ćete morati da platite pored premija. U zavisnosti od formule koju ste odabrali, franšiza je iznos između 300 i 2500 fr. koji ćete morati da plaćate svake godine, kao doprinos za troškove lečenja. Kada se ovaj iznos dostigne, vaše zdravstveno osiguranje će pokriti 90% troškova koji premašuju vašu godišnju franšizu. Preostalih 10% ćete plaćati vi do godišnjeg iznosa od 700 fr.

Što se tiče franšize, imate izbor da platite 2500 fr., 2000 fr., 1500 fr., 1000 fr., 500 fr. ili 300 fr. godišnje. Međutim, mora se uzeti u obzir da što je manji vaš godišnji doprinos (franšiza), to je veći vaš mesečni doprinos za osiguranje (premija). Zato je neophodno osigurati da odabrani iznos franšize bude prilagođen vašim finansijama, ali i vašem zdravstvenom stanju. Ako treba da idete na redovan medicinski tretman koji uzrokuje značajne troškove svake godine, mala franšiza će verovatno biti prikladnija. S druge strane, ako ste dobrog zdravlja i

retko idete kod lekara, visoka franšiza bi bila povoljnija za vas. Međutim, u ovom poslednjem slučaju bilo bi važno imati dovoljno finansijskih rezervi za podmirenje nepredviđenih medicinskih troškova: ako odjednom morate platiti 2500 fr. to može predstavljati rizik od zaduživanja.

Osiguravajuća društva posluju prema dva veoma različita sistema u pogledu pokrića medicinskih troškova. Prvi sistem je takozvani „garant treća strana“: osiguranik sam plaća svoje račune i to nadoknađuje njegov fond, kada se dostigne godišnja franšiza. Drugi sistem je takozvani sistem „plaća treća strana“: fond direktno prima fakturu i plaća određene račune zdravstvenih ustanova. Osiguranik plaća samo franšizu i svoje učešće u troškovima. Važno je uzeti u obzir ova dva različita sistema pokrića medicinskih troškova kada birate koje osiguranje čete sklopiti, kako bi ono bilo u skladu sa vašim finansijama.

KALKULATOR OBRAČUNA PREMIJE 2021

 priminfo.admin.ch

Uslovi premije se menjaju svake godine i moguće je promeniti zdravstveno osiguranje slanjem pisma o otkazu preporučenom poštom do kraja novembra. Neophodno je da svom trenutnom zdravstvenom osigurnju platite sve fakture (premije i participacije) 31. decembra da biste mogli da promenite zdravstveno osiguranje sledeće godine.

PODSETNIK: PREMIJE I PROMENA ZDRAVSTVENOG FONDA

 ch.ch/fr/aide-memoire-primes-et-changement-de-caisse-maladie

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE U SLUČAJU TRUDNOĆE I ROĐENJA DETETA

Tokom praćenja trudnoće i u slučaju zdravstvenih tegoba, troškove franšize ne morate da pokrijete vi od 13. nedelje trudnoće do 8. nedelje od datuma rođenja vašeg deteta.

TRUDNOĆA – ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

 ch.ch/fr/grossesse-prestations-assurance-maladie

Novorođenče je neophodno prijaviti u zdravstveno osiguranje tokom trudnoće i do trećeg meseca nakon porođaja.

ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ZA VAŠU BEBU

 ch.ch/fr/assurance-maladie-bebe

PRESTANAK ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA U SLUČAJU NAPUŠTANJA ZEMLJE

Ako napustite Švajcarsku, u obavezi ste da raskinete zdravstveno osiguranje. Da biste to uradili, morate zatražiti potvrdu o odlasku od vaše opštine i predložiti je vašem osiguravajućem društvu kako bi ono moglo da raskine vaš ugovor o osiguranju.

DOPUNSKA OSIGURANJA

Ako želite da vaše zdravstveno osiguranje pokriva usluge koje nisu pokrivene osnovnim osiguranjem, postoji širok izbor dopunskih osiguranja. Na primer, možete koristiti više ambulantnih medicinskih usluga (korekcija zuba za decu, komplementarni medicinski tretmani kao što je osteopatija), više udobnosti, slobodno biranje lekara tokom boravka u bolnici, itd.

Dopunsko osiguranje nije socijalno osiguranje i nije obavezno. Ključna razlika u odnosu na osnovno osiguranje je u tome što osiguravajuća društva nisu u obavezi da prihvate svakoga. Oni takođe mogu da odrede premije prema vašim godinama, vašem zdravstvenom stanju, vašem polu i da zahtevaju da popunite zdravstveni upitnik pre nego što pristanu da vam ponude dopunsko osiguranje.

Uslovi Vašeg učlanjenja u željeno osiguranje, dakle, zavise od Vaših odgovora na pitanja u vezi sa vašim zdravljem. Pažljivo popunite upitnik, jer zdravstveno osiguranje može kasnije da preispita uslove osiguranja, pa čak i vaš status korisnika ovog osiguranja, ako su podaci koje ste dali nepotpuni.

Ako želite da uzmete jednu ili više dodatnih polisa osiguranja za svoje dete, najbolje je da to učinite pre nego što se dete rodi. U slučaju najave pre porođaja, zdravstveni osiguranici često garantuju da će dete pridružiti bezuslovno i bez zdravstvenog upitnika. Stručnjaci za upravljanje budžetom generalno savetuju da se deca često osiguravaju na dopunskoj osnovi za lečenje zuba (korekcija zuba), jer ovi tretmani mogu biti veoma skupi. Takođe, vredi uzeti takvo osiguranje na vreme. Nakon određenog uzrosta, zdravstveni osiguranici zahtevaju da se prethodno obavi stomatološki pregled.

PAŽNJA

Za subvencije možete da se prijavite direktno onlajn ili, ako vam je potrebna pomoć, možete kontaktirati agenciju za socijalno osiguranje u vašem regionu. Oni će vam rado pomoći da popunite formulare.

Pružanje ove pomoći je besplatno. Stoga nije neophodno pribegavati bilo kakvim plaćenim uslugama. Kompanije koje ih nude nemaju ovlašćenje kantona Vaud. Korišćenje takvih posrednika predstavlja trostruki rizik: dovođenje nepoznate osobe u vaš dom, davanje poverljivih informacija o vašem finansijskom stanju i rizik da će vam ponuditi nepoželjne proizvode osiguranja.

Dopunsko osiguranje često nudi niz pogodnosti i nije ograničeno na jednu pogodnost. Stoga, ako se odlučite za dodatno osiguranje, proverite da niste dvostruko osigurani na istu beneficiju.

OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZGODE (LAA)

Svrha LAA je da pokrije ekonomski posledice nezgoda na radu ili nesreća na radu. Zaposleni koji rade više od 8 sati nedeljno su osigurani kod svog poslodavca od nezgoda koje se ne događaju na radnom mestu. U suprotnom, ovo osiguranje od nesrećnog slučaja morate sklopiti kod vašeg zdravstvenog osiguranja.

SUBVENCIJE (FINANSIJSKA POMOĆ)

Ako imate poteškoća sa plaćanjem svojih premija, Office vaudois de l'assurance-maladie (OVAM) može vam pomoći i platiti subvenciju vašem zdravstvenom osiguranju. Ovaj iznos zavisi od vašeg prihoda. Zahtev se mora podneti agenciji u vašem regionu prebivališta ili putem interneta.

OFFICE VAUDOIS DE L'ASSURANCE-MALADIE

Chemin de Mornex 40
1014 Lausanne

vd.ch > Thèmes > Santé, soins et handicap > Assurance-maladie >
Subside à l'assurance-maladie

SPISAK AGENCIJA OVAM PO REGIONU

vd.ch > Aides financières et soutien social > Trouver une agence d'assurance sociale (AAS)

DOBRO JE ZNATI

Subvencije počinju u trenutku podnošenja zahteva, tako da morate da se prijavite čim vam se finansijska sredstva smanje. Nasuprot tome, ako imate pravo na subvencije, a vaša finansijska situacija se poboljša, morate direktno obavestiti OVAM kako ne biste morali da vraćate novac.

5.3 TROSTUBNI SISTEM I OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSENOSTI

AVS, AI I DODATNE FEDERALNE POGODNOSTI: 1. STUB

Starosno i porodično osiguranje (AVS) omogućava svim licima sa prebivalištem u Švajcarskoj da primaju osnovni prihod u trenutku penzionisanja.

Invalidsko osiguranje (AI) pokriva zdravstvena oštećenja koja utiču na sposobnost zarade tokom radne karijere.

Radnicima se deo doprinosa na ova osiguranja odbija od plate, a drugi deo plaća poslodavac. Osobe koje nisu u radnom odnosu dužne su da plate i godišnji doprinos. Minimalni doprinos je 496 fr.

Dopunske beneficije (PC) se pružaju licima sa prebivalištem u Švajcarskoj koja primaju AVS ili AI penziju i čiji prihod nije dovoljan da pokrije osnovne potrebe. Stranci moraju ispunjavati nekoliko dodatnih uslova. Podnošenje prijave za PC je besplatno i vrši se kod agencija za socijalno osiguranje. PC čine, zajedno sa AVS i AI, prvi od tri stuba našeg penzionog sistema.

Izdaje se sertifikat o osiguranju AVS i AI, u formatu kreditne kartice svakome ko radi ili plaća doprinose. Ova kartica pruža dokaz da ste osigurani kod AVS/AI. Mora se poslati svakom novom poslodavcu i može se tražiti od vas za druge procedure.

PENZIONO OSIGURANJE: 2. STUB

Planovi penzionih osiguranja imaju za cilj da omoguće ljudima koji su dostigli starosnu dob za penzionisanje, preživelima i osobama sa invaliditetom da zadrže prihod. Dobija se kao dodatak AVS ili AI penzije (1. stub).

Ovo osiguranje je obavezno za zaposlene koji primaju više od 21.330 fr. godišnje, a fakultativno za samozaposlene. Svi poslodavci moraju osigurati svoje zaposlene kod institucije za kolektivna osiguranja date kompanije i moraju pokriti najmanje polovinu doprinosa.

ŽIVOTNO OSIGURANJE ILI INDIVIDUALNA ŠTEDNJA: 3. STUB

Takođe je moguće, u zavisnosti od vaših potreba i sredstava, da uplaćujete životno osiguranje (3. stub) kod osiguravajućeg društva ili privatne banke. 3. stub može biti i u vidu individualne štednje. Doprinosi iz 3. stuba mogu se odbiti od vašeg poreza do maksimalnog godišnjeg iznosa, koji se može menjati iz godine u godinu.

NAKNADA ZA GUBITAK ZARADE (VOJNA SLUŽBA, PORODILJSKO BOLOVANJE ILI OČINSKO ODSUSTVO)

Za svaki dan službe u švajcarskoj vojsci, civilnoj zaštiti ili Crvenom krstu, kao i za porodiljsko i dvonedeljno roditeljsko od-sustvo, imate pravo na „nadoknadu za gubitak zarade“ (APG).

Ovu finansijsku podršku će vam isplati-ti vaš poslodavac ako ste zaposleni ili kompenzacioni fond kantona Vaud ako ne obavljate privredne aktivnosti.

**ZA SAMOZAPOSLENE –
CAISSE CANTONALE VAUDOISE
DE COMPENSATION AVS**
 ● caisseavsvaud.ch > Particuliers >
 Prestations APG/AMat/APat/APC

OSIGURANJE ZA SLUČAJ NEZAPOSLENOSTI

Osiguranje za slučaj nezaposlenosti se odbija od plata svih radnika. Omogućava vam da primate nadoknadu u slučaju da napustite ili izgubite posao.

Da biste ostvarili pravo na osiguranje za slučaj nezaposlenosti, potrebno je da ste radili najmanje 12 meseci u 2 godine pre podnošenja zahteva. Pored toga, u slučaju kada zaposleni dobrovoljno napusti posao, predviđene su kazne i osigurana suma je manja nego u slučaju otkaza, koji može uključivati višemesečne neisplaćene naknade.

PAŽNJA

Za Evropljane/ke koji su državljeni/ke države članice EU ili EFTA, pod određenim uslovima, korišćenje dodatnih beneficija za AVS ili AI može biti osnov za opoziv boravišne dozvole dobijene u kontekstu boravka bez zarade.

Za državljanke/ke treće zemlje, korišćenje dodatnih beneficija AVS ili AI može predstavljati prepreku za zahtev za spajanje porodice.

Za državljanke/ke treće zemlje, korišćenje dodatnih beneficija AVS ili AI može predstavljati prepreku za zahtev za spajanje porodice.

5.4 OSIGURANJE U VEZI SA TRUDNIČKIM I PORODILJSKIM BOLOVANJEM I DECOM

OSIGURANJE ZA TRUDNICE I PORODILJE

Radnice imaju pravo, nakon porođaja, na porodiljsko odsustvo u trajanju od najmanje 14 nedelja.

- Za vreme porodiljskog odsustva radnica ima pravo na isplatu 80% zarade, u vidu dnevnička.
- Da biste primali porodiljsku naknadu, morate biti osigurani za AVS tokom 9 meseci pre porođaja i da ste radili najmanje 5 meseci tokom ovog perioda. U obzir se uzimaju i periodi osiguranja i rada u zemlji EU/EFTA. U određenim okolnostima, žene koje ne ispunjavaju ove uslove mogu dobiti kantonalni porodiljski dodatak.

DEČJI DODATAK

Švajcarska porodična politika takođe daje pravo na porodične dodatke (finansijska podrška) za svako dete. Ove naknade isplaćuje poslodavac, ili, za osobe bez plaćenog zaposlenja, kompenzacijski fond kantona Vaud. Porodični dodaci se ne isplaćuju automatski, već samo na zahtev.

INFORMACIJE O DEČJEM DODATKU

vd.ch > Thèmes >
Aides financières et soutien social >
Aides financières et comment les demander > Allocations familiales

OSIGURANJE ZA OČINSTVO

Očinskim odsustvom se očevima dodeljuju dve nedelje u roku od 6 meseci od rođenja deteta. Odsustvo se može uzeti odjednom (uključujući vikend) ili u po danima. Otac mora biti obavezno osiguran kod AVS tokom 9 meseci neposredno pre rođenja deteta i potrebno je da je radio najmanje 5 meseci.

Kao i za porodiljsko odsustvo, naknada iznosi 80% prosečnog primanja iz radnog odnosa ostvarenog pre rođenja deteta, ali najviše 196 fr. dnevno. Za dve nedelje očevi mogu dobiti maksimalan iznos od 2744 fr.

5.5 SOCIJALNA POMOĆ

UKRATKO

U celom kantonu Vaud, regionalni socijalni centri nude svim ljudima koji žive u opštini Vaud informacije, savete i podršku u slučaju finansijskih, socijalnih ili porodičnih poteškoća.

Ako je to vaš slučaj, možete otići u Centre social régional (CSR) koji je najbliži vašem prebivalištu. Stručnjaci će vas pratiti za sva pitanja koja se odnose, između ostalog, na ostvarivanje prihoda od integracije, profesionalnu reintegraciju itd.

CENTRE SOCIAL RÉGIONAL (CSR)

vd.ch > Thèmes > Aides financières et soutien social > Trouver un centre social régional (CSR)

PAŽNJA

Primanje socijalne pomoći može uticati na boravišne dozvole i njihovo obnavljanje. Zapravo, od određenog iznosa, ljudi koji poseduju boravišnu dozvolu u Švajcarskoj mogu da izgube pravo na nju ili da naiđu na probleme prilikom njenog obnavljanja.

DOPUNSKE NAKNADE ZA PORODICE

Kantonalne dopunske naknade za porodice (PC Familles) namenjene su porodicama sa decom mlađom od 16 godina, koje rade i nisu u mogućnosti da pokriju osnovne potrebe svog domaćinstva. Zahvaljujući ovoj finansijskoj podršci, dotične porodice ne moraju da pribegavaju socijalnoj pomoći i mogu da održe ili čak povećaju svoju zaradu.

Dopunske naknade za porodice sastoje se od mesečne novčane naknade i nadoknade propisno dokazanih troškova čuvanja dece i bolesti.

Da biste dobili porodičnu dopunsku naknadu, možete otići u Centre régional de décisions (CRD) PC Familles od kojeg zavisi vaša opština prebivališta kako biste popunili obrazac za prijavu. Ove organizacije će vam pružiti informacije i pomoći vam da sastavite dosije.

**PRONAĐITE NAJBLIŽI
CENTRE RÉGIONAL
DE DÉCISIONS ZA
ODLUČIVANJE**
 @ vd.ch > Thèmes > Aides financières et soutien social > Aides financières et comment les demander > PC Familles

USLOVI ZA DOBIJANJE DOPUNSKIH NAKNADA ZA PORODICE

- ⇒ Imati prebivalište u kantonu Vaud najmanje 3 godine i važeću boravišnu dozvolu
- ⇒ Živeti u zajedničkom domaćinstvu sa decom mlađom od 16 godina
- ⇒ Imati nedovoljna primanja u odnosu na porodične troškove, prema standardima definisanim Zakonom o kantonalnim dodatnim naknadama za porodice (LPCFam)

Centre social régional

Bex

⌚ Avenue de la Gare 14
1880 Bex
📞 024 557 27 27
✉️ csr.bex@vd.ch

Échallens

⌚ Rue des Champs 5
1040 Échallens
📞 021 622 75 55
✉️ csr@araspe.ch

Est lausannois-Oron-Lavaux – Lokacija Pully

⌚ Avenue de Villardin 2
1009 Pully
📞 021 557 84 00
✉️ csr.pully.info@aras.vd.ch

Est lausannois-Oron-Lavaux – Lokacija Oron

⌚ Le Bourg 11
Case postale 54 | 1610 Oron-la-Ville
📞 021 557 19 55
✉️ csr.oron.info@aras.vd.ch

Junova

⌚ Rue des Pêcheurs 8A
1400 Yverdon-les-Bains
✉ 024 557 76 76
✉ csr.junova@aras.vd.ch

Morges-Aubonne-Cossonay

⌚ Rue de Couvaloup 10
Case postale 982 | 1110 Morges 1
✉ 021 804 98 98
✉ csr.morges@aras-vd.ch

Moudon

⌚ Place Saint-Etienne 6
1510 Moudon
✉ 021 557 86 80
✉ csr.broye-vully@vd.ch

Nyon

⌚ Rue des Marchandises 17
1260 Nyon
✉ 021 338 99 38
✉ csr.nyon@vd.ch

Zapad Lausanne

⌚ Avenue du 14-Avril 8
1020 Renens
✉ 021 316 84 00/01/02
✉ csr.ouest-lausannois@vd.ch

Penthalaz

⌚ Place Centrale 5
1305 Penthalaz
✉ 021 622 75 55
✉ csr@araspe.ch

Payerne

⌚ Rue des Terreaux 1
Case postale 144 | 1530 Payerne
✉ 026 557 30 50
✉ csr.broye-vully@vd.ch

Prilly

⌚ Rue des Métiers 1
1008 Prilly
✉ 021 622 74 00
✉ csr@araspe.ch

Riviera – Lokacija Montreux

⌚ Avenue Claude-Nobs 14
Case postale 1009 | 1820 Montreux 1
✉ 021 962 78 60
✉ csrriviera@arasriviera.ch

Riviera – Lokacija Vevey

⌚ Rue du Collège 17
Case postale 1112 | 1800 Vevey
✉ 021 925 53 33
✉ csrriviera@arasriviera.ch

Service social Lausanne

Info sociale
Service social
⌚ Place Chauderon 4
Case postale 5032 | 1002 Lausanne
✉ 021 315 75 11
✉ ssl@lausanne.ch

5.6 DRUGA OSIGURANJA

OSIGURANJE OD POŽARA I PRIRODNIH NEPOGODA (ECA)

Osiguranje od požara i prirodnih nepogoda za vašu pokretnu i nepokretnu imovinu je obavezno kod ECA u kantonu Vaud.

VIŠE INFORMACIJA

Établissement cantonal d'assurance
 ☎ Avenue du Grey 111
 Case postale | 1002 Lausanne
 ☎ 058 721 21 21

OSIGURANJE OD PRIVATNE ODGOVORNOSTI

Osiguranje od građanske odgovornosti (RC) i domaćinstva vam omogućava da osigurate svoj dom i svoje stvari od svake štete, uključujući štetu koju nenamerno prouzrokujete vaša deca ili vi. Ono je preporučljivo, ali nije obavezno. Međutim, može biti obavezno za pronaalaženje smeštaja, jer to zahtevaju različite stambene uprave.

AUTO OSIGURANJE

Osiguranje motornih vozila, koje je obavezno, omogućava vam da osigurate svoj automobil/motocikl od svake štete koju ste počinili sami ili je počinio drugi učesnik u saobraćaju.

SPECIJALIZOVANA OSIGURANJA

U zavisnosti od vaših potreba, postoje i druga osiguranja: za životinje, za putovanja, pravna odgovornost itd. Mnoge privatne osiguravajuće kompanije nude ove usluge. Na internetu postoje različite uporedne ponude osiguranja.

U SUKOBU STE SA SVOJIM OSIGURANJEM?

Privatno osiguranje i Fondacija ombudsmana Suva mogu da vam pomognu u sporovima sa vašim osiguravajućim društvom. Kancelarija za posredovanje interveniše besplatno za osiguranike i brzo ispituje sporove prema zakonu o osiguranju.

VIŠE INFORMACIJA

Fondation Ombudsman
 ☎ 076 651 41 65
 ☎ ombudsman-assurance.ch

5.7 POREZ

POREZ

Obavezni ste da plaćate porez u kantonu Vaud jer živate u opštini kantona ili zato što vas tu vezuju drugi elementi (prebivalište, vlasništvo ili korišćenje zgrada, samostalna delatnost, itd.). Postoje dva načina oporezivanja:

- ⇒ Porez po odbitku (dozvola B, L, F, N, Ci...). Vaš poslodavac odbija porez direktno od vaše plate.
- ⇒ Godišnja prijava (dozvola C i švajcarski državljanji).

♀ DOBRO JE ZNATI

U principu, ljudi sa B dozvolom se opozaruju na izvoru, ali u nekim slučajevima moraju da popune godišnju prijavu.

Morate da popunite svoju poresku prijavu svake godine (možete da je popunite na internetu). Možete da plaćate mesečne rate na ono što zaradite danas kako biste izbegli da plaćate porez odjednom kada primite porez naredne godine. Kantonalna poreska uprava (ACI) je tu da vam pruži sve informacije u vezi sa tim.

AVIVO PERMANENCES IMPÔTS

avivo-vaud.ch > Permanences

ADMINISTRATION CANTONALE DES IMPÔTS (ACI)

Route de Berne 46
1014 Lausanne
021 316 00 00
info.aci@vd.ch
vd.ch/impots

POSTUPAK I ROKOVI

Zaposleni, lice bez aktivnosti i prima-nja, lice koje prima naknadu za slučaj nezaposlenosti, pripravnik, student, svaka osoba (starija od 18 godina) ima obavezu da podnese poresku prijavu svake godine do 15. marta.

Svaki poreski obveznik može besplatno zatražiti produženje roka za podnošenje poreske prijave putem interneta. Ako ne podnesete svoju prijavu u predviđenom roku, dobijete upozorenje sa taksom od 50 fr.

Ako, uprkos upozorenju, i dalje ne podnesete poresku prijavu, bićete automatski oporezovani i poreska uprava će vam naplatiti kazne.

CENTAR ZA OBAVEŠTENJA PUTEM TELEFONA PARLONS CASH!

Ako imate pitanje ili problem u vezi sa finansijskim poteškoćama (neplaćeni računi, pošta iz tužilaštva itd.), možete se obrati-liti liniji kantona Vaud za pomoć „Parlons Cash“ od ponedeljka do četvrtka od 8:30 do 13:00 na 0840 4321 00. Socijalni radnik specijalizovan za novčana pitanja može vam besplatno odgovoriti i uputiti vas dalje u slučaju potrebe, naravno, besplatno.

6 ZDRAVLJE

6.1 GDE I KOME SE OBRATITI?	64
6.2 RODITELJSTVO I ROĐENJE DETETA	68
6.3 NASILJE U PORODICI	71

6.1 GDE I KOME SE OBRATITI?

ŠVAJCARSKI ZDRAVSTVENI SISTEM

Kvalitet nege u Švajcarskoj i u kantonu Vaud je široko priznat. Brojne bolničke strukture, kao i lekari stoje Vam na raspolaganju u slučaju zdravstvenih problema.

U roku od 3 meseca po dolasku morate da zaključite zdravstveno osiguranje. Ova obavezna procedura je važna jer su medicinske usluge u Švajcarskoj skupe. Sa svojom karticom osiguranja možete otići kod lekara ili u bolnicu, a medicinske troškove će delimično pokriti vaše zdravstveno osiguranje. Takođe je moguće zaključiti neobavezno zdravstveno osiguranje koje se naziva „komplementarno osiguranje“ i koje pokriva dodatne troškove.

VIŠE INFORMACIJA

➲ 5.2 Zdravstveno osiguranje

Određene specijalizovane terapijske konzultacije (fizioterapija, radna terapija, prirodna medicina) zahtevaju uput od lekara opšte prakse da bi mogle da se nadoknade iz obaveznog zdravstvenog osiguranja. U slučaju hospitalizacije ili ako niste sigurni da će troškovi biti pokriveni, najbolje je prvo to proveriti kod svog zdravstvenog osiguranja.

PAŽNJA

Troškovi zubnih proteza i naočara nisu pokriveni zdravstvenim osiguranjem!

PRONAĆI LEKARA

Stanovnici Švajcarske uglavnom imaju „porodičnog lekara“. To je lekar opšte prakse koji vas može posavetovati da odete kod specijaliste, u zavisnosti od potreba. Da biste pronašli lekara ili pedijatra za svoje dete, možete kontaktirati Société vaudoise de médecine (SVM). Takođe možete konsultovati veb stranicu Fédération suisse des médecins FMH.

VIŠE INFORMACIJA

Société vaudoise de médecine (SVM)
 ☎ Chemin de Mornex 38
 Case postale 7443 | 1002 Lausanne
 ⚡ 021 651 05 05
 @ info@svmed.ch
 🌐 svmed.ch

Možete konsultovati sledeći veb sajt koji navodi jezik kojim govore lekari.

VIŠE INFORMACIJA

Société vaudoise de médecine (SVM)
 🌐 doctorfmh.ch

♀ SAVET

Vaš porodični lekar može biti dodeljen u skladu sa ugovorenim osiguranjem ili mora biti izabran sa liste lekara koju je odredilo osiguravajuće društvo. Izabrani porodični lekar je tada odgovoran za medicinsko praćenje osiguranika koji su se opredelili za njega. On ili ona vas tada mogu uputiti kod specijaliste, u zavisnosti od vaših potreba. Možda ćete takođe morati da odete kod lekara opšte prakse ako želite da vam osiguranje nadoknadi troškove.

ŠTA RADITI U SLUČAJU ZDRAVSTVENIH PROBLEMA?

1. Obratite se svom lekaru

Cim imate porodičnog lekara, on ili ona će biti osoba za kontakt u slučaju bolesti, umereno teške nesreće ili psihičkog stresa. Takođe možete konsultovati svog farmaceuta. Razgovaraćete sa osobom koja vas najbolje poznaje i koja može proceniti vaše zdravstveno stanje i organizovati lečenje.

2. Obratite se telefonskoj centrali

Ukoliko nemate doktora ili se on ne javlja, pozivni centar za dežurne lekare odgovara 24 časa dnevno na **0848 133 133** (po lokalnoj tarifi). Ovaj broj važi za čitav kanton Vaud. U pozivnom centru rade zdravstveni radnici (medicinske sestre) posebno obučeni da odgovaraju na pozive. Jedan ili jedna od njih će proceniti vašu situaciju, posavetovati vas i uputiti na odgovarajuću strukturu. Pored toga, ovi stručnjaci će moći da vam odgovore na nekoliko jezika.

3. Obratite se Centre médico-social

Ukoliko niste u mogućnosti da se krećete, Centre médico-social (CMS) nudi negu medicinskih sestara, dostavu obroka na kućnu adresu i pomoć u nezi u svim regijama kantona.

VIŠE INFORMACIJA

Association vaudoise d'aide et de soins à domicile (AVASAD)
 ☎ Avenue de Chavannes 37
 1014 Lausanne
 ⚡ 021 623 36 36
 @ info@avasad.ch
 🌐 avasad.ch

♀ SAVET

Ako vam je potrebna pratrna da odete kod lekara, zubara, bolnice ili centra, možete se obratiti službi za prevoz Crvenog krsta kantona Vaud.

Volonteri stavlju na raspolaganje svoja privatna vozila i možete ih pozvati svakog radnog dana. Cene uključuju iznos usluge, a zatim se izračunavaju na osnovu predene udaljenosti.

🌐 croixrougevaudoise.ch > J'ai besoin d'aide >

Transports de personnes à mobilité réduite

4. Kontaktirajte hitne službe

U slučaju opasnosti po život, broj koji treba pozvati je 144 (hitna pomoć). Broj 144 je rezervisan za hitne slučajeve u kojima je život ugrožen. Treba da ga pozovete samo ako je vaš život ili život drugih u opasnosti i zahteva hitnu medicinsku i zdravstvenu intervenciju. Ako je u pitanju hitan slučaj, ali ste u mogućnosti da se krećete, moraćete da odete u najbližu bolnicu.

Treba napomenuti da službe hitne pomoći imaju obavezu da leče sve osobe u hitnim slučajevima opasnim po život, bez obzira na prihode ili pripadnost zdravstvenom osiguranju.

PRAVA PACIJENATA

Za savet o zdravstvenim procedurama ili u slučaju sukoba sa terapeutom ili osiguranjem.

VIŠE INFORMACIJA

Organisation suisse des patients (OSP)

🌐 CHUV | Chemin de Mont-Paisible 18
1011 Lausanne
拨打 021 314 73 88
🌐 spo.ch

VIŠEJEZIČNE ZDRAVSTVENE INFORMACIJE

Internet stranica švajcarskog Crvenog krsta nudi mnoštvo informacija iz oblasti zdravstva i brošure koje se mogu preuzeti na 18 jezika. Za više informacija posetite veb sajt:

🌐 migesplus.ch/fr

Brošura u kojoj su predstavljena „osnovna prava pacijenata“ dostupna je sa rezimeom na nekoliko jezika, pogledajte stranicu ispod.

VIŠE INFORMACIJA

🌐 vd.ch > Santé, soins et handicap >
Patients et résidants: droits et qualité de soins > Les droits des patients

BOLESTI ZAVISNOSTI

Nacionalni centar kompetencija u oblasti bolesti zavisnosti

Problemi zavisnosti sa supstancama (duvan, alkohol, lekovi ili narkotici) ili bez njih (hiperkonektivnost, kockanje i poremećaji u ishrani) mogu uticati na sve populacije u Švajcarskoj. Švajcarski portal o zavisnosti nudi pomoć ljudima i porodicama koje pate od bilo kakvog problema u vezi sa zavisnošću.

 addictionsuisse.ch

PROMOVISANJE ZDRAVLJA

Unisanté

Unisanté, centar za opštu medicinu i javno zdravlje u Lozani pruža, između ostalog, savete o promociji i prevenciji u vezi sa zdravljem stanovnika kantona Vaud. Ove informacije su dostupne na veb stranici ustanove i odnose se posebno na ishranu, fizičku aktivnost, pušenje i seksualno zdravlje. Nudi se i skrining za kardiovaskularne bolesti, rak dojke i debelog creva.

 [> Promotion prévention](http://unisante.ch/fr)

BROJEVI TELEFONA ZA HITNE SLUČAJEVE

Policija

 117

Vatrogasci

 118

Ambulanta

 144

Trovanje

Tox Info Suisse – Švajcarski informativni centar za toksikološke probleme
 145 ou 044 251 51 51

Mladi

Pro Juventute – Telefonska linija za pomoć deci i mladima
 147

Dežurni lekari

 0848 133 133 (po lokalnoj tarifi)

Slušanje

La Main Tendue – telefonska linija 24h/24 za osobe kojima je potreban razgovor i podrška
 143 (0,20 fr. po pozivu)

Nasilje

Centar za prijem MalleyPrairie – specijalizovane konsultacije o nasilju u paru 24 sata dnevno 24h/24
 021 620 76 76

Vazdušno spasavanje

Rega
 1414

6.2 RODITELJSTVO I ROĐENJE DETETA

PRE ROĐENJA

Tokom trudnoće, ginekolog i/ili babica nude konsultacije i praćenje trudnoće. Povezani troškovi su pokriveni zdravstvenim osiguranjem. Da biste pronašli lekara ili babicu, možete kontaktirati medicinsko društvo kantona Vaud ili grupu nezavisnih babica.

Dežurne telefonske linije

Dežurne nezavisne babice VD (10h-18h / 7/7)

☞ 021 213 79 05

✉ votresagefemme.ch

Nezavisne babice

✉ hebamme.ch > Parents >

Votre sage-femme >

Sages-femmes indépendantes

Drugi stručnjaci su vam takođe na raspolaganju da vas informišu i savetuju pre i posle porođaja.

Fondation PROFA

Porodilišta kantona Vaud i PROFA fondacija nude majkama i očevima poverljive i besplatne konsultacije sa savetnikom za seksualno zdravlje, babicama ili socijalnim radnikom u različitim regionalnim centrima PROFA fondacije. Da biste pronašli centar koji je najbliži vašem prebivalištu, možete da ih kontaktirate telefonom ili posetite njihov veb sajt:

☞ 021 631 01 50

✉ profa.ch/cp

Association PanMilar

Udruženje PanMilar nudi kurseve za pripremu porođaja na nekoliko jezika zahvaljujući prisustvu prevodilaca u zajednici. Njihov veb sajt je preveden na više od 30 jezika.

☞ 077 410 20 24

@ secretariat@panmilar.ch

🌐 pan-milar.ch

Association Appartenances

Udruženje PanMilar nudi kurseve za pripremu porođaja na nekoliko jezika zahvaljujući prisustvu prevodilaca u zajednici. Njihov veb sajt je preveden na više od 30 jezika.

Espace Femmes Vevey

✉ Rue des Communaux 2A
1800 Vevey

☞ 021 922 45 23

🌐 ef.vevey@appartenances.ch

Espace Femmes Lausanne

✉ Rue des Terreaux 10, 4. sprat
1003 Lausanne

☞ 021 351 28 80

✉ ef.lausanne@appartenances.ch

POSLE ROĐENJA

Za negu majke i bebe, nezavisne babice kantona Vaud vas podržavaju i obučavaju tokom trudnoće i vrše konsultacije u vašem domu čim se vratite iz porodilišta. Medicinske sestre za uzrast ranog detinjstva iz AVASAD-a i Preventivnog prostora za tim preuzimaju i nude savete i informacije

tokom kućnih konsultacija, postnatalnih seansi ili raznih radionica/grupnih kurseva.

Ako želite da koristite personalizovanu podršku babice tokom trudnoće, ili čak i nakon rođenja deteta, možete da pronađete i kontaktirate babicu u blizini vašeg mesta prebivališta.

VIŠE INFORMACIJA

🌐 votresagefemme.ch > Changer la zone >
Pour le public > Rechercher
une sage-femme

Pedijatrijske medicinske sestre

Ako želite da iskoristite kućne posete AVASAD medicinske sestre za uzrast ranog detinjstva vašeg deteta, jednostavno ih kontaktirajte u zavisnosti od regiona u kome živate.

Istok Vaud

📞 021 925 09 80

La Côte

📞 021 804 66 40

Lausanne i region

📞 021 641 08 10

Sjever Vaud-Broye

📞 024 420 31 15

🌐 avasad.ch

PAŽNJA

Ne zaboravite da osigurate svoje dete od trudnoće do trećeg meseca po rođenju

⌚ 5.2 Zdravstveno osiguranje

⌚ 5.4 Osiguranje za trudnice, porodilje i decu

PanMilar

PanMilar nudi migrantskim porodicama podršku kod kuće nakon porođaja tako što porodicama obezbeđuje babicu i prevodioca. Čim se vrate kući, žene koje su već pohađale časove pripreme za porođaj moći će da iskoriste individualizovano praćenje na svom jeziku koje će ih podržavati tokom ovog perioda tranzicije.

📞 077 410 20 24

🌐 panmilar.ch > Post partum

Susreti za očeve i buduće očeve

Udruženje maenner.ch sa svojim programom MenCare Suisse romande organizuje susrete budućih očeva i mlađih očeva – sa malom decom – koji omogućavaju razmenu informacija i iskustava u vezi sa dolaskom deteta, njihovu ulogu oca i drugog roditelja (uspostavljanje ravnoteže) profesionalnog/ privatnog života, itd.).

- ⌚ Route de Pierrefleur 63
1958 Uvrier
- 📞 078 874 46 08
- ✉️ crettenand@maenner.ch
- 🌐 maenner.ch/fr/rencontres-pour-les-peres-et-futurs-peres

INTIMNOST

Fondation PROFA

Za konsultacije i savete o seksualnosti, kontracepciji, prekidu trudnoće, testovima na HIV/AIDS i STI (seksualno prenosive infekcije) i homoseksualnosti, na raspolaganju su vam konsultacije o seksualnom zdravlju PROFA fondacije. Savetnici i lekari vas primaju na zakazivanje u osam regionalnih centara kantona. Ova usluga se obično naziva planiranje porodice.

- 📞 021 631 01 42
- 🌐 planning-vd.ch

PSIHOLOŠKA PODRŠKA

Association Appartances – CPM

Udruženje Appartances nudi specijalizovanu psihoterapeutsku i psihijatrijsku pomoć osobama sa psihičkim patnjama u vezi sa migracijom i/ili ratnom prošlošću, torturom ili drugim oblicima kolektivnog nasilja. Ove psihoterapeutiske konsultacije za migrante dostupne su na nekoliko jezika.

Udruženje ima tri konsultantska centra u Lozani, Veveju i Yverdon-les-Bains.

- ⌚ Rue des Terreaux 10
1003 Lausanne
- 📞 021 341 12 50
- ✉️ cpm.lausanne@appartances.ch
- 🌐 appartances.ch

NASILJE

Unité de médecine des violences CHUV

Za sva lica koja su pretrpela direktni napad na svoj telesni, seksualni ili psihički integritet, Jedinica za medicinu nasilja (UMV CHUV) nudi medicinsko-pravne konsultacije i upućivanje na specijalizovane službe.

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 6.3 Nasilje u porodici

DOBRO JE ZNATI

Za probleme u paru postoje informacije i specijalizovane telefonske linije.

VIŠE INFORMACIJA

- Pomoć i saveti za parove 0840
- 📞 0840 860 860
- ✉️ info@problemedecouple.ch
- 🌐 problemedecouple.ch

6.3 NASILJE U PORODICI

71

UKRATKO

Nasilje u porodici se odnosi na sve vrste fizičkog, seksualnog, psihičkog ili ekonomskog nasilja koje se dešavaju u paru ili porodici. To je zabranjeno zakonom. Počinioца nasilja policija može izbaciti iz zajedničkog doma i primorati na društveno-edukativni razgovor. Službe podrške nude savete, prijem ili siguran smeštaj za žrtve, kao i konsultacije i programe za počinioce koji žele da potraže pomoć.

KONSULTACIJE ZA ŽRTVE NASILJA

Jedinice za medicinu nasilja

Lausanne

CHUV Hitni prijem

⌚ Rue du Bugnon 44
1011 Lausanne
📞 021 314 00 60
🌐 chuv.ch > UMV

UMV-Nyon

⌚ 3. sprat, 200m od željezničke stanice Avenue Reverdin 8
1260 Nyon
📞 021 314 08 51

BROJEVI TELEFONA ZA HITNE SLUČAJEVE

Policija

📞 117

Hitni medicinski slučajevi

📞 144

UMV-Rennaz

Bolnički centar Rennaz HRC Vaud-Va-lais, Prijem glavne zgrade
⌚ Route du Vieux-Séquoia 20
1847 Rennaz
📞 058 773 64 77

UMV-Yverdon-les-Bains

Bolnica d'Yverdon-les-Bains
Prijem glavne zgrade
⌚ Rue d'Entremonts 11
1400 Yverdon-les-Bains
📞 024 424 42 20

Fondation PROFA / Centres LAVI

🌐 profa.ch > Consultations > Centre LAVI

Lausanne

⌚ Rue du Grand-Pont 2 bis
1003 Lausanne
📞 021 631 03 00

Aigle

⌚ Rue du Molage 36
1860 Aigle
✉ 021 631 03 04

Yverdon-les-Bains

⌚ Rue de la Plaine 2
1400 Yverdon-les-Bains
✉ 021 631 03 08

Violencequefaire.ch

Veb-sajt sa informacijama prevedenim na dvanaest jezika, usluga odgovaranja putem e-pošte za žrtve nasilja u porodici, uključujući prisilne brakove.

🌐 violencequefaire.ch

Centre d'accueil MalleyPrairie

24/7 telefonska linija za pomoć žrtvama nasilja u porodici, uključujući prisilne brakove, bez obzira na boravišnu dozvolu; hitni smeštaj i ambulannta konsultacija.

⌚ Chemin de la Prairie 34
1007 Lausanne
⌚ 021 620 76 76
🌐 malleyprairie.ch
✉ info@malleyprairie.ch

Centre Prévention de l'Ale

Za počinioce nasilja koji traže stručnu pomoć.

⌚ Rue de l'Ale 30
1003 Lausanne
⌚ 021 321 24 00
✉ info@prevention-ale.ch
🌐 prevention-ale.ch

Bureau de l'égalité (BEFH)

Saveti i orijentacija.

⌚ 021 316 61 24
✉ info.befh@vd.ch
🌐 vd.ch/violence-domestique

Nasilje u porodici i boravišna dozvola

Žrtve nasilja u porodici se mogu plašiti da bi mogle izgubiti pravo na boravak u Švajcarskoj ako prijave takvo nasilje ili se odvoje od počinioca. Za podršku i savet o vašoj imigrantskoj situaciji možete da se obratite Protestantskom socijalnom centru (CSP), čak i ako nemate važeću boravišnu dozvolu.

CSP Vaud, La Fraternité, Socijalna služba za imigrante

⌚ 021 560 60 98
✉ frat@csp-vd.ch

PRINUDNI BRAK VAS SE TIČE

Besplatne konsultacije za osobe koje su u situaciji prisilnog braka ili su suočene sa pritiskom okoline da započnu ili prekinu vezu, saveti za profesionalce koji prate ove osobe.

**BUREAU CANTONAL
POUR L'INTÉGRATION
DES ÉTRANGERS ET
LA PRÉVENTION DU
RACISME (BCI)**

⌚ Avenue de Sévelin 46
1014 Lausanne
⌚ 021 316 49 59
✉ info.integration@vd.ch
🌐 vd.ch/integration

7 ŠKOLA I OBRAZOVANJE

7.1 PRE ŠKOLE	74
7.2 OD 4. DO 15. GODINE: OBAVEZNO ŠKOLOVANJE I DNEVNI BORAVAK ZA DECU	76
7.3 OD 15. GODINE	80
7.4 PRONAĆI OBUKU PO DOLASKU U ZEMLJU	81

7.1 PRE ŠKOLE

ČUVANJE DECE

Ako imate malu decu, možete da pozovete dnevni boravak/jaslice ili osobu koja će brinuti o njima u porodičnom okruženju tokom vaših aktivnosti (posao, traženje posla, obuka, francuski...). Cena ovih naknada varira u zavisnosti od plate roditelja.

Imajte na umu da su mesta ograničena i da često postoji lista čekanja. Preporučujemo vam da se raspitate već tokom trudnoće.

Takođe postoje rešenja za čuvanje kod kuće: to podrazumeva pronalaženje dadijle ili devojke au pair (koju ćete sami platiti), bez obzira na uzrast dece.

Čuvanje dece u kantonu Vaud je organizovano u mreže. Možete kontaktirati svoju opštinsku stanovanja ili navedene mreže za prijem dece.

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 faje-vd.ch/dispositifs/les-reseaux
- 🌐 [vaudfamille.ch > VD > Garde d'enfants](http://vaudfamille.ch)

RAZLIČITE VRSTE

PRIJEMA

- 🌐 vd.ch Thèmes > Population > Enfance, jeunesse et famille > Accueil de jour des enfants ou Accueil familial de jour des enfants

→ Bebisiting i čuvanje dece u hitnim slučajevima

S vremenima na vreme možete da pozovete i bebisiterku koja će čuvati vašu decu nekoliko sati uveče ili tokom vikenda. Crveni krst obučava mlade osobe za brigu o deci i nudi svoje usluge podrške porodici prema neto prihodima domaćinstva po sledećim tarifama koje dajemo samo informativno: 4 fr. na sat za prihod do 3500 fr. i 6 fr. po satu ako se radi o čuvanju dece tokom nedelje, vikenda ili praznika.

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 croixrougevaudoise.ch > Prestations > Baby-sitting

→ Crveni krst kantona Vaud

U hitnim slučajevima ili ako je vaše dete bolesno ili je doživelo nesreću, možete se obratiti plaćenim službama Crvenog krsta za čuvanje deteta.

VIŠE INFORMACIJA

- Service de garde d'enfants malades
- 📍 Rue Beau-Séjour 9-13
1002 Lausanne
- 📞 021 340 00 80
021 340 00 81
- ✉️ famille@croixrougevaudoise.ch
- 🌐 croixrougevaudoise.ch > Prestations > Garde d'enfants malades

- ⓘ 6.2 Roditeljstvo i rođenje deteta

AKTIVNOSTI ZA RODITELJE I DECU

Roditeljima se nude časovi francuskog o svetu škole.

Français en jeu

Kurs francuskog « Naučiti sve o školi»

Lausanne

⌚ Place Pépinet 2
1003 Lausanne
📞 021 329 04 49
✉️ lausanne@francaisenjeu.ch

Zapadna zona kantona Vaud

⌚ Rue de l'Avenir 6
1020 Renens
📞 021 552 44 04
✉️ ouest@francaisenjeu.ch

Istočna zona kantona Vaud

⌚ Rue des Remparts 7
Case postale 47
1814 La Tour-de-Peilz
📞 021 552 44 05
✉️ riviera@francaisenjeu.ch

Zona Broyes i Gros-de-Vaud

⌚ Rue Mauborget
1510 Moudon
📞 021 552 44 03
✉️ moudon@francaisenjeu.ch

Organizuju se radionice pripreme za školu za decu.

VIŠE INFORMACIJA

➡️ 10 Slobodno vreme i društveni život

7.2 OD 4. DO 15. GODINE: OBAVEZNO ŠKOLOVANJE I DNEVNI BORAVAK ZA DECU

UKRATKO

U Švajcarskoj je škola obavezna od 4 godine i traje 11 godina. Sva deca, bez obzira na njihov status boravka, primaju se u državne škole u kantonu Vaud, koje su besplatne. U tom kontekstu, učenik koji ne govori francuski će pohađati intenzivne kurseve, koji su takođe besplatni.

Kada stignete, ako imate decu školskog uzrasta, morate ih što pre upisati u školu najbližu vašem prebivalištu.

POGLEDAJTE IMENIK ŠKOLSKIH USTANOVA

▀ vd.ch > Autorités > Département de la formation, de la jeunesse et de la culture (DFJC) > Direction générale de l'enseignement obligatoire (DGEO) > Liste et contacts des établissements scolaires

Za upis na teritoriji Lausanne, morate direktno kontaktirati Službu za školske i vannastavne aktivnosti.

VIŠE INFORMACIJA

Service des écoles et du parascolaire
Direction de l'enfance, de la jeunesse et des quartiers

▀ Place Chauderon | 5. sprat
Case postale 5032 | 1002 Lausanne

⌚ 021 315 64 11

▀ lausanne.ch/service-ecoles-parascolaire

Za više informacija, pogledajte informativnu brošuru o školskom sistemu kantona Vaud prevedenu na 16 jezika.

PREVEDENA

INFORMATIVNA

BROŠURA

ZA RODITELJE

▀ vd.ch > Thèmes >

Formation > Scolarité obligatoire >
Parent information and translated
documents/Documents traduits
d'information aux parents

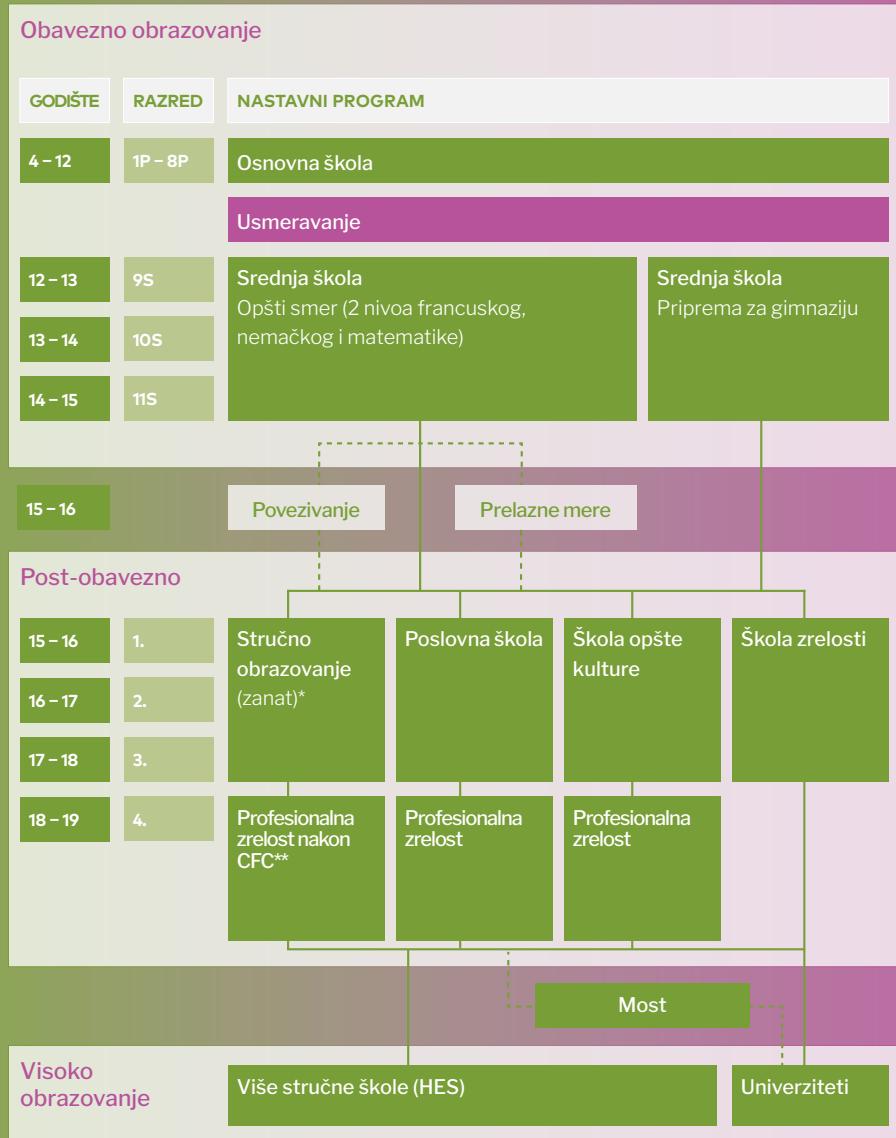
Takođe ćete pronaći dijagrame po zemljama gde se sistem kantona Vaud poredi sa sistemom različitih zemalja.

ZA SVA PITANJA KOJA SE ODNOSE NA OBAVEZNO ŠKOLOVANJE

▀ vd.ch > Thèmes > Formation >
Scolarité obligatoire

KURSEVI FRANCUSKOG I ČASOVI UPOZNAVANJA

U zavisnosti od opštine u kojoj žive, deca koja ne govore francuski su integrisana u redovnu nastavu sa intenzivnim kursevima francuskog jezika ili sa redovnim celodnevnim časovima upoznavanja. Nakon jedne ili dve godine, učenici prijemnih odeljenja nastavljaju školovanje u redovnom odeljenju osnovne ili srednje škole.

* Učenik ima mogućnost, da tokom izučavanja zanata prati integrirani kurs zrelosti.

**CFC (Savezni sertifikat sposobnosti) je naziv dokumenta koji se izdaje na kraju pripravničkog staža.

INFORMACIJE ZA UČENIKE KOJI GOVORE NEKI DRUGI JEZIK (ALOFONI)

vd.ch > Thèmes >
Formation > Scolarité obligatoire >
Les élèves qui parlent une autre langue (allophones)

Kancelarija za pedagošku podršku i specijalizovano obrazovanje

Ova služba obezbeđuje i podržava obrazovanje dece i mlađih uzrasta od 0 do 20 godina sa invaliditetom i posebnim potrebama i podržava proces društvene integracije kroz stručno osposobljavanje.

✉ Rue Cité-Devant 11
1014 Lausanne
☎ 021 316 54 01
✉ info.sesaf@vd.ch

PRIVATNE ŠKOLE

Ponuda privatnih škola je namenjena roditeljima koji žele da njihova deca nastave školovanje po određenom nastavnom planu i programu, na stranom jeziku, za sve nivoe i uzraste. Pretraživač na sajtu Udruženja privatnih škola kantona Vaud (AVDEP) će vas uputiti na škole koje odgovaraju vašim potrebama.

VIŠE INFORMACIJA

✉ avdep.ch

DNEVNI BORAVAK ZA DECU

Čim vaše dete krene u školu, postoje strukture koje mogu da se brinu o njemu/njoj, pre, tokom i posle škole. One se generalno nazivaju APEMS (Prijem za decu u školskoj sredini) ili UAPE (Prihvatna jedinica za školsku decu). Za više informacija možete da se obratite direktno mreži za dnevni boravak dece vaše opštine.

VIŠE INFORMACIJA

📘 10 Slobodno vreme i društveni život

→ Domaći zadaci pod nadzorom ili uz pomoć

Posle škole, učenici imaju mogućnost da prisustvuju časovima izrade domaćih zadataka pod nadzorom ili uz pomoć u prisustvu odrasle osobe. Ove aktivnosti pružaju okvir pogodan za učenje. Od roditelja se može tražiti skroman novčani doprinos. Za više informacija kontaktirajte školu vašeg deteta.

PODRŠKA ZA RODITELJE

Udruženja roditelja učenika (APE)

U kantonu postoji oko četrdesetak udruženja roditelja učenika. Oni vam mogu pomoći da bolje razumete kako funkcionišu školski sistem kantona Vaud, ali i dnevni boravak za decu, nadgledanje domaćih zadataka i prevoz. Najbliži APE ćete pronaći na veb sajtu: ape-vaud.ch/ape-locales.

✉ Avenue de Rumine 2
1005 Lausanne
☎ 021 341 90 77 | 078 689 63 63
✉ info@ape-vaud.ch
🌐 ape-vaud.ch

VIŠE INFORMACIJA

🌐 histoires-de-parents.ch/soutien-orientation-parents

INFORMACIJE U
VEZI SA PODRŠKOM
RODITELJIMA, DECI I
MLADIMA

🌐 vd.ch > Autorités >

Départements > Département de la formation de la jeunesse et de la culture DFJC > Direction générale de l'enfance et de la jeunesse DGEJ > Soutien aux enfants et aux jeunes

→ Kursevi jezika i kulture porekla (LCO)

Kako bi vaše dete moglo razvijati svoj maternji jezik dok uči francuski, razna udruženja imigranata i određene ambasade organizuju u kantonu kurseve maternjeg jezika i kulture (LCO). Svoju decu možete upisati na kurseve italijanskog, portugalskog, španskog, arapskog i sl., u zavisnosti od postojećih ponuda. Škole ili opština će vam pružiti potrebne informacije o LCO kursevima koji se održavaju u blizini vašeg prebivališta.

VIŠE INFORMACIJA

🕒 10 Slobodno vreme i društveni život

7.3 OD 15. GODINE

POSLE OBAVEZNE ŠKOLE

Po završetku obavezne škole, učenici imaju priliku da nastave sa usavršavanjem biraјуći put koji im najviše odgovara. Oni mogu bilo da nastave studije prateći gimnazijsku obuku koja im daje pristup Visokoj školi i Univerzitetu, bilo da prate stručnu obuku tako što će pohađati pripravnički staž.

→ Izučavanje zanata AFP i CFC

Naizmenično izučavanje teorije i prakse, zanat (ili početna stručna obuka) vodi do saveznog sertifikata o stručnosti (CFC) za 3 ili 4 godine ili saveznog sertifikata o stručnoj obuci (AFP), u zavisnosti od izabrane profesije, što dovodi do zaposlenja i/ili daljeg usavršavanja. Izučavanje zanata je veoma cenjeno u Švajcarskoj.

→ Regionalni centri za školsku i profesionalnu orientaciju

5 regionalnih centara za školsko i profesionalno usmeravanje pružiće vam informacije o postojećim mogućnostima.

Ukoliko se nađete u situaciji da birate obuku, Office cantonal d'orientation scolaire et professionnelle (OCOSP) nudi različite usluge stavljući vam na raspolaganje mrežu stručnjaka za profesionalno usmeravanje, kao i brojne korisne informacije. OCOSP, sa svojim regionalnim centrima, može da vam pomogne u razvoju i sprovođenju vaših projekata koji uzimaju u obzir zahteve tržišta zapošljavanja i obuke, vaše veštine, sklonosti i interesovanja, kao i vašu ličnost.

Ove informativne usluge o studijama i profesijama i savetodavne usluge, bilo da su kolektivne ili pojedinačne, namenjene su studentima i njihovim porodicama, mladim ljudima u tranziciji ili usavršavanju i odraslima tokom celog života.

**PRONAĆI CENTAR
ZA ŠKOLSKU I
PROFESIONALNU
ORIJENTACIJU KOJEM
TREBA DA SE OBRATITE**
 [> Thèmes >
Formation > Orientation > Contact et adresses de l'OCOSP et des centres d'orientation](http://vd.ch)

7.4 NAĆI ODGOVARAJUĆU OBUKU PO DOLASKU

OD 15. DO 25. GODINE STAROSTI

Imate između 15 i 25 godina, u Švajcarskoj ste manje od dve godine, govorite malo ili nimalo francuski i tražite obuku? Portal za migracije nudi vam intervju za prijem.

PORТАIL MIGRATION

- ⌚ Rue de la Borde 3d
1018 Lausanne
- 📞 021 316 11 40
- 🌐 vd.ch > Thèmes >
Formation > Orientation > Pour
les personnes arrivées récem-
ment dans le canton de Vaud

OFFICE CANTONAL DES BOURSES D'ÉTUDES (OCBE)

- ⌚ Rue Cité-Devant 14
1014 Lausanne
- 📞 021 316 33 70
- 🌐 vd.ch > Thèmes > Formation >
Aides financières aux études et
à la formation professionnelle
bourses ou prêts

STUDENTSKE STIPENDIJE

Država finansijski podstiče izučavanje zata i nastavak studija nakon završetka obveznog školovanja, uz određene uslove državljanstva i prebivališta. Ova podrška je namenjena da dopuni pomoć koja se već daje porodicama. Za više informacija kontaktirajte Office cantonal des bourses d'études (OCBE) da saznote više.

- DA SAZNATE DA LI IMATE
PRAVO NA STIPENDIJU
- ⌚ Rue Cité-Devant 14
1014 Lausanne
- 📞 021 316 33 70
- 🌐 vd.ch > Thèmes > Formation >
Aides financières aux études et à
la formation professionnelle (bourses
ou prêts > Questions fréquentes
sur les bourses/prêts d'études
et d'apprentissage > Quels sont les
critères pour demander une bourse/
un prêt d'études ou d'apprentissage?

Za mlade od 16 godina i sve koji pohađaju obuku, Jet Service, Omladinska socijalna služba CSP Vaud nudi besplatne i poverljive socijalne i pravne konsultacije na različitim mestima u kantonu kako bi odgovorili na vaša pitanja u vezi sa stipendijama, održavanjem, budžetom, finansijskim problemima, dugovima, napuštanjem kuće, porodičnim poteškoćama, zakonu o radu, problemima sa zakonom, pristup beneficijama i drugim pravnim pitanjima: socijalno osiguranje, stanovanje, ugovori itd.

Jet Service – CSP Vaud

@ jet.service@csp-vd.ch

🌐 csp.ch/jetservice

Lausanne

⌚ Avenue de Rumine 2

1005 Lausanne

📞 021 560 60 30

Yverdon-les-Bains

Maison des Associations

CSP Vaud – Pôle social

⌚ Quai de la Thièle 3

1400 Yverdon-les-Bains

Payerne

CSP Vaud

Pôle social de la Broye

⌚ Rue des Terreaux 10

1530 Payerne

Vevey

⌚ U prostorijama Ginkgo

Rue de l'Union 15b

1800 Vevey

8 GRAĐANSKI STATUS

8.1 ROĐENJE	84
8.2 PRIZNAVANJE OČINSTVA	85
8.3 BRAK	86
8.4 PROCEDURA U SLUČAJU SMRTI	89

8.1 PRIJAVA ROĐENJA

KORACI KOJE TREBA DA PREDUZMETE

Rođenje deteta mora da se prijavi u matičnoj knjizi mesta rođenja u roku od 3 dana od porođaja. U slučaju porođaja u bolnici, bolnica prijavljuje rođenje deteta. U slučaju porođaja kod kuće, otac, majka, babica, lekar ili bilo koje lice koje je bilo prisutno tokom porođaja mora to da prijavi za matičnu knjigu. Ukoliko roditelji nisu upisani u matičnu knjigu rođenih, nadležna služba će zahtevati dodatna dokumenta radi utvrđivanja identiteta roditelja. Nakon ovih formalnosti, roditelji mogu zatražiti izvod iz matične knjige rođenih.

Izvod iz matične knjige rođenih se može naručiti po prijemu obaveštenja o rođenju, koje prenosi matična služba koja je registrovala događaj, uz takšu od 30 fr. (plus poštارина).

Ako se porođaj dogodio u inostranstvu, a mora biti prijavljen u Švajcarskoj, švajcarsko predstavništvo mesta događaja će moći da vam pomogne oko formalnosti.

Rođenje dece čiji roditelji nemaju švajcarsko državljanstvo može se prijaviti i u ambasadu ili konzulatu zemlje porekla. Savezno ministarstvo inostranih poslova (FDFA) sastavlja spisak stranih predstavništava u Švajcarskoj i predstavništva Švajcarske u inostranstvu.

Rođenjem se stvara pravni odnos između deteta i majke i njenog muža.

Kada roditelji nisu u braku, otac je dužan da prizna dete ako želi da bude zvanično i zakonski priznat kao otac.

INFORMACIJE U VEZI SA ROĐENJEM DETETA

vd.ch > Thèmes >
Population > État
civil > Naissance

POGLEDATI SPISAK STRANIH PREDSTAVNIŠTAVA U ŠVAJCARSKOJ

eda.admin.ch > Conseils aux voyageurs & représentations >
Représentations étrangères en Suisse

8.2 PRIZNAVANJE OČINSTVA

PRAVNI OKVIR

Priznanje očinstva je pravni akt kojim muškarac priznaje da je otac deteta. Ako roditelji deteta nisu u braku, filijacija (pravni odnos) između oca i deteta mora biti utvrđena pravnim aktom.

Priznavanje se vrši izjavom pred matičarem. Čim se upiše priznanje očinstva, odnos između oca i deteta reguliše se filijalnim vezama, odnosno obaveza izdržavanja do punoletstva deteta, pa čak i do kraja detetovog života i recipročna prava po pitanju sukcesije i uzajamne dužnosti po pitanju pružanja pomoći.

Da bi priznanje deteta bilo punovažno, moraju biti ispunjeni sledeći uslovi:

- ☒ Samo biološki otac može da prizna dete. Osoba koja priznaje dete mora biti sposobna za rasudjivanje.
- ☒ Ako je autor priznanja maloletan ili pod starateljstvom, neophodna je saglasnost njegovih roditelja ili staratelja.

Priznanje se može utvrditi i ako je otac deteta oženjen drugom ženom. Priznavanje se može obaviti pre ili posle rođenja.

Kada je majka udata u vreme rođenja deteta, zakon predviđa prepostavku očinstva u korist muža. Ako on nije otac deteta, ova veza

filijacije se mora prekinuti pre priznavanja očinstva. U tom cilju, postupak odricanja se mora pokrenuti pred nadležnim sudom.

Ako otac odbije da prizna dete, majka ili dete moraju podneti tužbu za utvrđivanje očinstva, kako bi se očinstvo utvrdilo presudom.

Čin priznavanja je neopoziva izjava. Priznavanjem se uspostavlja filijacija između biološkog oca i deteta. Priznato dete ima pravo na nasledstvo od oca i pravo na izdržavanje.

**POKRETANJE POSTUPKA
PRIZNAVANJA OČINSTVA**

🌐 vd.ch > Thèmes >
Population > État civil >
Reconnaissance

8.3 SKLAPANJE BRAKA

UKRATKO

Pravo na sklapanje braka upisano je u saveznom ustavu. Matična služba je odgovorna za njegovo izvršenje. Švajcarska takođe priznaje brakove sklopljene u inostranstvu.

USLOVI

Da bi se brak sklopio, vereni par, bilo da su Švajcari ili ne, moraju da ispunе sledeće uslove:

- ⇒ Da su stari najmanje 1 godinu.
- ⇒ Da imaju moć rasuđivanja.
- ⇒ Da nisu već u braku.
- ⇒ Da imaju dozvolu zakonskog zastupnika ako je jedno od njih dvoje pod starateljstvom.
- ⇒ Da nemaju nikakve rodbinske veze (uključujući polusestre i polubraću), sa očeve ili majčine strane (uključujući i slučajevе usvojenja).
- ⇒ Kada jedan od budućih supružnika nije švajcarski državljanin, on/ona mora da pruži dokaz da ima dozvolu da boravi u Švajcarskoj do sklapanja braka.

Međutim, ne možete se venčati ako:

- ⇒ Ste već u braku ili ste vezani registrovanim partnerstvom.
- ⇒ Niste sposobni za rasuđivanje.
- ⇒ Imate blisku srodnu vezu sa svojim partnerom.
- ⇒ Se brak sklapa da bi se izbegle odredbe o prijemu stranaca.
- ⇒ Brak nije dobrovoljan i venčavate se pod prinudom.

BRAČNI POSTUPAK

Da biste mogli da stupite u brak, morate podneti zahtev za sklapanje braka matičnoj službi.

CENTRE ADMINISTRATIF
DE L'ÉTAT CIVIL
 021 557 07 07
 vd.ch > Thèmes >
 Population >
 État civil > Mariage

Zatim ćete morati da popunite obrazac „Otvoriti pripremni postupak za sklapanje braka“, koji dostavlja matična služba za građanski status na zahtev bračnog para. U zavisnosti od situacije, moraćete da podnesete različite dokumente (obrati-

te pažnju na informacije iz matične službe). Nakon predaje dokumenata, potvrdite lično u matičnoj službi da ispunjavate sve uslove. U slučaju ograničenja vašeg slobodnog pristanka, postoje službe za pomoć. Prisiljavanje na brak je krivično delo i u tom slučaju brak se može poništiti.

VIŠE INFORMACIJA

6.3 Nasilje u porodici

→ **Prinudni brak vas se tiče**

Besplatne konsultacije za osobe koje su u situaciji prisilnog braka ili su suočene sa pritiskom okoline da započnu ili prekinu vezu, saveti za profesionalce koji prate ove osobe.

BUREAU CANTONAL
POUR L'INTÉGRATION
DES ÉTRANGERS ET
LA PRÉVENTION DU
RACISME (BCI)
Ⓐ Avenue de Sévelin 46
1014 Lausanne
✆ 021 316 49 59
✉ info.integration@vd.ch
🌐 vd.ch/integration

Tokom ceremonije, verenici i dva svedoka potpisuju unapred pripremljenu potvrdu o braku. Po završetku venčanja, supružnici dobijaju porodičnu potvrdu.

Cena građanskog venčanja u Švajcarskoj uglavnom varira između 300 i 500 fr. Posebne želje, kao što je proslava u subotu ili van zvanične sale za venčanje u Lozani, podrazumevaju dodatne troškove. Venčanje takođe može podrazumevati veće troškove, posebno u slučaju stranih dokumenata o građanskom statusu koji treba da budu overeni. Možete sklopiti i verski brak, ali tek nakon građanske ceremonije.

POTREBNE PROCEDURE NAKON PROGLAŠENJA BRAKA

Svoju promenu građanskog statusa morate najaviti nadležnim, poslodavcu, poreskim organima, vašoj banci, osiguravajućim društvima itd. Novo bračno stanje mora biti nazačeno i prilikom sklapanja novih ugovora.

Takođe morate da prilagodite zvanične dokumente u slučaju promene prezimena. Konkretno, morate da obnovite sledeće dokumente:

- ⇒ Pasoš i lična karta. AVS.
- ⇒ Sertifikat.
- ⇒ Vozačka i prometna dozvola.
- ⇒ Bankovne kartice i kreditne kartice.
- ⇒ Originalni izvod.

ZADRŽAVANJE ILI PROMENA PREZIMENA NAKON SKLAPANJA BRAKA

Svaki od supružnika zadržava svoje devojačko prezime i mesto porekla. Verenici, međutim, mogu izjaviti da žele da koriste prezime muškarca ili žene kao svoje zajedničko prezime. Dete venčanih roditelja dobija bilo zajedničko prezime bilo – ako roditelji imaju drugačije prezime – devojačko prezime koje su roditelji izabrali za zajedničko prezime u trenutku sklapanja braka ili u trenutku rođenja ako nisu stupili u brak u Švajcarskoj i nisu moralni da naprave ovaj izbor prilikom sklapanja braka. Kada roditeljsku ulogu vrši isključivo jedan od roditelja, dete dobija prezime tog roditelja. Imajte na umu, međutim, da ako su roditelji u braku, roditeljska uloga se obavlja zajednički. Pored toga, ako nije u pitanju prvo dete, sva sledeća deca će obavezno nositi

prezime izabrano za prvo dete, po principu jedinstva braće i sestara.

Treba napomenuti da je u uobičajenim dokumentima, kao što su lični dokumenti, moguće koristiti bračno prezime sa crticom koja spaja devojačko ime sa imenom supružnika ili partnera.

Štaviše, u slučaju razvoda braka, po okončanju brakorazvodnog postupka ili nakon smrti jednog od supružnika, supružnik koji je promenio prezime kada je brak sklopljen u bilo kom trenutku može izjaviti matičaru da želi da vrati svoje devojačko prezime.

IZABRATI IZMEĐU
DEVOJAČKOG
PREZIMENA JEDNOG
ILI DRUGOG VERENIKA

vd.ch > Thèmes >
Population > État civil >
Mariage > Choix du nom de famille
et lieu d'origine (droit de cité)

8.4 POSTUPAK U SLUČAJU SMRTI

UKRATKO

Svaka smrt mora da se prijavi u roku od 2 dana organima matične službe u mestu smrti. Kada je umrlo lice stranog državljanstva, na njegovim rođacima je da obaveste o smrti nadležne organe zemlje porekla. U slučaju smrti koja se dogodila u inostranstvu, smrt se mora prijaviti švajcarskim organima matične službe preko švajcarskog predstavninstva u mestu smrti.

U slučaju smrti jednog od supružnika, supružnik koji je promenio ime pri sklapanju braka može u bilo kom trenutku izjaviti matičaru da želi da vrati svoje devojačko prezime

U zavisnosti od toga gde je umrlo lice boravilo, potrebno je obavestiti i opštinske organe. Ovo naročito zato što mnoge švajcarske opštine nude besplatne usluge sahrane (sahrana, kremacija, pogrebna povorka, itd.): stoga bi možda bilo pametno da se raspitate unapred kako biste mogli da koristite ove usluge besplatno.

Takođe imajte na umu da je banici premi-nule osobe moguće uputiti zahtev za oslobođanje sredstava za plaćanje troškova u vezi sa sahranom. Većina ustanova blokira račune u trenutku smrti (za izmirenje po-reza na nasledstvo), ali neke banke mogu intervenisati.

**OBAVEŠTENJE I
REGISTRACIJA SMRTI**
 vd.ch > Thèmes > Population > État civil > Décès

SAHRANA

Preminulo lice mora biti prevezeno na mesto čuvanja. Uopšteno govoreći, nakon „potvrde smrti“ koju izdaje matična služba, opštinske vlasti odobravaju transport i sahranu pokojnika. Prevoz obavlja pogrebno preduzeće ovlašćeno od strane Odeljenja za zdravstvo i socijalnu akciju (DSAS). Prevoz može da se obavi i pre najave nadležnim organima. U Švajcarskoj se sahrane moraju obaviti između 48 i 98 sati nakon smrti. U zavisnosti od regionala, sahrane se mogu organizovati do 5 dana nakon smrti, kada se telo čuva u rashladnoj prostoriji.

Švajcarska prihvata široki spektar pogrebnih obreda. Organizacija sahrane će stoga u velikoj meri zavisiti od vrste odabrane ceremonije, ali bez obzira na oblik, odabrana ceremonija će zahtevati određenu osnovnu logistiku:

- ➔ Transport tela.
- ➔ Izbor mesta, datuma i vremena ceremonije.
- ➔ Spisak ljudi koje treba pozvati.
- ➔ Najava sahrane (na primer putem umrlice).

Uobičajeno je da pozovete pogrebno preduzeće da vas prati u ovim koracima.

Zapravo, bilo da su privatna ili javni (državna), pogrebna preduzeća mogu vam pružiti podršku veoma rano u procesu i pomoći vam kako u administrativnim procedurama

KONTAKT I NARUČIVANJE IZVODA O GRAĐANSKOM STATUSU

Dokumenta o građanskom statusu (izvoda iz matične knjige rođenih, izvoda iz matične knjige umrlih, itd.), možete naručiti na veb stranici kantona ili eventualno pozvati administrativni centar. Izvod će vam zatim biti poslat poštom.

CENTRE
ADMINISTRATIF
DE L'ÉTAT CIVIL

⌚ 021 557 07 07

🌐 vd.ch/etat-civil

🌐 vd.ch > Thèmes >

Population > État civil >

Commander un acte d'état civil

♀ SAVET

Ne zaboravite da ove promene najavite i konzulatu ili ambasadi vaše zemlje porekla.

tako i oko organizacije sahrane. Oni imaju koordinacionu ulogu između porodice preminulog i različitih struktura koje intervenišu, a takođe mogu da pruže usluge, kao što su toaleta preminulog i priprema tela. Zaposleni u pogrebnim preduzećima koji obavljaju pogrebne usluge paze se da se to obavlja uz poštovanje dostojanstva preminule osobe i u skladu sa njenim kulturnim i verskim tradicijama. Pogrebna preduzeća su obično voljna da organizuju počast kakvu želite. Zapravo, bez obzira na vaše potrebe ili želje na sahrani, bez obzira na vaša uverenja, moći ćete da pronađete pogrebno preduzeće čije će usluge biti savršeno prilagođene vašim očekivanjima i koje će moći da ih ispunji sa velikom pažnjom i brigom, bez ikakvog osuđivanja.

Spisak različitih pogrebnih preduzeća kao i više informacija o ovoj temi naći ćete na sajtu Generalnog zdravstvenog zavoda.

DIRECTION GÉNÉRALE
DE LA SANTÉ
OFFICE DU MÉDECIN
CANTONAL

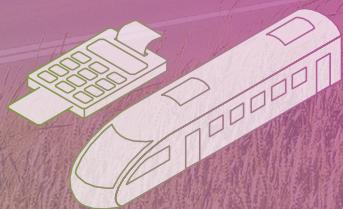
📍 Avenue des Casernes 2

1014 Lausanne

⌚ 021 316 18 00

🌐 vd.ch > Thème > Santé, soins et
handicap > Pour les professionnels >
Autorisations de diriger et d'exploiter >
Inhumations et pompes funèbres

9 PRAKTIČNI SAVETI ZA SVAKODNEVNI ŽIVOT

9.1 PUTOVATI U REGIONU KANTONA VAUD	92
9.2 FINANSIJE	94
9.3 TELEKOMUNIKACIJE I NABAVKE	96

9.1 PUTOVATI U REGIONU KANTONA VAUD

AUTOBUSOM ILI METROOM

Mobilis je jedinstvena karta koja važi za ceo kanton i njegovih 309 opština. Omogućava vam da koristite sva sredstva javnog prevoza tako što ćete ih kombinovati po želji.

VIŠE INFORMACIJA

 mobilis-vaud.ch

Za jednokratna putovanja, autobuske karte se mogu kupiti direktno na stajalištima ili na pametnim telefonima. U nekim opštinskim karte se mogu kupiti kod vozača autobusa.

PUTOVANJE VOZOM

Švajcarska mreža javnog prevoza je široka i visoko razvijena. Švajcarske savezne železnice (SBB) nude sezonske karte kao što je opšta sezonska karta (AG) koja omogućava putovanje širom Švajcarske javnim prevozom (vozovi, autobusi, brodovi, metro itd.) ili sezonska karta koja vam omogućava da putujete u pola cene. Za više informacija, kontaktirajte šalter na najbližoj stanici ili pogledajte veb sajt CFF-a.

VIŠE INFORMACIJA

 cff.ch

→ Mobilis – Vaud

Ekvivalent AG za kanton Vaud postoji, to je Mobilis preplata koja vam omogućava da putujete po celoj teritoriji kantona Vaud ili na određenoj ruti (na primer Lausanne – Yverdon-les-Bains) koristeći javni prevoz.

VIŠE INFORMACIJA

 mobilis-vaud.ch

Važno je da se dobro informišete kod osoblja na šalterima u stanicama, kako biste izabrali najisplativiju preplatu i koja najviše odgovara vašim svakodnevnim putovanjima.

→ Dnevne karte

Neke opštine nude svojim stanovnicima dnevne propusnice po povoljnim cenama: one se mogu rezervisati telefonom, na šalteru ili onlajn na sajtu vaše opštine.

→ Karte po sniženoj ceni

CFF takođe nudi, u zavisnosti od reda vožnje, jeftine karte (= po sniženoj ceni). Da biste pristupili ovim informacijama, idite na veb sajt CFF ili preuzmite CFF aplikaciju za pametne telefone.

→ Putovati sa decom

Deca mlađa od 6 godina putuju besplatno ako su u pratnji osobe koja ima važeću kartu i ima 12 ili više godina. Uz Junior karticu, za 30 fr. godišnje, deca od 6 godina do 16. rođendana u pratnji jednog od roditelja sa važećom prevoznom kartom mogu da koriste javni prevoz besplatno tokom cele godine. Junior kartica je besplatna od trećeg deteta.

PAŽNJA

Za vožnju švajcarskim autoputevima obavezno je kupiti godišnju vinjetu (40 fr.) koju ćete zlepiti na vetrobransko staklo. Ona se može naći na benzinskim stanicama, kioscima ili u pošti. Godišnja vinjeta važi do 31. januara. Tog datuma, moraćete da nabavite i zlepite novu nalepnicu.

KOLIMA

Osobe koje imaju vozačku dozvolu u inostranstvu imaju rok od 12 meseci od dolaska da zamene stranu dozvolu za švajcarski dokument. U zavisnosti od zemlje porekla, može se zahtevati praktični i/ili pismeni ispit.

**SERVICE DES AUTOMOBILES
ET DE LA NAVIGATION**
 ☎ Avenue du Grey 110
 1014 Lausanne
 ⚒ 021 316 82 10
 @ isan.navigation@vd.ch
 🌐 vd.ch/san

BICIKLOM

Bicikl je praktično i ekološko prevozno sredstvo za kratka putovanja. Nošenje kacige nije obavezno, ali se preporučuje.

Već nekoliko godina, Kanton Vaud podstiče razvoj biciklističkih staza i staza (označenih žutom bojom) na ivicama puteva i planinarskih staza, kao i biciklističkih parkova.

Neki gradovi nude i mogućnost iznajmljivanja bicikala.

VIŠE INFORMACIJA

🌐 publibike.ch/fr/publibike

Neke opštine olakšavaju kupovinu električnog bicikla tako što subvencionisu deo troškova za njihovu kupovinu.

9.2 FINANSIJE

TROŠKOVI ŽIVOTA U KANTONU

Život u Švajcarskoj je relativno skup u poređenju sa drugim zemljama u svetu i Evropi. Stoga, iako ljudima koji dolaze iz inostranstva prosečna plata često izgleda veoma visoka, ljudi koji se nastanjuju u zemlji brzo primećuju da su i troškovi života visoki.

VIŠE INFORMACIJA

 bit.ly/3d9e8DE

OTVARANJE RAČUNA U BANCI IЛИ ПОШТИ

Otvaranjem bankovnog ili poštanskog računa možete da primate platu ili druge izvore prihoda, da plaćate račune ili da podnosite zahtev za kredit. U principu, svaka odrasla osoba može slobodno otvoriti bankovni račun u Švajcarskoj uz pokazivanje službenog ličnog dokumenta. Može se tražiti i boravišna dozvola ili dokaz o prebivalištu.

VRŠITI PLAĆANJA

Plaćanja možete izvršiti na papiru, na šalteru banke ili pošte, ili na internetu ili na pametnom telefonu (E-banking).

PAŽNJA

Ako kasnите sa plaćanjem, to može dovesti do dodatnih troškova i finansijskih tužbi.

Sudski postupak dozvoljava povereniku (onaj kome se duguje određeni iznos novca) da traži od države da prinudi dužnika (onog ko duguje novac) da plati svoj dug pod uslovom da ima sredstva za to. Finansijska tužba može otežati pronalaženje smeštaja za koji je potreban nedavni izvod iz zavoda za naplatu dugova.

VIŠE INFORMACIJA

 4.1 Nači smeštaj

SLANJE NOVCA U INOSTRANSTVO

Novac u inostranstvo možete poslati preko banke, poštom ili preko kompanije za transfer novca.

→ Putem banke

Ovaj način plaćanja je najsigurniji, ali podrazumeva da obe osobe imaju bankovni račun. Zatim možete poslati nalog sa šaltera, telefonom ili onlajn. Troškovi slanja se smanjuju korišćenjem interneta.

→ Poštom

Pošta daje iste ponude kao i banka, uz dodatnu opciju: primalac ne mora da ima račun i može da podigne novac na šalteru.

→ Putem kompanije za transfer novca

Kompanija za transfer novca ima tu prednost što je veoma brza (iako je skupljia). Novac se može deponovati u gotovini na jednom šalteru i podići na drugom šalteru bilo gde u svetu.

**INFORMACIJE U VEZI
SA DUGOVAMA I
PREZADUŽIVANJEM**
 ● vd.ch > Thèmes > Aides financières et soutien social > Dettes et surendettement > Parlons Cash!

→ Grupni časovi

Grupni časovi i individualne ponude za praćenje su takođe postavljene u saradnji sa CARITAS Vaud, CORREF i Fédération romande des consommateurs (FRC).

PITANJA U VEZI SA UPRAVLJANJEM VAŠIM BUDŽETOM?

→ Parlons Cash!

Dežurna telefonska linija vam stoji na raspolaganju ako želite da se informišete o upravljanju vašim tekućim budžetom i dugovima.

VIŠE INFORMACIJA

📞 0840 43 21 00

9.3 TELEKOMUNIKACIJE I NABAVKE

INTERNET I TELEVIZIJA

→ SERAFE: pretplate na radio i televiziju

U Švajcarskoj, bez obzira da li imate uređaj za slušanje radija, gledanje televizije ili povezivanje na internet, sva privatna i kolektivna domaćinstva su obavezna da se registruju i plate naknadu SERAFE u iznosu od 335 fr. godišnje. Ova naknada nije individualna, plaća se po domaćinstvu. Zapravo to je doprinos svakog domaćinstvu javnom servisu u oblasti elektronskih medija.

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 serafe.ch/fr/redevance/ensemble-de-la-redevance

Ako vaše domaćinstvo ima internet vezu, od vas se traži da platite pretplatu za radio i televiziju. Ako to nije slučaj i ne želite da plaćate televizijske naknade, možete za tražiti da se utičnica za televizijsku mrežu u vašem domu zatvori.

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 serafe.ch/fr
- 📞 058 201 31 67

CARITAS PRODAVNICE

Caritas prodavnice nude više od 150 osnovnih proizvoda koji su 30 do 50% jeftiniji u odnosu na tržišne cene u Lozani, Veveju et Yverdon-les-Bains. Kupovinu u ovim prodavnicama mogu obavljati samo lica u sa niskim primanjima koja imaju Carte Culture. Carte Culture vam omogućava da kupujete u Caritas prodavnicama i daje pravo na popust u prodavnicama odeće Caritas Vaud. Da biste dobili Carte Culture, možete popuniti formular na sledećem linku:

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 carteculture.ch/vaud/demander-une-carteculture/comment-puis-je-obtenir-la-carteculture

Épicerie Caritas Lausanne

- 📍 Avenue du Rond-Point 8
1006 Lausanne
- 📞 021 317 59 80

Épicerie Caritas Vevey

- 📍 Avenue Reller 4
1800 Vevey
- 📞 021 319 59 81

Épicerie Caritas Yverdon

- 📍 Rue des Philosophes 13
1400 Yverdon-les-Bains
- 📞 021 317 59 80

10 SLOBODNO VREME I DRUŠTVENI ŽIVOT

10.1 DECA I MLADI

98

10.2 ODRASLI

100

10.1 DECA I MLADI

AKTIVNOSTI ZA RODITELJE I DECU

Biti stanovnik kantona Vaud ne znači samo imati prava i dužnosti, već i učestvovati u lokalnom životu i baviti se svojim hobijima. Da biste to uradili, u nastavku ćete pronaći neke od informacija, kao i nepotpunu listu aktivnosti. U sledećem odeljku ćete naći neke adrese aktivnosti za decu ili za porodicu.

Maisons vertes

Maisons vertes (Zelene kuće) su mesta prijema, razgovora i slušanja, otvorena za svu decu uzrasta do 5 godina, u pratnji odrasle osobe (roditelja ili bilo koje druge odrasle osobe odgovorne za dete).

MESTA ZA PRIJEM

DECE I RODITELJA

TIPO ZELENE KUĆE

vd.ch > Autorités > Département de la formation, de la jeunesse et de la culture (DFJC) >

Direction générale de l'enfance et de la jeunesse (DGEJ) > Dépliant Lieux d'accueil enfants-parents (tout public)

VIŠE INFORMACIJA

arc-echange.ch/home

Portal Vaudfamille

Portal Vaudfamille onlajn nudi aktivnosti za decu i/ili porodične aktivnosti.

VIŠE INFORMACIJA

vaudfamille.ch/loisirs

Udruženja

Mnoga udruženja organizuju besplatne aktivnosti za promovisanje jezičke svesti i upoznavanje druge dece, od kojih su neke navedena u nastavku kao primer.

Učešćem (neke aktivnosti zahtevaju prisustvo roditelja) možete dobiti i informacije o svakodnevnom životu od animatora.

AKTIVNOSTI NAVEDENE

NA PORTALU

DOBRO DOŠLI U

KANTON VAUD

vaud-bienvenue.ch/ >

Infos pratiques >

Informations > Enfants

Arc-Échange

Prostor za susrete i razgovor za roditelje i decu od 0 do 5 godina u cilju promovisanja integracije i društvenih veza, podrške odnosa roditelj-dete i podsticanja socijalizacije deteta. ARC-Echange dočekuje porodice uz poštovanje vrednosti, potrebe i pripadnost svakoga, na nekoliko mesta u kantonu Vaud.

1001 histoires

1001 histoires nudi animacije na maternjem i na francuskom jeziku u vidu priča i pesama 1001 histoires omogućava posebno jačanje veze roditelji-deca, podršku roditeljima u njihovoj ulozi i promovisanje solidarnosti unutar porodice.

VIŠE INFORMACIJA

🌐 [isjm.ch/promotion-de-lecture/
1001-histoires](http://isjm.ch/promotion-de-lecture/1001-histoires)

VANNASTAVNE AKTIVNOSTI ZA DECU I MLADE

U svim regionima kantona mnoge vannastavne aktivnosti (kampovi za odmor, centri društveno-kulturnih aktivnosti, dnevne aktivnosti, savetovanje mladih i dr.) deci i mladima nude udruženja, opštine, ili ih iniciraju i sprovode direktno grupe mladih ljudi.

Za više informacija o ovim ponudama, kontaktirajte svoju opštinu ili konsultujte veb sajt Grupe za povezivanje aktivnosti mladih.

VIŠE INFORMACIJA

🌐 glaj-vd.ch

Hobiji mladih ljudi

Ova stranica takođe pruža porodicama katalog slobodnih aktivnosti za decu i mlade tokom školskih raspusta u kantonu Vaud.

VIŠE INFORMACIJA

🌐 loisirsjeunes.ch/vaud

Kantonalni delegat za decu i mlade

Grupe mladih koje organizuju društveni, sportski ili kulturni projekat mogu se prijaviti za novčanu pomoć.

PODRŠKA PROJEKTIMA

KOJE VODE MLADE

🌐 vd.ch > Thèmes >
Population > Enfance,
jeunesse et famille >
Demander une aide financière pour
un projet porté par des jeunes

ciao.ch

Veb sajt ciao.ch pruža usluge profesionalaca koji mogu da zadovolje potrebe mladih ljudi iz Švajcarske u francuskom govornom području od 11 do 20 godina o svim vrstama tema.

VIŠE INFORMACIJA

🌐 ciao.ch

10.2 ODRASLI

STRUKTURE ZA PROMOVISANJE INTEGRACIJE

Volontiranje i život u zajednici igraju važnu ulogu u društvu kantona Vaud. Među mnogim postojećim udruženjima, neka su osnovali migranti. Ove strukture imaju za cilj da promovišu integraciju stranaca u društvo domaćina, istovremeno promovišući njihovu kulturu porekla.

U tom cilju, one organizuju brojne aktivnosti, multikulturalne proslave ili prostore za sastanke i razmenu.

PRONAĐITE AKTIVNOSTI NA INTERNETU

- 🌐 vaud-bienvenue.ch >
- Infos pratiques >
- Loisirs et citoyenneté

Bénévolat-Vaud, centar kompetencija za udruženja

Ako želite da posvetite nekoliko sati nedeljno nečemu do čega vam je stalo ili da osnujete udruženje, centar Bénévolat-Vaud može da vam pruži sve korisne informacije.

VIŠE INFORMACIJA

- 📍 Avenue Ruchonnet 1
- 1003 Lausanne
- 📞 021 313 24 00
- 🌐 benevolat-vaud.ch

LOKALNA PREDUZEĆA

Lokalna preduzeća nude sportske, kulturne i slobodne aktivnosti koje omogućavaju stanovnicima da se sastanu kako bi se upoznali i zabavili. Da biste saznali više o njima, obratite se svojoj opštini.

VOLONTIRANJE

Pored proširenja vašeg polja veština i vaše mreže kontakata, volontiranje može biti odskočna daska za dobijanje plaćenog zaposlenja.

VIŠE INFORMACIJA

- 🖨 3.2 Pre zaposlenja

KULTURNO-DRUŠTVENI CENTRI

Postoji nekoliko kulturno-društvenih centara u kantonu Vaud koji promovišu društvene veze i interakcije između različitih generacija i kultura. Oni nude razne aktivnosti koje vam omogućavaju da upoznate ljudе.

Za više informacija, kontaktirajte svoju opštину da biste saznali šta postoji u vašem kraju.

PRIJEM MEĐUNARODNIH ZAPOSLENIH

Welcome days i Reloc'coffees događaji su posebno posvećeni međunarodnim za poslenima koji su nedavno stigli u kanton Vaud, kao i njihovim supružnicima. Ove događaje organizuje služba „International Link“ Privredne komore Vaud.

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 cvc.i.ch/fr/ > Services > International Link > Accueil et intégration

SPORTSKE I UMETNIČKE AKTIVNOSTI

Ako tražite sportske ili umetničke aktivnosti (časovi odbojke, fudbala, plesa, muzike, pozorišta, itd.), pored svog istraživanja na internetu, možete se obratiti i svojoj opštini prebivališta. U centru za kontrolu stanovnika često je dostupna lista lokalnih preduzeća koja nude ovu vrstu usluga.

TURIZAM

Kanton Vaud ima veličanstvene pejzaže, kako na selu, tako i na planini, i u njemu se nalaze mnogi lokaliteti i spomenici koji zaslužuju da budu posećeni. Da biste otkrili svoj region, možete se obratiti Turističkoj organizaciji kantona Vaud (VP).

VAUD PROMOTION (VP)

- 📍 Avenue d'Ouchy 60
Case postale 1125 | 1001 Lausanne
- 📞 021 613 26 26
- ✉️ info@region-de-leman.ch
- 🌐 region-du-leman.ch

KALENDAR KULTURNIH DEŠAVANJA

U kantonu Vaud kulturna ponuda je veoma raznolika: festivali, tradicionalne proslave, predstave, izložbe, bioskopi, koncerti itd. Da biste bili u toku sa događajima u vašem regionu, posetite veb lokaciju Vaud Promotion (VP).

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 region-du-leman.ch
- 🌐 temps-libre.ch

Takođe možete pogledati kalendar kulturnih dešavanja, posebno u lokalnim novinama.

Muzeji

Otkrijte muzeje kantona Vaud, njihove stalne i povremene izložbe! Uglavnom su besplatni svake prve subote ili nedelje u mesecu.

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 musees.vd.ch/musees-cantonaux
- 🌐 museums.ch/fr

Karta kulture, Caritas Vaud

Karta kulture, koju nudi mreža Caritas, omogućava ljudima sa niskim primanjima da učestvuju u kulturnom i društvenom životu tako što će imati pravo na sniženja u oblasti kulture, sporta i obrazovanja.

VIŠE INFORMACIJA

Caritas Vaud

- 📍 Chemin de la Colline 11
1007 Lausanne
- 📞 021 317 59 80
- 🌐 carteculture.ch

BIBLIOTEKE

Nekoliko biblioteka u kantonu vam takođe želi dobrodošlicu. Učlanjivanje je uglavnom besplatno.

Bibliothèque cantonale et universitaire – Lausanne (BCUL)

BCUL ima veliku kolekciju knjiga/CD-ova/filmova, dvojezičnih tekstova i tekstova na stranim jezicima, kao i brojne metode za učenje francuskog jezika.

BCUL ima nekoliko lokacija, posebno na Place de la Riponne i na univerzitetskom kampusu Dorigny.

VIŠE INFORMACIJA

- ⌚ Place de la Riponne 6
1014 Lausanne
- 📞 021 316 78 63
- ✉️ info.riponne@bcu.unil.ch
- 🌐 bcu-lausanne.ch

Bibliothèque interculturelle Globlivres

Ova biblioteka nudi više od 27.000 naslova na 272 jezika. Otvorena za sve, ima i mnogo didaktičkih knjiga za učenje francuskog jezika.

VIŠE INFORMACIJA

- ⌚ Rue Neuve 2 bis
1020 Renens
- 📞 021 635 02 36
- ✉️ info@globlivres.ch
- 🌐 globlivres.ch

Gradske biblioteke

Mnoge opštine imaju i biblioteke. Za više informacija obratite se vašoj opštini.

VEČERNJE KULTURNE AKTIVNOSTI I ČUVANJE DECE

Za roditelje koji uživaju u koncertima ili pozorištu, Crveni krst Vaud nudi uslugu čuvanja dece kod kuće koja uključuje četiri sata čuvanja dece i rezervaciju ulaznica za predstave u sledećim kulturnim prostorima:

- ➡ Le Romandie u Lozani.
- ➡ Pozorište de Vidy u Lozani.
- ➡ Multikulturalni i društveni centar Ouchy u Lozani.
- ➡ Kafe-teatar «Le Bourg» u Lozani.
- ➡ Pozorište «Le Reflet» u Veveju.

VIŠE INFORMACIJA

- 🌐 croixrougevaudoise.ch > J'ai besoin d'aide > Baby-sitting

VEROISPLOVEST

Švajcarska garantuje slobodu veroispovesti. U kantonu Vaud, svako je slobodan da praktikuje svoju veru.

L'Arzillier Maison du dialogue

Arzillier Maison du dialogue je međureligijska struktura čiji je cilj da omogući razmene između ljudi različitih verskih i duhovnih tradicija. Na njihovom web sajtu, između ostalog, predstavljene su hrišćanske, muslimanske, jevrejske, hinduističke, budističke, bahajske zajednice.

VIŠE INFORMACIJA

- ⌚ Avenue de Rumine 62
1005 Lausanne
- 🌐 arzillier.ch

STARIE OSOBE

Različite akcije za starije osobe sprovode udruženja i opštine kantona Vaud. Ako ste u penziji i želite da upoznate ljude ili da se bavite nekim hobijem, možete se obratiti jednom od dole navedenih udruženja.

EPER – Âge et migration

Informativne i društvene aktivnosti za migrante od 55 i više godina.

- ∅ Chemin de Bérée 4A
- Case postale 536 | 1001 Lausanne
- ∅ 021 613 40 70
- 🌐 [eper.ch/project-explorer/
age-et-migration-1](http://eper.ch/project-explorer/age-et-migration-1)

Avivo

- 🌐 avivo-vaud.ch

Pro Senectute

- 🌐 vd.prosenectute.ch

Mouvement des ainés Vaud

- 🌐 mda-vaud.ch

Connaissance 3

Connaissance 3 je Univerzitet za starije osobe kantona Vaud. Njegove aktivnosti su prvenstveno usmerene na starije osobe, ali je otvoren za sve, bez obzira na godine i kvalifikacije.

- 🌐 wp.unil.ch/connaissance3/portrait

BELEŠKE

DÉPÔT DES VOTES
EXCLUSIVEMENT
CONTENUS DANS
L'ENVELOPPE DE
TRANSMISSION

Correspondance pour
l'administration communale

Materiel de vote

11 POLITIČKA PRAVA I NATURALIZACIJA

11.1 POLITIČKA PRAVA NA NIVOU OPŠTINE	106
11.2 KAKO FUNKCIONIŠE POLITIČKI ŽIVOT U ŠVAJCARSKOJ?	107
11.3 POSTATI ŠVAJCARSKI DRŽAVLJANIN: NATURALIZACIJA	108

11.1 POLITIČKA PRAVA NA NIVOU OPŠTINE

UKRATKO

Osobe stranog državljanstva, koje ispunjavaju određene uslove, mogu da učestvuju na izborima i glasaju u svojoj opštini, da budu birane ili da budu članovi opštinskog veća ili opštine. One takođe mogu pokrenuti opštinsku inicijativu ili referendum. One stiču ova politička prava kada su ispunjeni svi sledeći uslovi:

- ⇒ Da imaju 18 godina.
- ⇒ Da imaju prebivalište u opštini Vaud, uz dozvolu B ili C.
- ⇒ Da su kontinuirano boravile u kantonu Vaud tokom poslednje 3 godine (i da imaju B, C, Ci, N ili F dozvolu).
- ⇒ Da su kontinuirano boravile u Švajcarskoj poslednjih 10 godina (uz dozvolu B, B studenta, C, Ci, N, F ili L).

Čim se strano lice registruje u opštini Vaud i ispuni navedene uslove, ono automatski dobija službeni materijal u slučaju glasanja ili opštinskih izbora.

PRAVO GLASA I KORISNI RESURSI

vd.ch > Thèmes >
État, Droit, Finances >
Votations et élections >
Voter

U Švajcarskoj, čim ispunite uslove, automatski ste upisani u registar vaše opštine. Materijali za glasanje vam se šalju poštom. Kada ih popunite možete ih poslati nazad poštom ili ih ostaviti u poštansko sanduče u vašoj opštini predviđeno za ovu svrhu. Sa dobijenim materijalom možete otići i na biračko mesto opštine na dan glasanja. Svaki birač je slobodan da glasa. Ovaj izbor je ličan i нико не може glasati za vas.

LEKSIKON

Inicijativa

Predlog projekta koji dolazi od građana za opštinu i koji će biti dostavljen biračima.

Referendum

Zahtev građana da odluka koju donosi Opštinsko veće bude podneta biračima.

Glasanje

Skup operacija koje čine glasanje ili izbore.

11.2 KAKO FUNKCIIONIŠE POLITIČKI ŽIVOT U ŠVAJCARSKOJ?

TRI POLITIČKA NIVOA U ŠVAJCARSKOJ

Švajcarska je federalna država, što znači da je državna vlast podeljena između Konfederacije, kantona i opština. Dakle, postoje 3 politička nivoa i svaki od njih ima moć odlučivanja. Nadležnosti Konfederacije i kantona sadržane su u formalnom dokumentu koji se naziva Federalni ustav. Nadležnosti opština diktiraju Konfederacija i kantoni. Švajcarska vlada, koja se naziva i Savezno veće, sastoji se od 7 članova koje bira parlament. Švajcarski parlament, poznat kao Savezna skupština, sastoji se od 246 članova koje bira narod i ima dva doma: Nacionalni savet (200 članova) i Savet država (46 članova).

A U KANTONU VAUD?

U kantonu Vaud vladu predstavlja Državno veće. To je izvršna vlast koja je posebno odgovorna za sprovođenje zakona. Narod kantona Vaud bira Državno veće svakih 5 godina. Sastoji se od sedam državnih savetnika, od kojih svaki vodi i jedan departman. Predsednika imenuju njegove kolege na vreme trajanja zakonodavnog tela (5 godina).

Zakonodavnu vlast kantona Vaud predstavlja Veliko veće. Nadležno je posebno za usvajanje zakona i ima 150 članova. Poslanike Velikog veća, kao i Državnog veća, bira narod svakih 5 godina.

KAKO FUNKCIIONIŠE VAŠA OPŠTINA?

Opštinsko veće je odgovorno za nadzor upravljanja opštinom. Ono usvaja opštinski budžet i propise, kao i lokalne poreze. Ovo je opštinski parlament. Sastoji se od 25 do 100 ljudi. Svakih 5 godina možete birati kandidate po svom izboru ili se kandidovati za funkciju. U opština sa manje od 1.000 stanovnika, Opštinsko veće se naziva Generalno veće i možete mu se pridružiti, na jednostavan zahtev. Misija opštine je da sprovodi odluke Opštinskog veća, da vodi svakodnevne poslove i da usmerava administraciju. To je opštinska vlast. Sastoji se od tri, pet, sedam ili devet osoba i njome predsedava sindikat. Svakih 5 godina možete birati kandidate po svom izboru ili se kandidovati za neku funkciju.

VIŠE INFORMACIJA

 vd.ch/vote-etrangers

11.3 POSTATI ŠVAJCARSKI DRŽAVLJANIN

ZAŠTO TRAŽITI NATURALIZACIJU?

Nakon nekoliko godina života u kantonu Vaud, neki stanovnici stranog državljanstva žele da pokažu svoju privrženost Švajcarskoj dobijanjem državljanstva zemlje u kojoj grade svoj život. Iz tog razloga započinju takozvani postupak naturalizacije.

Dobijanje švajcarskog državljanstva nakon postupka naturalizacije daje vam puna politička prava. Tada možete da glasate, birate ili budete birani na kantonalm i federalnom nivou. Isto tako, sada možete potpisivati inicijative i referendume koji se tiču kantona ili Konfederacije.

USLOVI ZA NATURALIZACIJU U KANTONU VAUD

Moraju biti ispunjeni različiti uslovi da biste se prijavili za naturalizaciju u Švajcarskoj u kantonu Vaud:

- ⇒ Da imate boravišnu dozvolu C.
- ⇒ Da ste živelii Švajcarskoj 10 godina.
- ⇒ Da ste živelii kantonu Vaud 2 godine, uključujući godinu koja je prethodila podnošenju zahteva.

- ⇒ Da niste primali nikakvu socijalnu pomoć u 3 godine pre podnošenja zahteva.
- ⇒ Da redovno plaćate porez.
- ⇒ Da protiv vas nije nedavno pokrenuta bilo kakva tužba.
- ⇒ Da poštujete bezbednost i javni red.
- ⇒ Da posedujete osnovna znanja iz geografije, istorije, društvenih i političkih pitanja u Švajcarskoj, kantonu i na lokalnom nivou.
- ⇒ Da potverdite svoj nivo jezika na francuskom (A2 pismeni i B1 usmeni sertifikati).

VIŠE INFORMACIJA

- 2.1 Učenje francuskog

→ Zahtev za olakšani postupak naturalizacije

Neki stranci mogu podneti zahtev za olakšani postupak naturalizacije. Njihovi uslovi pristupa naturalizaciji su manje zahtevni od gore navedenih. To su:

- Supružnik švajcarskog/e državljanina/ke.
- Supružnik švajcarskog/e državljanina/ke koji boravi u inostranstvu.
- Mladi stranac treće generacije.
- Dete bez državljanstva.
- Dete naturalizovanog lica.
- Dete majke ili oca Švajcarca.

SAZNAJTE VIŠE O PROCEDURAMA NATURALIZACIJE
 ● vd.ch > Thèmes >
 Population >
 Population étrangère > Naturalisation

→ Postupak naturalizacije

Ako ispunjavate sve tražene uslove, možete da podnesete svoj dosije za naturalizaciju onlajn na veb sajtu kantona Vaud.

ZAPOČETI POSTUPAK NATURALIZACIJE
 ● vd.ch > Thèmes >
 Population >
 Population étrangère >
 Naturalisation >
 Commencer la procédure de
 naturalisation > En ligne

POSTUPAK ODOBRAVANJA OLAKŠANOG POSTUPKA

Kantonalna vlast na odgovarajući način vodi računa o posebnoj situaciji svakog kandidata.

Osobe koje pate usled fizičkog, mentalnog ili psihičkog invaliditeta, teške ili dugotrajne bolesti, velikih poteškoća u učenju, čitanju i pisanju koje otežavaju postizanje određenih uslova mogu ukazati kantonalmu organu na te lične okolnosti prilikom podnošenja zahtjeva za naturalizaciju.

Za osobe koje imaju velike poteškoće u učenju, čitanju i pisanju, sertifikat za dobijanje odobrenja olakšanog postupka može se dobiti nakon 3 meseca obuke kod Udruženja Lire et écrire.

VIŠE INFORMACIJA

- 12.1 Usmeno prevođenje na nivou zajednice
- lire-et-ecrire.ch/vaud

Kako bi vaš zahtev mogao da se odobri, nadležni organ kantona će morati da proveri vaš stepen integracije i poznavanja životnih uslova u Švajcarskoj,

Takođe ćete morati da potvrdite usmeni nivo A2 i pismeni nivo A1 na francuskom, polaganjem FIDE testa (Français, Italiano, Deutsch u Švajcarskoj). Ovaj test se mora uraditi pre nego što započnete vašu prijavu za naturalizaciju.

→ Podrška za naturalizaciju

Kako bi vas pripremili za FIDE ispit iz francuskog, udruženja nude kurseve jezika po povoljnim cenama.

Da biste dobili detaljnije informacije o naturalizaciji i njenim uslovima, obratite se vašoj opštini prebivališta ili: Službi za stanovništvo.

SERVICE DE LA POPULATION

Secteur naturalisations

Ⓐ Avenue de Beaulieu 19
1014 Lausanne

⌚ 021 316 45 91
✉ info.naturalisation@vd.ch

🌐 vd.ch > Thèmes > Population > Population étrangère > Naturalisation

VIŠE INFORMACIJA

ⓘ 2.1 Učenje francuskog

Pre nego što se prijavite za naturalizaciju, moraćete da položite i test znanja, posebno iz geografije, istorije, politike i društvenog života,. Za proveru znanja možete se pripremiti uz pomoć uzoraka kantonalnih i federalnih test pitanja dostupnih na veb sajtu, kao i online alata za obuku za proveru znanja.

ZVANIČNA LISTA PITANJA NA FEDERALNE I KANTONALNE TEME

🌐 vd.ch > Thèmes > Population > Population étrangère >
Naturalisation >
Questionnaire disponible

Za pitanja u vezi sa zajednicom, obratite se svojoj opštini.

12 USMENO I PISANO PREVOĐENJE

12.1 USMENO PREVOĐENJE NA NIVOU ZAJEDNICE 112

12.2 PISANO PREVOÐENJE NA NIVOU ZAJEDNICE 113

12.1 USMENO PREVOĐENJE NA NIVOU ZAJEDNICE

USMENO PREVOĐENJE NA NIVOU ZAJEDNICE

Kao deo medicinskog, socijalnog ili školskog razgovora, profesionalci koji vas primaju mogu pozvati obučene prevodioce. Razgovori se mogu odvijati licem u lice, ali i putem telefona ili video veze. Generalno, stručnjaci (lekari, socijalni radnici, nastavnici itd.) traže prevodioca i, u ovom slučaju, troškove pokriva njihova institucija. U kantonu Vaud postoji nekoliko usluga usmenog i prevođenja, uključujući sektor za usmeno prevođenje na nivou zajednice Appartances, koje je partnersko udruženje u kantonu Vaud već 25 godina. Dostupno je oko 60 jezika.

Appartances

Sektor za usmeno prevođenje na nivou zajednice

↗ 021 341 12 51

@ interpretariat@appartances.ch

🌐 [appartances.ch/activites/
interpretariat-communautaire](http://appartances.ch/activites/interpretariat-communautaire)

Interpret

Švajcarsko udruženje za usmeno prevođenje u zajednici i interkulturnu medijaciju navodi druge regionalne ponude dostupne u kantonu Vaud.

Office de qualification

⌚ Monbijoustrasse 61
3007 Berne

📞 031 351 38 29

@ qualification@inter-pret.ch
🌐 [inter-pret.ch > Les services
d'interprétariat régionaux](http://inter-pret.ch/les-services-d-interpre-tariat-regionaux)

12.2 PISANO PREVOĐENJE NA NIVOU ZAJEDNICE

PISANI PREVODI

Ako je potrebno da prevedete zvanična dokumenta (diplome, izvode iz matične knjige rođenih/venčanih, potvrde o radu, itd.) i da dobijete „overene“ prevode, možete potražiti prevodioča koji će to uraditi. Imajte na umu da se procedure mogu razlikovati u zavisnosti od željenog tipa prevoda.

LEGALIZACIJA (PREVOD ZA ŠVAJCARSKU)

- Tekst treba da prevede prevodilac, i da potvrди da je on ili ona zaista overio svoj potpis kod notara kantona Vaud. Samo notari su ovlašćeni da legalizuju potpise pojedinaca. Spisak notara ćete pronaći na sajtu Udruženja notara kantona Vaud.

VIŠE INFORMACIJA

 notaires.ch/associations/vaud

APOSTIL (PREVOD ZA DRŽAVE POTPISNICE HAŠKE KONVENCIJE)

- Tekst treba da prevede prevodilac, i da potvrdi da je on ili ona zaista overio/overila svoj potpis kod notara kantona Vaud. Samo notari su ovlašćeni da legalizuju potpise pojedinaca.

- Tražiti apostil na overu notara od Kancelarije za legalizaciju prefekture Lausanne.

JEDNOSTAVNO ZAKONODAVSTVO (PREVOD ZA DRŽAVE KOJE NISU POTPISNICE HAŠKE KONVENCIJE)

- Tekst treba da prevede prevodilac, i da potvrdi da je on ili ona zaista overio/overila svoj potpis kod notara kantona Vaud. Samo notari su ovlašćeni da legalizuju potpise pojedinaca.
- Obratite se ambasadi ili konzulatu do-tične države da biste dobili vizu.
- Sve dostavite Bureau des Légalisations Prefekture Lausanne radi jednostavne legalizacije.

LEGALIZACIJA DOKUMENTA

Préfecture de Lausanne,
Bureau des légalisations

Place du Château 1
1014 Lausanne

 vd.ch > Thèmes > État, Droit, Finances > Districts / préfectures > Légalisations pour l'étranger

Takođe možete da kontaktirate Švajcar-sko udruženje prevodilaca, terminologa i sudskih tumača ASTTI da biste pronašli prevodioca ili tumača u vašem regionu.

VIŠE INFORMACIJA

ASTTI

- ⌚ Zeughausgasse 18 | 3001 Berne
- 📞 056 664 88 10
- ✉️ astti@astti.ch
- 🌐 astti.ch

Korišćenje usluge prevodioca ili prevodilačke agencije garantuje da ćete dobiti rezultate koji ispunjavaju standarde za prevođenje ovih vrsta dokumenata.

Appartenances

Sektor Usmeno prevođenje na nivou opštine i interkulturnalno posredovanje

- 📞 021 34112 51
- ✉️ interpretariat@appartenances.ch
- 🌐 appartenances.ch/activites/interpretariat-communautaire

Apostroph Lausanne SA

- ⌚ Rue Mercerie 12
1003 Lausanne
- 📞 021 643 77 99
- ✉️ lausanne@apostrophgroup.ch
- 🌐 apostrophgroup.ch

ABC Translation

Takođe nudi usluge usmenog prevođenja

- ⌚ Chemin de Praz 6
1023 Crissier
- 📞 079 603 93 80
- ✉️ info@abc-office.ch

Arrow Traduction

Takođe nudi usluge usmenog prevođenja

- ⌚ Voie du Chariot 3
1003 Lausanne
- 📞 024 494 11 89
- ✉️ arrowtrad@bluewin.ch

ADR Traductions

- ⌚ Avenue du Théâtre 7
1005 Lausanne
- 📞 021 312 76 84
- ✉️ adr.traductions@bluewin.ch

Bhaasha

- ⌚ Y-Parc, rue Galilée 7
1400 Yverdon-les-Bains
- 📞 021 588 1070
- ✉️ info@bhaasha.com

Interserv SA Lausanne

- ⌚ Avenue de l'Avant-Poste 4
1005 Lausanne
- 📞 021 313 44 44
- ✉️ lausanne@interserv-sa.ch
- 🌐 interserv.ch

lestraducteurs.ch

- ⌚ Rue des Communaux 35
1800 Vevey
- 📞 021 923 61 50
- ✉️ traduction@lestraducteurs.ch
- 🌐 lestraducteurs.ch/en/translation-quote/

OffiTrad Lausanne

- ⌚ Avenue de la Gare
1003 Lausanne
- 📞 021 588 01 18

Traductions Tradeuras

- ⌚ Chemin de Chandieu 20
1006 Lausanne
- 📞 078 623 60 15
- ✉️ info@tradeuras.ch

Traducta Switzerland

- ⌚ Avenue Charles-Ferdinand-Ramuz 99
1009 Pully
- 📞 0800 888 440
- ✉️ info@traducta.ch

13 KANTON VAUD

13.1 GEOGRAFIJA

116

13.2 ISTORIJA

117

13.1 GEOGRAFIJA

ŠVAJCARSKA

Švajcarska je savezna država od 26 kantona i njen glavni grad je Bern.

Geografski se nalazi u centru Europe i graniči se sa nekoliko zemalja: Francuskom, Italijom, Austrijom, Lihtenštajnom i Nemačkom.

Zemlja ima više od 8 miliona stanovnika, od kojih su 25% stranci.

Postoje četiri nacionalna jezika: francuski, nemački, italijanski i retoromanski. Francuski se govori u francuskom govornom području Švajcarske, italijanski u Tičinu, retoromanski u Graubindenu. U Švajcarskoj gde se govori nemački (ili u Švajcarskoj nemačkog govornog područja), govore se različiti švajcarsko-nemački dijalekti.

Oko trećine stanovništva se izjašnjava da ne pripada nijednoj veroispovesti. Pripadnici neke veroispovesti su uglavnom pripadnici hrišćanskih zajednica (62,6%), manji je deo stanovnika koji pripadaju muslimanskim (5,5%) i jevrejskim zajednicama (0,2%).

KANTON VAUD

Kanton Vaud se nalazi u zapadnom delu Švajcarske (u francuskom govornom delu teritorije), i graniči se sa kantonima Ženeva, Valais, Bern, Fribourg i Neuchâtel. Takođe ima nacionalne granice sa različitim francuskim departmanima.

Kanton Vaud je sa svojih 3212 km² četvrti po površini kanton u Švajcarskoj. Podeljen je na više od 300 opština, a glavni grad je Lausanne.

To je treći najmnogoljudniji kanton u Švajcarskoj sa populacijom od oko 810.000 stanovnika, od kojih su oko 30% stranci i od kojih većina ima dugotrajnu boravišnu dozvolu.

NEKE ČINJENICE

Zastava kantona Vaud je zeleno-bela. Reči napisane na njoj (njena deviza) su „Sloboda i domovina“

Kanton Vaud je poznat po vinogradu Lavaux, koji je u junu 2007. uvršten na UNESCO listu svetske baštine.

To je takođe i jedno od glavnih mesta za obuku u zemlji, sa renomiranim univerzitetom, osnovanim 1537. godine, i drugom politehničkom školom u zemlji, EPFL (École polytechnique fédérale de Lausanne).

13.2 ISTORIJA

117

Od kraja 13. veka do kraja 15. veka, kanton Vaud je bio deo Savojske kraljevine, koja je redovno ratovala sa regionima centralne Švajcarske.

Kanton Bern je 1536. godine osvojio kanton Vaud uz pomoć kantona Fribourg i Valais.

Pod uticajem Francuske revolucije, kanton Vaud je proglašio svoju nezavisnost 1798. godine.

Konačno, oni su se u potpunosti integrisali u Konfederaciju 1803. i usvojili Ustav 1814.

Posle Drugog svetskog rata, Švajcarska je doživela 30 godina ekonomskog prosperiteta, i u tom periodu se razvio kanton Vaud. Izgrađeni su autoput Lausanne-Genève, Univerzitet u Lozani i Univerzitetski bolnički centar Vaud (CHUV).

Kanton Vaud je 1959. godine prvi dao ženama pravo glasa, a na saveznom nivou su ga dobile tek 1971. godine.

DA SAZNATE VIŠE O KANTONU VAUD

🌐 vd.ch > Autorités >

Chancellerie >

Bureau d'information et de

communication > Publications papier >

Quelques publications du canton

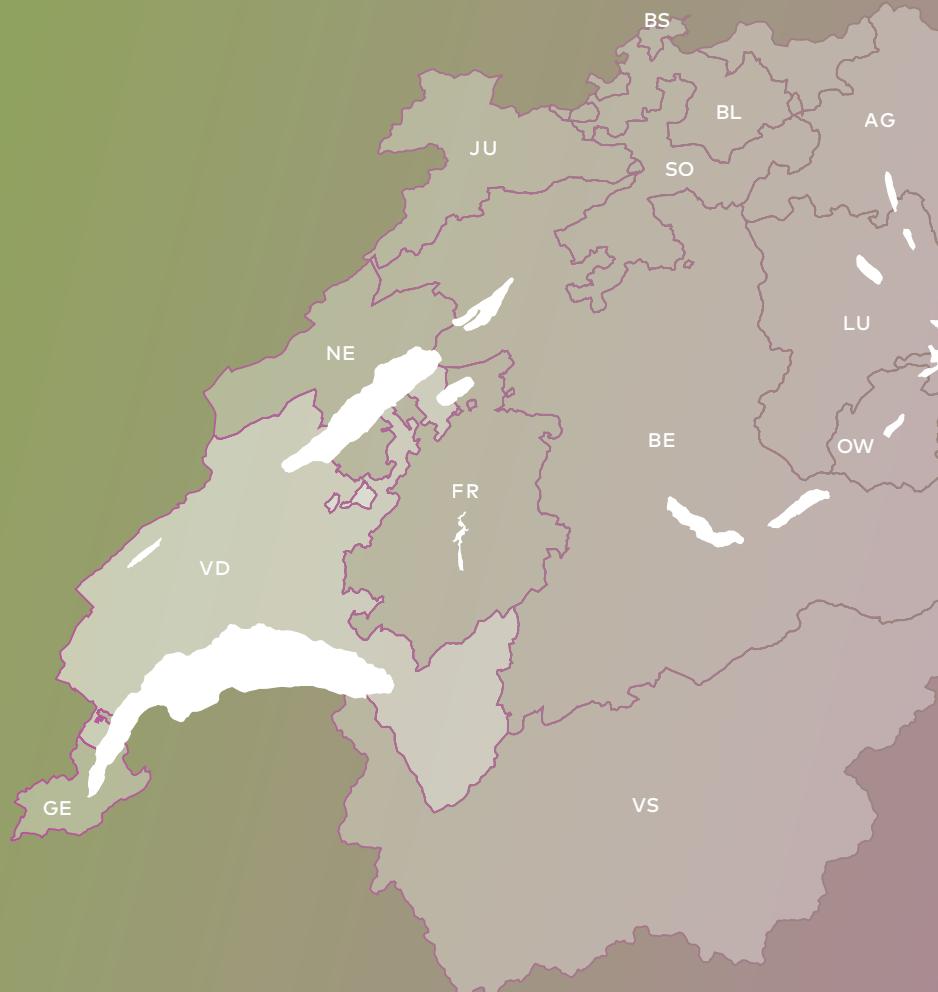
🌐 Pogledajte tutorijal:

vd.ch/test-naturalisation

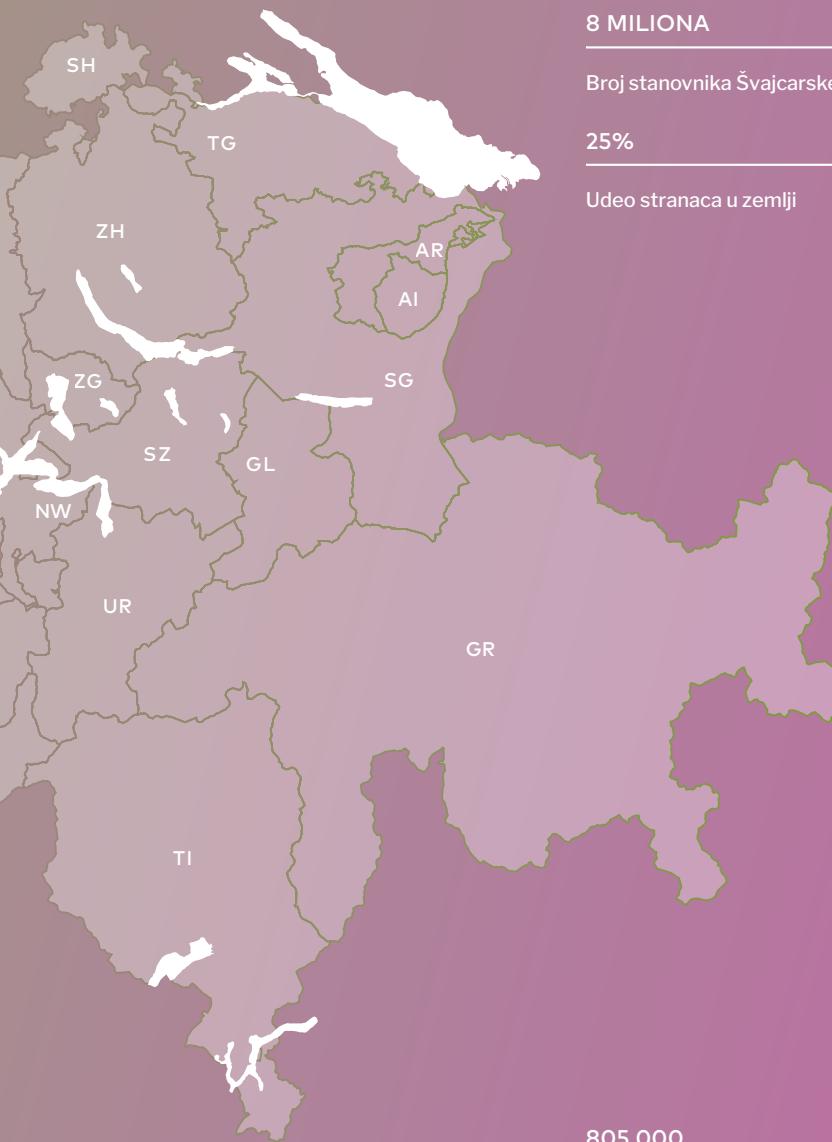

ŠVAJCARSKA I KANTON VAUD UKRATKO

KANTON VAUD

AR	Appenzell Rhodes-Extérieures	BE	Berne	NE	Neuchâtel
AI	Appenzell Rhodes-Intérieures	FR	Fribourg	NW	Nidwald
AG	Argovie	GE	Ženeva	OW	Obwald
BL	Bâle-Campagne	GL	Glaris	SG	Saint-Gall
BS	Bâle-Ville	GR	Grisons	SH	Schaffhouse
		JU	Jura	SZ	Schwytz
		LU	Lucerne	SO	Soleure

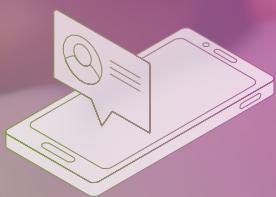
KANTON VAUD

TI	Tessin
TG	Thurgovie
UR	Uri
VS	Valais
VD	Vaud
ZG	Zoug
ZH	Zurich

30%

Udeo u kantonu stranaca, od kojih većina ima dugoročnu boravišnu dozvolu

BELEŠKE

14 KORISNI KONTAKTI

NADLEŽNI ORGANI

Konfederacija

Secrétariat d'État aux migrations (SEM)

✉ Quellenweg 9
3003 Berne-Wabern
✆ 058 325 11 11

Kanton

Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers et la prévention du racisme (BCI)

✉ Avenue de Sévelin 46
1014 Lausanne
✆ 021 316 49 59
✉ info.integration@vd.ch

Lausanne

Bureau lausannois pour les immigrés (BLI)

✉ Place de la Riponne 10
Case postale 5032
1002 Lausanne
✆ 021 315 72 45
✉ bli@lausanne.ch

Renens

Ville de Renens, Secteur intégration

✉ Rue de Lausanne 25
1020 Renens
✆ 021 632 77 95 | 021 632 77 88
✉ delegue.integration@renens.ch

Nyon

Service de la cohésion sociale

✉ Rue des Marchandises 17
1260 Nyon
✆ 079 211 02 74
✉ integration@nyon.ch

Vevey

Bureau de l'intégration

✉ Rue du Simplon 14
1800 Vevey
✆ 021 925 51 85
✉ amaranta.fernandez@vevey.ch

Yverdon-les-Bains

Service jeunesse et cohésion sociale

✉ Rue de Neuchâtel 2
1400 Yverdon-les-Bains
✆ 024 423 69 44
✉ integration@yverdon-les-bains.ch

KOMISIJA ZA INTEGRACIJE

Švajcarsko-strane komunalne komisije (CCSI) su osnovane u mnogim opština-ma. One razvijaju integracione projekte i predstavljaju mesto razmene i dijaloga između stranih i švajcarskih državljana, kao i sa organima vlasti. Oni su takođe relej za integracijske ponude.

SEVERNA ZONA

Avenches

Commission consultative suisses-immigrés

✉ Rue Centrale 33
1580 Avenches
✆ 026 675 51 21 | 026 676 72 19
✉ integration@commune-avenches.ch

Moudon

Groupe suisses-étrangers de Moudon et région (SUETMO)

✉ Case postale 8
1510 Moudon
✆ 079 747 92 50
✉ suetmo@hotmail.com

Orbe-Chavornay

Commission d'intégration suisses-étrangers et de prévention du racisme Orbe-Chavornay (CISEROC)

✉ Commune d'Orbe
CISEROC - Cohésion sociale
Hôtel de Ville
Case postale 32 | 1350 Orbe
✆ 079 942 74 06
✉ ciseroc@orbe.ch

Payerne

Commission communale suisses-immigrés Payerne (CCSI)
 ☎ Commune de Payerne
 1530 Payerne
 ☎ 026 662 65 57
 @ spop@payerne.ch

Yverdon-les-Bains

Commission consultative suisses-immigrés (CCSI)
 ☎ Rue de Neuchâtel 2
 1400 Yverdon-les-Bains
 ☎ 024 426 06 71
 @ ccsi.yverdon@gmail.com

ZAPADNA ZONA

Aubonne

Commission suisses-étrangers Aubonne (COCHE)
 ☎ Place du Marché 12
 Case postale 133 | 1170 Aubonne
 ☎ 021 821 51 08
 @ municipalite@aubonne.ch

Bussigny

Commission intégration (CI)
 ☎ Place de l'Hôtel-de-Ville 1
 Case postale 96 | 1030 Bussigny
 ☎ 021 706 11 20
 @ greffe@bussigny.ch

Écublens

Commission d'intégration et d'échange « suisses-étrangers » (CIESEE)
 ☎ p.a. Service de la culture, de la jeunesse, des sports, de l'intégration et des églises
 Chemin de la Colline 5
 Case postale 133 | 1024 Écublens
 ☎ 021 695 33 10
 @ commission.suisses_etrangers@ecublens.ch

Gland

Commission intégration (CCSI)
 ☎ Service de la population (SPOP)
 Grand-Rue 38
 Case postale 320 | 1196 Gland
 ☎ 022 354 04 44
 @ spop@gland.ch

Morges

Commission consultative suisses-étrangers (CCSE)
 ☎ Cohésion sociale et logement
 Chemin de la Grosse-Pierre 1
 1110 Morges
 ☎ 021 804 15 10
 @ cohesion.sociale@morges.ch

Nyon

Commission d'intégration suisses-étrangers (CISEN)
 ☎ Déléguée à l'intégration
 Rue des Marchandises 17
 Case postale 1395 | 1260 Nyon
 ☎ 079 211 02 74
 @ integration@nyon.ch

Prilly

Commission d'intégration suisses-immigrés (CISIP)
 ☎ Avenue de la Rapille 10
 1008 Prilly
 ☎ 078 725 60 30
 @ zodogome@yahoo.fr

Renens

Commission intégration suisses-étrangers (CISE)
 ☎ Ville de Renens – Secteur intégration
 Déléguée à l'intégration
 Rue de Lausanne 25
 1020 Renens
 ☎ 021 632 77 95 | 021 632 77 88
 @ delegue.integration@renens.ch

Rolle

Commission consultative suisses-étrangères (COCISE)
 ☎ Grand-Rue 44
 Case postale 1224 | 1180 Rolle
 ⚡ 021 822 44 23
 @ lakhdar.amamra@centre-sesame.ch

ISTOČNA ZONA**Aigle**

Commission d'accueil et d'intégration de la ville d'Aigle (CAIA)
 ☎ Hôtel de Ville
 Place du Marché 1
 1860 Aigle
 ⚡ 024 468 41 11
 @ administration@aigle.ch

Bex

Commission consultative multiculturelle de Bex (CCMB)
 ☎ Rue Centrale 1
 Case postale 64 | 1880 Bex
 ⚡ 024 463 02 67
 @ alain.michel@bex.ch

Blonay

Commission d'intégration Blonay: ensemble! (CCSI)
 ☎ p.a. Maison de Commune
 Route du Village 45
 Case postale 12 | 1807 Blonay
 ⚡ 021 926 82 50
 @ integration@blonay.ch

Montreux

Commission consultative pour la cohésion sociale et l'intégration (CoCoSI)
 ☎ c/o Direction des affaires sociales, familles et jeunesse
 Avenue des Alpes 22
 Case postale 2000 | 1820 Montreux 1
 ⚡ 021 962 78 30
 @ sfj@montreux.ch

Vevey

Commission des activités interculturelles (CAIV)
 ☎ p.a Service de la cohésion sociale
 Rue du Simplon 14
 1800 Vevey
 ⚡ 021 925 53 18
 @ cohesion.sociale@vevey.ch

Villeneuve

Commission d'intégration (CIV)
 ☎ Grand-Rue 1
 1844 Villeneuve
 ⚡ 077 407 58 75
 @ integration@villeneuve.ch

JUŽNA ZONA**Lausanne**

Commission lausannoise pour l'intégration des immigrés (CLI)
 ☎ c/o Bureau lausannois pour les immigrés (BLI)
 Place de la Riponne 10
 Case postale 5032 | 1002 Lausanne
 ⚡ 021 315 72 45
 @ bli@lausanne.ch

International Link

⌚ c/o Chambre vaudoise du commerce et de l'industrie
 Avenue d'Ouchy 47
 1001 Lausanne
 ⚡ 021 613 36 63
 @ laurine.chiarini@cvc.ch

PRAVNE KONSULTACIJE**Centre social protestant (CSP)**

⌚ Rue Beau-Séjour 28
 1003 Lausanne
 ⚡ 021 560 60 60
 @ info@csp-vd.ch

DEŽURNI ADVOKATI

Ordre des avocats vaudois (OAV)

⌚ Rue du Grand-Chêne 8
Case postale 7056 | 1002 Lausanne
⌚ 021 311 77 39
✉ info@oav.ch

ŽENE

Bureau cantonal de l'égalité entre les femmes et les hommes (BEFH)

⌚ Rue Caroline 11
1014 Lausanne
⌚ 021 316 61 24
✉ info.befh@vd.ch

Bureau information femmes (BIF)

⌚ Avenue Églantine 6
1006 Lausanne
⌚ 021 320 04 04
✉ info@bif-vd.ch

LGBTIQ+

Rainbow Spot

⌚ c/o SUD
Place Chauderon 5
1003 Lausanne
⌚ 076 549 80 91
✉ info@rainbowspot.ch

VG – VOGAY

⌚ Rue Pépinet 1
1003 Lausanne
⌚ 021 555 20 10
✉ info@vogay.ch

INTERKULTURALNI MEDIJI

A la vista! Communication sociale – Carrefours TV

⌚ Place Neuve 1
1009 Pully
⌚ 078 685 40 79
✉ info@carrefourstv.ch

RASIZAM

Ako ste suočeni sa situacijom diskriminacije u kantonu Vaud, možete kontaktirati Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers et la prévention du racisme (BCI) kako biste dobili podršku. Ljudi koji se suočavaju sa situacijom diskriminacije u Lozani mogu da se obrate Info-rasističkoj kancelariji Bureau Lausannois pour les Immigrés (BLI).

Bureau cantonal pour l'intégration des étrangers et la prévention du racisme (BCI)

⌚ Avenue de Sévelin 46
1014 Lausanne
⌚ 021 316 49 59
✉ info.integration@vd.ch

Bureau lausannois pour les immigrés (BLI) – Permanence Info-racisme

⌚ Place de la Riponne 10
1002 Lausanne
⌚ 021 315 20 21
✉ inforacisme@lausanne.ch

DEŽURNA SLUŽBA ZA DAVANJE INFORMACIJA I SAVETA

Permanences intégration de la Ville de Vevey

∅ Rue du Simplon 14
1800 Vevey
∅ 021 925 51 85
@ amaranta.fernandez@vevey.ch

Permanence Migr'info

∅ Rue de Neuchâtel 2
1400 Yverdon-les-Bains
∅ 024 426 06 71
@ ccsi.yverdon@gmail.com

PERMANENCES INFO-CONSEIL MIGRATION DU CENTRE SOCIAL PROTESTANT (CSP)

Permanences Info-Conseil Migration d'Aigle

∅ Chemin de la Planchette 1
1860 Aigle
∅ 021 213 03 53
@ frat@csp-vd.ch

Permanences Info-Conseil Migration de Nyon

∅ Chemin de la Redoute 12
1260 Nyon
∅ 021 213 03 53
@ frat@csp-vd.ch

Permanences Info-Conseil Migration de Lausanne

∅ Place Marc-Louis-Arlaud 2
1003 Lausanne
∅ 021 213 03 53
@ frat@csp-vd.ch

Permanences Info-Conseil

Migration de Payerne

∅ Rue des Terreaux 10
1530 Payerne
∅ 021 213 03 53
@ frat@csp-vd.ch

Permanences Info-Conseil

Migration de Renens

∅ Rue de l'Industrie 1
1020 Renens
∅ 021 213 03 53
@ frat@csp-vd.ch

Permanences Info-Conseil

Migration d'Orbe

∅ Rue de la Tournelle 7-9
1350 Orbe
∅ 021 213 03 53
@ frat@csp-vd.ch

Permanences Info-Conseil

Migration de Clarens

∅ Rue de Jaman 8
1815 Clarens
∅ 021 213 03 53
@ frat@csp-vd.ch

Planirano je da se telefonske linije za migracije Info-Conseil saveta nude na mesečnom nivou i u više decentralizovanijim regionima.

VIŠE INFORMACIJA

∅ [csp.ch/vaud/services/
questions-de-migration](http://csp.ch/vaud/services/questions-de-migration)

BELEŠKE

**DOBRODOŠLI U
KANTON VAUD**

Izdavač

Bureau cantonal pour
l'intégration des étrangers et
la prévention du racisme (BCI)

Proizvodnja

Large Network

Lektura

Evelyne Brun

Fotografije

Guillaume Perret
pp. 5, 15, 39, 63, 73, 83, 97, 105

CarPostal

p. 91

Tipografija

Mark Pro, Libre Franklin

BROJEVI TELEFONA ZA HITNE SLUČAJEVE

Policija

∅ 117

Vatrogasci

∅ 118

Ambulanta

∅ 144

Trovanje

Tox info Suisse – Švajcarski centar za toksikološke informacije

∅ 145 ou 044 251 51 51

Mladi

Pro Juventute – Telefonska linija za pomoć deci i mladima

∅ 147

Dežurni lekari

∅ 0848 133 133 (po lokalnoj tarifi)

Slušanje

La Main Tendue – telefonska linija 24h/24 za osobe kojima je potreban razgovor i podrška

∅ 143 (0,20 fr. po pozivu)

Nasilje

Centre d'accueil MalleyPrairie – specijalizovane konsultacije o nasilju u paru 24 sata dnevno 24h/24

∅ 021 620 76 76

Vazdušno spasavanje

Rega

∅ 1414

Ova brošura je prevedena na 15 jezika. Digitalni format se može naći na Portalu dobrodošlice.

**BUREAU CANTONAL POUR L'INTÉGRATION DES
ÉTRANGERS ET LA PRÉVENTION DU RACISME (BCI)**

Avenue de Sévelin 46, 1014 Lausanne
T 021 316 49 59 | info.integration@vd.ch | vd.ch/integration